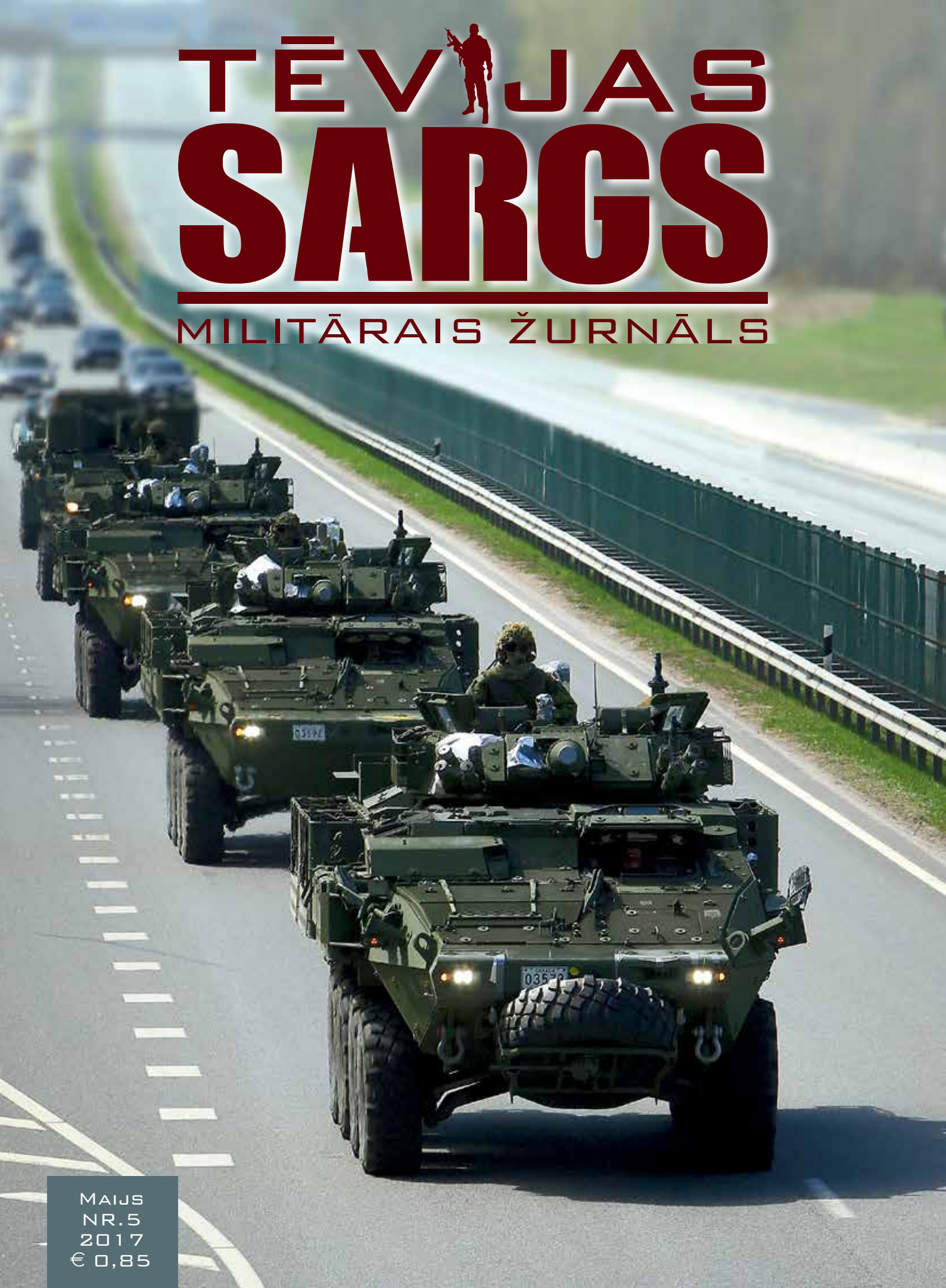

A line of military vehicles, including armored cars and trucks, is driving on a multi-lane highway. The vehicles are in a single file, moving away from the viewer. The highway has a green guardrail on the right side. The background is slightly blurred, showing more vehicles in the distance.

TĒVJAS SARGS

MILITĀRAIS ŽURNĀLS

MAIJS
NR.5
2017
€ 0,85

TĒVIJAS SARGS

MILITĀRAIS ŽURNĀLS

Militārais
žurnāls
ir lejupielādējams

Download on the
App Store

ANDROID APP ON

Google play

LATVIJAS ZIŅAS **2**

JAUNĀS HAUBICES — **4**
EFEKTĪVAS, ĒRTI LIETOJAMAS
UN DAUDZPUSĪGAS

AICINA ATGRIEZTIES **6**
DIENESTĀ

PAR GAISA ATBALSTA **8**
KONTROLIERU DARBU UN
APMĀCĪBU

STARPTAUTISKĀS MĀCĪBAS **1 1**
«SUMMER SHIELD XIV»

LATVIJAS DROŠĪBAS **1 2**
UN AIZSARDZĪBAS KLASTERIS
STIPRINĀS KONKURĒTSPĒJU

LIEPĀJA NAV **1 4**
IEDOMĀJAMA BEZ ARMIJAS

GODASARDZE NEPAĻĒ **1 8**
SAVUS POSTEŅUS JAU
CETURTDALĢGADSIMTU

ATVĒRTO DURVJU DIENA **2 1**
NACIONĀLAJĀ AIZSARDZĪBAS
AKADĒMIJĀ

BEZPILOTA SAUSZEMES **2 2**
TRANSPORTLĪDZEKĻU ATTĪSTĪBAS
TENDENCES NĀKOTNES
KARADARBĪBAS KONTEKSTĀ

PIRMIE JAUNSARGI **2 4**
JAU MAJORI

JAUNSARGI SAKOPJ **2 6**
LIKTEŅDĀRZU

MUMS VISIEM VAIRĀK **2 8**
JĀDOMĀ PAR VALSTS
AIZSARDZĪBU

OTRĀ PASAULES **3 0**
KARA BEIGAS UN PIEMIŅA
LATVIJĀ UN EIROPĀ

ĢENERĀLIS **3 3**
ANDREJS BUBINDUSS

ĀRZEMJU ZIŅAS **3 4**

PIRMAIS GLOBĀLAIS **3 6**
KIBERUZBRUKUMS

Reģistrācijas apliecība nr. 90009222536
Izdevējs — Jaunsardzes un informācijas
centrs
Dibinātājs — LR Aizsardzības ministrija

Redakcijas adrese: K. Valdemāra ielā
10/12, Rīgā, LV-1473
Tālrunis 67335383, fakss 67335384, e-mail:
redakcija@sargs.lv

Eiropas Militārās
preses asociācijas biedrs
www.empamil.eu

Iespiests Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūrā
O. Vācieša ielā 43, Rīgā
Iespieduma veids — ofsets
Metiens — 5000 eks.

Galvenā redaktore **Līga Lakuča** —
67335383
Literārā redaktore
Rasma Priekule — **67335391**
Žurnālists **Taivo Trams** — **67335391**
Žurnāliste **Džoanna Eglīte** — **67335391**

Fotoredaktors **Gatis Dieziņš** —
67335399
Fotogrāfs **Normunds Mežiņš** —
67335399
Fotogrāfs **Gatis Indrēvics** — **67335391**
Fotogrāfs **Ēriks Kukutis** — **67335391**
Makets **Kristīne Šimane** — **67335391**

Red. pārstāvis ASV **I. Zuševics**.
7214 Elberton Avenue, Greendale,
WI 53129 USA.
Tālrunis: 4144213934
e-pasts: ivarsvz@yahoo.com

Red. pārstāve Austrālijā **I. Abele**.
Tālrunis 03 9432 3603,
e-pasts: ilzel.abele@gmail.com

Red. pārstāvis Kanādā **J. Bilinskis**.
210-570 Proudfoot Lane,
London, ON N6H 4Z1, Canada.
Tālrunis 519 474 1080
e-pasts: jbilinskis@rogers.com

Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt
ar autoru viedokli.
Autoru manuskriptus atpakaļ neizsūnīd.

Aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis, **26.—27. aprīlī**, piedaloties neformālajā Eiropas Savienības aizsardzības ministru sanāksmē Maltā, tikās ar Austrijas aizsardzības ministru Hansu Pēteru Doskocilu, lai pārrunātu līdzšinējo sadarbību aizsardzības jomā, arī veiksmīgi noslēgtos līgumus par *M109ASOe* tipa pašgājējhaubiču sistēmu iegādi, tai skaitā uguns vadības un apmācības platformu iegādi.

«Mēs augsti novērtējam veiksmīgo sadarbību ar Austriju netiešās uguns atbalsta spēju stiprināšanā. Vēlos izteikt pateicību Austrijas Aizsardzības ministrijai un Bruņotajiem spēkiem par nenovērtējamo atbalstu un ieguldījumu visā mūsu divpusējās līgumiskās sadarbības attīstībā un Latvijas karavīru apmācībā. Ir pagājis tikai gads, kopš manas vizītes Austrijā un sarunas par pašgājējhaubiču iegādi, un nu jau varam teikt, ka iecerētais ir paveikts,» sarunā ar Austrijas aizsardzības ministru puda R. Bergmanis. Viņš uzsvēra, ka šāda veiksmīga sadarbība ir drošs pamats citiem nākotnes sadarbības plāniem saistībā ar jau iegādātajām pašgājējhaubicēm.

Aizsardzības ministrs R. Bergmanis puda pārliecību, ka Latvijas Nacionālo bruņoto spēku kaujas spēju stiprināšanā noslēgtajam līgumam ar Austriju ir liela nozīme, it īpaši šī brīža ģeopolitisko izaicinājumu laikā, kad divpusējās sadarbības starp Eiropas Savienības valstīm nozīme drošības un aizsardzības stiprināšanā strauji pieaug.

No 9. līdz 10. maijam Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālmajors Leonids Kalniņš piedalījās Ziemeļeiropas valstu bruņoto spēku komandieru ikgadējā konferencē Stokholmā. Šogad konferenci rīkoja Zviedrijas Bruņotie spēki sadarbībā ar ASV Eiropas spēku pavēlniecību, pulcējot Baltijas un Ziemeļeiropas valstu, kā arī Polijas un Vācijas bruņoto spēku komandierus. Konferencē piedalījās arī ASV Eiropas spēku virspavēlnieks ģenerālis Kērtiss M. Skaparoti un atsevišķu ASV pavalstu Nacionālās gvardes komandieri, kuras sadarbojas ar Eiropas reģiona valstīm.

Konferences gaitā bruņoto spēku komandieri pārrunāja aktuālos starptautiskās un reģionālās drošības jautājumus, īpašu uzmanību pievēršot pārnacionāliem draudiem un ar tiem saistītiem izaicinājumiem. Komandieri diskutēja arī par *NATO* spēku savietojamību un ciešāku reģionālo sadarbību.

10. maijā aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis viesojās Lietuvā, lai kopā ar Lietuvas un Igaunijas aizsardzības ministriem un ASV aizsardzības ministru Džeimsu Matisu pārrunātu sadarbību aizsardzības jomā. Dž. Matiss pirmajā oficiālajā vizītē Baltijas valstīs ar ministriem diskutēja par valstu aizsardzības spēju stiprināšanu, reģionālās drošības izaicinājumiem, kā arī ASV klātbūtni Baltijas reģionā.

«Šobrīd, kad ģeopolitiskā situācija mūsu reģionā turpina būt saspringta, ASV vēlme atbalstīt Latviju un Baltijas valstis ir nenovērtējama. Būtiski ir arī tas, ka starp Latviju un ASV pastāv gan ciešas divpusējās sadarbības saites, gan veiksmīga sadarbība *NATO* ietvarā,» pirms došanās vizītē uzsvēra R. Bergmanis.

ASV aizsardzības ministrs un Baltijas valstu aizsardzības ministri apmeklēja ģenerāļa Silvestra Žukauska vārdā nosaukto mācību poligonu Pabradē, lai tiktos ar Lietuvas bruņotajiem spēkiem un ASV vadītās daudznacionālās kaujas grupas karavīriem, kas dienesta pienākumus veic Lietuvā, kā arī apskatītu militāro tehniku un ekipējumu.

Sadarbība ar ASV ir viena no Latvijas aizsardzības politikas divpusējo attiecību prioritātēm. Pēc Krievijas veiktās Krimas aneksijas 2014. gada pavasarī un agresijas Ukrainas austrumos, ASV sāka mācību operāciju «*Atlantic Resolve*», tādējādi apliecinot ASV nepārtraukto ieguldījumu *NATO* dalībvalstu kolektīvajā drošībā un veicinot mieru un stabilitāti Baltijas valstīs un Polijā.

Arī Baltijas valstu sadarbība aizsardzības jomā vienmēr bijusi ļoti cieša. Līdz ar valstu neatkarības atjaunošanu aizsākās arī to militārā sadarbība starp sauszemes, gaisa un jūras spēkiem, kā arī aizsardzības ministrijām.

10. maijā Rekrutēšanas un atlases centrā vairāk nekā 30 jaunie karavīri, kuri sekmīgi pabeidza atlasi, sāka dienestu bruņotajos spēkos. Sākumā viņi apgūs karavīra pamata iemaņas Kājnieku skolā Alūksnē. Kandidātiem vispirms veica veselības pārbaudi, viņi kārtāro arī psihodiagnostikas un fiziskās sagatavotības pārbaudes testus.

Šis bija piektais no šogad plānotajiem 13 karavīra pamatapmācības kursiem, kurā jaunie karavīri apgūst pamatus darbībai ar ieročiem, taktikā, darbā ar karti un kompasu, kā arī pirmās palīdzības sniegšanu, lauka kaujas iemaņas un vairākus citus militārās apmācības priekšmetus.

Pērn tika atjaunots Rekrutēšanas un atlases centrs, kurš kandidātu piesaistīšanai dienestam bruņotajos spēkos atbalsta ne tikai regulāro spēku, bet arī Zemessardzes vienības, līdz ar to kandidāts rekrutēšanas procesu var sākt ne vien Rekrutēšanas un atlases centrā Rīgā, bet arī savai dzīvesvietai tuvākajā bruņoto spēku vienībā. Pieteikties dienestam var arī elektroniski, pieteikuma anketu izpildot bruņoto spēku interneta vietnes www.mil.lv sadaļā «Rekrutēšana».

Pērn bruņotajos spēkos pieņēma 607 karavīrus. Šogad bruņotie spēki profesionālajā dienestā plāno pieņemt 828 karavīrus. 120 no viņiem pieņems studijām Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā, kur viņi kļūs par savas valsts armijas virsniekiem. 345 karavīrus šogad uzņems dienestam Sauszemes spēku kājnieku brigādē, 35 — Gaisa spēku aviācijas bāzē, 30 — Speciālo uzdevumu vienībā, bet pa 20 karavīriem Štāba bataljonā un Jūras spēku flotiles vienībās. Savukārt Zemessardzē plānots pieņemt 148 profesionālā dienesta karavīrus. Šogad plānots rekrutēt arī 110 speciālistus un karavīrus dienestam specializētajās vienībās.

2016. gada 16. jūnijā Saeimas apstiprinātajā Valsts aizsardzības koncepcijā noteikts, ka bruņotie spēki miera laikā uztur 17 500 militāri sagatavotus karavīrus, tai skaitā 6500 profesionālā dienesta karavīrus, 8000 zemessargus un 3000 rezerves karavīrus.

12. maijā aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis reģionālajā vizītē Latgalē apmeklēja Zemessardzes 35. nodrošinājuma bataljonu un Zemessardzes 3. novada štābu, kā arī tikās ar Ludzas novada jaunsargu vienību.

R. Bergmanis, tiekoties ar Preiļu novada domes priekšsēdētāju Marutu Plivdu, Ludzas novada domes priekšsēdētāju Alinu Gendeli un Rēzeknes domes priekšsēdētāju Aleksandru Bartaševiču, pārrunāja aktuālos sadarbības jautājumus.

Zemessardze ir Nacionālo bruņoto spēku sastāvdaļa, kuras mērķis ir iesaistīt Latvijas pilsoņus valsts teritorijas un sabiedrības aizsardzībā. Zemessardzes galvenie uzdevumi ir veidot un apmācīt specializētos kaujas atbalsta un kaujas nodrošinājuma bataljonus, pildīt valsts aizsardzības uzdevumus, piedalīties starptautiskajās operācijās un ātrās reaģēšanas spēkos, kā arī sagatavot Latvijas pilsoņus dienestam Zemessardzē.

Savukārt Jaunsardze ir Aizsardzības ministrijas organizēta un vadīta jauniešu interešu izglītības forma, kuras mērķis ir jaunatnes izglītošana valsts aizsardzības jomā, patriotisma, pilsoniskās apziņas, biedriskuma, drošsirdības, fizisko spēju un disciplīnas sekmēšanā. Vienlaikus Jaunsardzes uzdevums ir ieinteresēt jauniešus par militāro dienestu, tādējādi paplašinot motivēta profesionālā dienesta personālsastāva atlases iespējas. Jaunsardzē jaunieši iestājas brīvprātīgi — par jaunsargu var kļūt ikviens Latvijas iedzīvotājs vecumā no 10 līdz 21 gadam.

14. maijā vairāk nekā 350 aizsardzības nozares pārstāvju — karavīru un zemessargu, Aizsardzības ministrijas ierēdņu un darbinieku, kā arī padotības iestāžu darbinieku — piedalījās vienotā komandā 27. «Lattelecom» Rīgas maratonā.

Aizsardzības nozares komanda bija piektā lielākā pēc dalībnieku skaita. Šogad maratonā piedalījās 122 sievietes un 238 vīrieši, no tiem — 34 bērni. Vidējais skrējēju vecums komandā — 30,9 gadi, jaunākajam komandas pārstāvim bija tikai 1 gads un 11 mēneši, savukārt vecākajam dalībniekam — 64 gadi. 19 aizsardzības nozares komandas pārstāvji veica maratona distanci, 77 cilvēki — pusmaratonu, 121 cilvēks — 10 kilometru distanci, bet 143 skrējēji devās 6 kilometru distancē. Aizsardzības nozares pārstāvju krekliņus rotāja uzraksts «Bez ciņas nav uzvaras», kas jau vairākus gadus izvēlēts par komandas saukli. Mugurpusē attēlotais karavīrs un valsts kontūra simbolizē Latvijas aizsardzību, tās spēku un gribu.

Aizsardzības nozares komandas piedalīšanās Rīgas maratonā kļuvusi par ikgadēju tradīciju. Maratona dalībnieku skaits strauji pieauga 2014. gadā, kad aizsardzības nozares pārstāvji apvienojās komandā, lai atzīmētu Latvijas desmitgadi NATO.

No 15. līdz 19. maijam Atvērto debesu līguma ietvaros Latvijas un Vācijas bruņoto spēku pārstāvji ar Zviedrijas bruņoto spēku lidmašīnu SAAB-340 veica novērošanas lidojumus pār Krievijas teritoriju. Lidojumu laikā notika vairāku militāro objektu fotografēšana.

1992. gadā parakstītais Atvērto debesu līgums stājās spēkā 2002. gadā un ietver 34 dalībvalstis Eiropas Atlantiskajā un Eirāzijas telpā. Atvērto debesu līguma mērķis ir veicināt informācijas apmaiņu, lai palielinātu uzticību un nepieļautu jaunas bruņošanās sacensības veidošanos. Līguma ietvaros ik gadu tiek veikti vairāki desmiti novērošanas lidojumu, kuru laikā tiek fotografēta militārā infrastruktūra.

Līgums paredz iespēju veikt novērošanas un fotografēšanas lidojumus virs tā dalībvalstu teritorijām, lai iegūtu informāciju par to bruņotajiem spēkiem, militārajiem objektiem un aktivitātēm. Tās ir viens no veiksmīgākajiem starptautiskajiem bruņojuma kontroles instrumentiem, kas vērsts uz savstarpējās atvērtības un uzticēšanās veicināšanu.

No 16. līdz 17. maijam Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālmajors Leonīds Kalniņš piedalījās ES un NATO Militārās komitejas sanāksmē Briselē, Beļģijā.

ES dalībvalstu un partnervalstu bruņoto spēku komandieri, tiekoties ar ES augsto pārstāvi ārpolitikas un drošības politikas jomā Federiku Mogerini un ASV Eiropas spēku virspavēlnieku ģenerāli Kērtisu M. Skaproti, pārrunāja starptautiskās un reģionālās drošības un aizsardzības izaicinājumus, tostarp situāciju Ukrainā.

ES Militārās komitejas sanāksmē izskatīja arī ES Kopējās drošības un aizsardzības politikas aktualitātes, tostarp ES vadīto militāro operāciju gaitu.

NATO Militārās komitejas sanāksmē bruņoto spēku komandieri pārrunāja NATO lielāku iesaisti cīņā pret terorismu, stabilitātes veicināšanas pasākumus, NATO vadītās apmācību misijas «Resolute Support» nākotni un apņemšanos turpināt atbalsta sniegšanu Afganistānai, kā arī ar jūnijā gaidāmo NATO ministru sanāksmi saistītus jautājumus.

17. maijā Latvijas Republikas aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis tikās ar Melnkalnes ārlietu ministru prof. Dr. Srdžanu Darmanoviču, kas no 15. līdz 18. maijam uzturējās darba vizītē mūsu valstī. Amatspersonas pārrunāja reģionālās drošības situāciju, Melnkalnes integrācijas procesu NATO, kā arī Latvijas un Melnkalnes turpmākās divpusējās sadarbības iespējas. Līgumu par sadarbību aizsardzības jomā Latvija un Melnkalne noslēdza 2008. gada 6. novembrī.

Līdz ar Spānijas bruņoto spēku pārstāvja ierašanos Spānija kļūst par 12. dalībvalsti, kas ir oficiāli apstiprinājusi savu dalību Latvijā izvietotajā NATO spēku integrācijas vienībā (NSIV). Pievienošanās vienībai ļauj pilnveidot sadarbību starp Spāniju un Latviju kā uzņemošo valsti, kā arī veicina Spānijas karavīru integrāciju Kanādas vadītajā kaujas grupā un Sauszemes spēku brigādē.

«Spānijas lēmums nosūtīt virsnieku darbam NATO spēku integrācijas vienībā ir apsveicams un ļoti nozīmīgs. Tas ļaus pilnveidot sadarbību ar Spānijas bruņotajiem spēkiem un veicinās to jautājumu koordināciju, kas saistīti ar Spānijas dalību NATO daudznacionālajā kaujas grupā,» norāda NSIV komandieris pulkvedis Ēriks Naglis.

NSIV Latvijā tika izveidota 2015. gada 1. septembrī kā daļa no plašākas NATO atbildes drošības izaicinājumiem reģionā. Tās galvenais uzdevums ir koordinēt alianses paaugstinātas gatavības spēku ātru izvērsi reģionā, tostarp veicināt sabiedroto spēku izvietojumu Latvijā.

18. maijā aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis piedalījās Eiropas Savienības (ES) aizsardzības ministru Ārlietu padomes sanāksmē Briselē, Beļģijā. Sanāksmes ietvaros notika diskusijas par ES sadarbības iniciatīvām Kopējās drošības un aizsardzības politikas ietvaros, ieviešot ES Globālo stratēģiju. ES un NATO amatpersonas sanāksmē informēja par jaunāko ES un NATO sadarbību.

Aizsardzības ministri uzklauzīja ziņojumus par ES Kopējās drošības un aizsardzības politikas militāro misiju un operāciju norisi, tostarp par ES Jūras spēku Vidusjūrā «EUNAVFOR Med» militāro operāciju «Sophia» un ES Apmācības misiju Mali, kurās piedalās arī Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīri. Notika arī kopīga aizsardzības un iekšlietu ministru tikšanās, kā arī tika apspriesti terorisma apkarošanas jautājumi.

Pēc AM Preses nodaļas relizēm apkopojusi **Zigrīda Krauze**.

Foto – Normunds Mežiņš, Gatis Dieziņš.

Jaunās haubices — efektīvas, ērti lietojamas un daudzpusīgas

Taivo Trams

Foto — visseržants Gatis Indrēvics.

Latvijas bruņotie spēki jau šī gada otrajā pusē saņems būtisku atbalstu savai ugunsspējai — kā zināms, Latvijas Aizsardzības ministrija un Austrijas Aizsardzības un sporta ministrija ir parakstījušas divpusēju līgumu par *M109A50e* tipa pašgājējhaubiču sistēmu iegādi un to izmantošanai nepieciešamo speciālistu apmācību. Mūsu bruņoto spēku pārstāvji pašlaik Austrijā apgūst haubiču vadības prasmes, savukārt pirmās artilērijas iekārtas Latvijā nonāks šī gada rudenī.

Būtiski uzlabos artilērijas iespējas

«Haubiču iegāde ir daļa no Nacionālo bruņoto spēku artilērijas netiešās uguns atbalsta sistēmas attīstības. Šī konkrētā iepirkuma ietvaros paredzēts attīstīt netiešās uguns atbalsta sistēmas pirmo kārtu, iegādājoties lietotas, bet mūsu bruņoto spēku netiešās uguns atbalsta spējas profila minimālajām prasībām pilnībā atbilstošas 155 mm pašgājējartilērijas sistēmas. Šīs sistēmas radīs priekšnoteikumus sabalansētai un tālākai spējas attīstībai, uzsvāru liekot uz pārējo spējas elementu vienlaicīgu attīstību — novērošanas un mērķu atklāšanas sistēmu, uguns vadības, komandvadības sakaru un informācijas sistēmu un munīcijas iegādi un integrētā apgādes atbalsta izveidi,» norāda pulkvežleitnants Edmunds Svenčs, Kaujas atbalsta pārvaldes priekšnieks. Projekta ietvaros pāversies arī krietni plašākas iespējas sadarbībai un partnerībai ar sistēmu piegādātājam valsts bruņotajiem spēkiem, starpvaldību sadarbības iespējas aizsardzības jomā,

tostarp materiāli tehnisko līdzekļu iegādes un uzturēšanas jomā.

Saistībā ar šo iepirkumu Latvijas bruņotie spēki savas aizsardzības spējas papildinās arī ar 120 mm mīnmetēju sistēmām, kas nodrošinās netiešās uguns atbalstu īsās distancēs, kā arī ar minimālajām prasībām atbilstošām NATO kalibra 120 mm mīnmetēju sistēmām. Pulkvežleitnants E. Svenčs uzsver, ka šī projekta ietvaros Nacionālajos bruņotajos spēkos noteikti gan kvantitatīvi, gan kvalitatīvi atjaunosies artilērijas ekspertu personāls.

No Austrijas mājās vedīs labāko pieredzi

Austrijā, kur notiek Nacionālo bruņoto spēku haubiču apkalpošanas speciālistu praktiskā apmācība, karavīri trenējas Austrijas bruņoto spēku poligonā «*Allensteig*» kopā ar Austrijas 4. mehanizētās brigādes 4. izlūkošanas un artilērijas bataljona 2. baterijas karavīriem.

Viens no mūsu karavīriem, kurš apgūst haubiču sistēmu izmantošanas prasmes, ir leitnants Jānis Zvirgzds, Kaujas atbalsta bataljona Uguns atbalsta rotas 1. mīnmetēju vada komandieris. Viņš uzsver, ka Austrijā ieradies, lai kopā ar austriešu karavīriem un virsniekiem iegūtu labāko pieredzi un aizvestu to uz Latviju. Runājot par iegādātajām haubicēm, J. Zvirgzds par tām izsakās ļoti atzinīgi. «Šai artilērijas sistēmai ir ļoti liels šaušanas ātrums — aptuveni 12 šāvienu minūtē, bet, kā saka paši austrieši, nepieciešamības gadījumā tas varētu būt arī lielāks. Salīdzinājumā ar citām pašgājējartilērijas sistēmām konkrētā iekārta ir guvusi novērtējumu kā ļoti viegli operējama un uzticama.»

Pašgājējhaubiču sistēmas *M109A50e* darbību faktiski nevar ietekmēt ne laika apstākļi, ne arī diennakts tumšais laiks, tā var darboties gan uzbrukumā, gan aizsardzībā, spēj strādāt netieši vai tieši pret jebkādu veidu mērķiem un sniegt atbalstu jebkurām manevra vienībām — kājniekiem, izlūkiem un citiem, stāsta leitnants J. Zvirgzds. Haubices aprīkojums ļauj arī izveidot dūmu aizsegu gan pašas iekārtas aizsardzībai, gan atbalstāmo vienību vajadzībām, kā arī nepieciešamības gadījumā izgaismot kaujas lauku jebkādos apstākļos.

Komentējot apmācību gaitu, 1. mīnmetēju vada komandieris J. Zvirgzds atzinīgi novērtē austriešu ieguldījumu mācību procesā — Austrijas armijas speciālisti ir ļoti draudzīgi un pretimnākoši, vienmēr gatavi palīdzēt ar padomu. «Izrādās, mūsu mentalitātes ir samērā līdzīgas — dienests vienmēr ir pirmajā vietā, strādājam ar pilnu atdevi.»

Šāvienam gatava minūtes laikā

Jaunās kaujas tehnikas vienību iegāde ir nozīmīgs Nacionālo bruņoto spēku artilērijas papildinājums, kas ļaus uzlabot aizsardzības spējas, ne tikai pilnveidojot Latvijas bruņoto spēku netiešās uguns atbalsta spējas, bet arī uzlabojot Latvijas spēju pilnvērtīgi integrēties NATO operācijās un mācībās.

No Austrijas tiek iepirktas 47 kaujas tehnikas vienības. To izmaksas ir dažādas — no 60 000 līdz 140 000 eiro, ņemot vērā konkrētās tehnikas vienības specifikāciju (haubice, uguns vadības punkts vai apmācību platforma). Iekārtas Austrijas armija savulaik iepirkusi no Lielbritānijas, bet no 2003. līdz 2007. gadam tās modernizētas un pēc tam — iekonservētas.

Haubices vidējā kaujas masa ir 28,8 tonnas, un tā bez degvielas papildu uzpildes var nobraukt 350 km, sasniedzot ātrumu gandrīz 60 km/h. Haubici uz priekšu dzen «General Motors» 8V71T motors, un iekārtai, kas aprīkota ar kāpurķēdēm, raksturīga visai augsta caurgājība. Haubices apkalpē ir pieci karavīri. Saņemot pavēli atklāt uguni, haubices apkalpe var uzsākt šaušanu minūtes laikā, bet atstāt uguns pozīcijas — jau 30 sekundes pēc uguns pārtraukšanas. Haubice var šaut ar 155 mm šķembu, dūmu un apgaismes lādiņiem, šaušanas attālums sasniedz gandrīz 30 km, bet kaujas deva vienā kaujas mašīnā ir 42 lādiņi. Šāda tipa haubices pašlaik ir arī Austrijas bruņoto spēku rīcībā.

Modernizācijas gaitā haubicēm ir uzstādīta mūsdienīga pusautomātiskās lādēšanas iekārta, inerciālā navigācijas sistēma un artilērijas uguns vadības sistēma. Uguns vadības centrs ir modificēta haubice, kurai ir saglabāts standarta korpus, bet demontēts

lielgabals, tādējādi palielinot iekšējo telpu. Uguns vadības centrs aprīkots ar taktisko artilērijas skaitļotāju, radiostacijām un papildu ģeneratoru. Lai spētu patstāvīgi aizsargāties no iespējamā uzbrukuma, uguns vadības centra rīcībā ir 80 mm dūmu granātu sistēma un 12,7 mm ložmetējs. Savukārt vēl viena iepērkamā haubices modifikācija — autovadītāju apmācību platforma — ir paredzēta praktiskās braukšanas prasmju apguvei.

AICINA ATGRIEZTIES DIENESTĀ

Līga Lakuča

Foto — Gatis Dieziņš.

Latvijas Republikas Saeima 20. aprīlī galīgajā lasījumā pieņēma grozījumus Militārpersonu izdienas pensiju likumā, lai motivētu karavīrus turpināt profesionālo dienestu pēc iespējas ilgāk, kā arī mudinātu atgriezties profesionālajā dienestā pēc atvaļināšanās.

Likuma izmaiņas paredz aprēķināt lielāku izdienas pensiju visiem karavīriem, kuri militārajā dienestā ir nodienējuši ne mazāk kā 25 gadus un tiek atvaļināti, beidzoties līguma termiņam, — viņu izdienas pensijas aprēķinam piemēros 55% bāzi. Izdienas stāžā, kas ļauj pretendēt uz izdienas pensiju, ieskaitīs gan profesionālajā dienestā, gan obligātajā aktīvajā militārajā dienestā nodienēto laiku.

Lai motivētu rezerves karavīrus atgriezties profesionālajā dienestā, likumā paredzēta iespēja pārrēķināt piešķirto izdienas pensiju. Par katru izdienas stāža gadu pēc atjaunošanas aktīvajā dienestā izdienas pensija tiks paaugstināta par diviem procentiem. 10. maijā likumu izsludinājis Valsts prezidents.

Lai precizētu, kas mainās pēc šī likuma pieņemšanas, «Tēvijas Sargs» uz sarunu aicināja Aizsardzības ministrijas Sociālo lietu nodaļas vadītāju Andri Jaško.

— Kāpēc 20. aprīlī pieņemtie grozījumi ir tik būtiski?

— Jāsāk ar to, ka par likumu tika diskutēts ilgu laiku. Šie grozījumi Militārpersonu izdienas pensiju likumā ir ieviesti tāpēc, lai motivētu karavīrus dienēt maksimāli ilgi, kā arī pēc atvaļināšanās, ja tas ir iespējams, atgriezties profesionālajā dienestā. Pirmkārt, karavīri, kuri ir nodienējuši ne mazāk kā 25 gadus bruņotajos spēkos un kuriem ir beidzies dienesta līguma termiņš, iegūst tādas pašas tiesības kā maksimālā vecuma dēļ atvaļinātie karavīri. Tas nozīmē, ka pensija viņiem tiek rēķināta, sākot no 55% un uz augšu. Līdz šim, ja līguma termiņš ir beidzies, rēķināja 40% no dienesta atalgojuma vidējā apmēra par pēdējiem pieciem gadiem. Obligātais dienests Nacionālajos bruņotajos spēkos līdz šim bija nodalīts, bet tagad tas tiek ieskaitīts Nacionālajos bruņotajos spēkos nodienētajā laikā.

— Tātad, ja cilvēks ir nodienējis 25 gadus, viņam bāze pensijas rēķināšanai būs 55%?

— Jā, jo mūsu mērķis ir motivēt karavīrus dienēt vismaz 25 gadus. Un jau šodien mēs redzam, ka izdienas pensijas pieprasītāju skaits ir būtiski samazinājies, tas nozīmē, ka karavīri izvēlas turpināt militāro dienestu.

Otra lieta ir motivēt tos karavīrus, kuri ir labi speciālisti, bet ir aizgājuši no militārā dienesta un saņem izdienas pensiju, atgriezties dienestā. Tātad, ja viņi ir nepieciešami Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, mēs motivējam viņus atgriezties, pārrēķinot piešķirtās izdienas pensijas. Proti, karavīriem, kuri saņem izdienas pensiju un atgriežas militārajā dienestā, šīs pensijas tiks pārrēķinātas — par katru nodienēto gadu pensija tiks palielināta par 2%.

— Kāds ir bijis prom no dienesta un tagad vēlas atgriezties, kas viņam būtu darāms?

— Ja cilvēks pieņem lēmumu atgriezties dienestā un bruņotie spēki ir gatavi viņu no jauna pieņemt dienestā, atvaļinātais karavīrs vērsas Rekrutēšanas un atlases centrā Rīgā, Krustabaznīcas ielā 9 (tālrunis uzziņām: 67137137; e-pasts uzziņām: rekrutesana@mil.lv; papildu informācija: www.mil.lv/Rekrutesana) vai jebkurā savai dzīvesvietai tuvākajā regulāro spēku vai Zemessardzes vienībā. Izdienas pensijas saņēmējs par to rakstiski paziņo mums — Aizsardzības ministrijas Sociālo lietu nodaļai (Rīga, K. Valdemāra ielā 10/12; e-pasts SLN@mod.gov.lv; t. 67335197; 67335236). No tās dienas, kad viņš atsāk militāro dienestu, izdienas pensijas izmaksa tiek pārtraukta. Cilvēks sāk no jauna dienestu, nodien attiecīgo periodu, par ko puses ir vienojušās līgumā. Tiklīdz viņš atvaļinās no dienesta, tā atkal mums paziņo, mēs apkojam visu informāciju par dienesta laiku un atalgojumu, un viņam tiek pārrēķināta izdienas pensija. Izdienas pensijas izmaksa tiek atsākta, bet jau lielākā apmērā.

— Kāds ir minimālais vai maksimālais laiks, kas atgriežoties jānodien?

— Par laiku, kas jānodien pēc atjaunošanās militārajā dienestā, domāju, lems bruņotie spēki. Pašreiz Militārā dienesta likums paredz slēgt līgumu uz pieciem gadiem.

— Cik cilvēku aptuveni varētu atgriezties dienestā?

— Esmu pārliecināts, ka bruņotie spēki izvēlēsies pašus labākos, kuri viņiem ir vajadzīgi.

Pašreiz par šādu iespēju ir jau interesējušies piecpadsmit izdienas pensijas saņēmēji, pieļauju, ka interesentu skaits ir krietni lielāks. Tad, kad gatavojām likumprojektu, bija doma, ka vairāki desmiti cilvēku gadā varētu atgriezties dienestā.

— Nosauciet vēlreiz secīgi, kas jāizdara, ja vēlas atgriezties dienestā?

— Jāvēršas Rekrutēšanas un atlases centrā vai tuvākajā vienībā. Ja ir piekrišana un atvaļinātais karavīrs atbilst visām prasībām, lai varētu atsākt dienestu, tad ir jāslēdz līgums un par to jāpaziņo mums. Ir daudz pozitīvu aspektu, kas mudinās bijušos karavīrus atgriezties dienestā. Vispirms materiālajā ziņā karavīrs būs nodrošināts, tas nozīmē, ka viņš atgriežas stabilā vidē un par viņu tiek maksāti nodokļi. Ir garantēts stabils darbs, stabili ienākumi un precīzi nomaksāti nodokļi. Otra svarīga lieta — bruņotie spēki atgūs apmācītu karavīru.

— Vai jūs esat saskāries ar situāciju, ka atvaļinātajiem karavīriem ir grūtības integrēties civilajā vidē?

— Ir informācija par šādām situācijām, ka reizēm ir sarežģīti atrast savu vietu pēc militārā dienesta. Tāpēc mēs — AM Sociālo lietu nodaļa — jau ceturto gadu braucam uz vienībām, skaidrojam šīs lietas, runājam. Semināru organizēšanā esam iesaistījuši Nodarbinātības valsts aģentūras un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras speciālistus,

kā arī cieši sadarbojamies ar NBS sociālo darbinieci Elīnu Jurevici. Karavīram, uzsākot militāro dienestu, ir jāsaprot, ka kādreiz dienests noslēgsies, un tāpēc laikus jādomā, ko darīt pēc tā. Lai radītu šo drošības izjūtu, ir jāsniedz karavīriem informācija, jādod iespēja noskaidrot interesējošās lietas, un to mēs arī darām, braucot pie vienībām. Stāstām par sociālajām garantijām karavīriem, iepazīstinām ar to, kas sagaida viņus pēc militārā dienesta. Lekciju cikls ir devis rezultātu, jo izdienas pensiju pieprasītāju skaits ir ievērojami samazinājies. Tas ļauj secināt, ka karavīri, pirms pieņem lēmumu par aiziešanu no dienesta, jau sāk daudz rūpīgāk visu analizēt. Uzskatu, ka aizsardzības sistēmā esam nonākuši optimālajā situācijā, jo pašlaik izdienas pensijas pieprasītāji militāro dienestu ir beiguši tikai objektīvu iemeslu dēļ, proti, tas ir vai nu maksimālais vecums, vai veselības stāvoklis. Ieguvēji būs arī karavīri, jo atvaļināsies ar lielāku izdienas stāžu, un līdz ar to viņiem būs labas izdienas pensijas. Jāpiebilst, ka visas izdienas pensijas tiek indeksētas tāpat kā valsts vecuma pensijas, tieši tādā pašā apmērā un tādā pašā kārtībā.

Valsts kontrole ir arī veikusi apjomīgu analīzi, tostarp par karavīru spējām integrēties civilajā dzīvē. Šai ziņojumā ir norādīts, ka 70% izdienas pensijas saņēmēju spēj integrēties civilajā darba tirgū, un tas zināmā mērā saistīts ar mūsu iepriekš veiktajiem izskaidrojošiem pasākumiem. Turpināsim strādāt, lai arī atlikušie 30% izdienas pensijas saņēmēju būtu pietiekami aktīvi un spētu iekļauties darba tirgū. Vēlos arī pateikties visiem tiem karavīriem, kas gan semināros, gan individuāli dalās ar savām domām, informē mūs par problēmām un izsaka savus viedokļus. Mums visiem ir ļoti svarīgi saglabāt un uzturēt šo dialogu, jo tikai tā varam sasniegt kopējo mērķi — padarīt stiprāku un drošāku mūsu valsti.

3. maijā Nacionālo bruņoto spēku Sauszemes spēku kājnieku brigādes karavīri viesojās Liepājas skolās, lai iepazīstinātu ar karavīra profesiju un kājnieku brigādes karavīru ekipējumu.

Sauszemes spēku kājnieku brigāde nodrošina valsts sauszemes teritorijas aizsardzību un vienību kaujas gatavību, sagatavo vienības dalībai starptautiskās operācijās, kā arī piedalās avārijās, ugunsdzēsības un glābšanas darbos.

Aizsardzības ministrija sadarbībā ar Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem Latvijas skolās organizē lekciju ciklu «Kā mēs sargāsim Latviju?». Šī projekta ietvaros Latvijas vidusskolu skolēniem ir iespēja tikties ar aizsardzības nozares civilajiem ekspertiem un Latvijas karavīriem, kuri iepazīstina ar valsts aizsardzības un drošības stiprināšanas pasākumiem, veicinot jauniešu izpratni par Latvijas aizsardzību, dalību NATO un kolektīvo aizsardzību, iedzīvotāju lomu, tiesībām un pienākumiem tās nodrošināšanā. Lekcijas Latvijas skolās tiek organizētas jau vairākus gadus, lai uzturētu karavīru saikni ar sabiedrību.

ESI VIENS NO MUMS!

MILITĀRĀ KARJERA

**STABILITĀTE, IZAUGSME, ATALGOJUMS
UN SOCIĀLĀS GARANTIJAS.**

PAMATPRASĪBAS PROFESIONĀLAJAM DIENESTAM:

LV PILSONĪBA
VECUMS 18-39 GADI
VISMĀZ PAMATIZGLĪTĪBA
FIZISKI UN GARĪGI VESELS
NAV KRIMINĀLAS SODĀMĪBAS

PAMATPRASĪBAS MĀCĪBĀM LATVIJAS NACIŅONĀLAJĀ AIZSARDZĪBAS AKADĒMIJĀ:

LV PILSONĪBA
VECUMS: LĪDZ 26 GADI AR VIDUSSKOLAS IZGLĪTĪBU
VECUMS: LĪDZ 29 GADI AR 2.LĪMEŅA AUGSTĀKO VAI BAKALAURA IZGLĪTĪBU
FIZISKI UN GARĪGI VESELS
NAV KRIMINĀLAS SODĀMĪBAS

REKRUTESANA@MIL.LV / TĀLRUNIS- 67137137 / WWW.MIL.LV

13. maijā Tukuma novada Sekļa ezera apkārtnē Zemessardze organizēja vingrinājumu lauka šaušanā. Sacensības, kurās piedalījās vairākas nekā 20 komandas, organizēja Zemessardzes štābs sadarbībā ar Zemessardzes 4. brigādi un Zemessardzes 51. kājnieku bataljonu.

Šo sacensību mērķis bija iepazīstināt karavīrus un zemessargus ar zviedru lauka šaušanas tradīcijām, kā arī apzināt labākos šāvējus Zemessardzē. Dalībnieki šāva ar dienesta pistolēm. Katram komandas dalībniekam bija jāšauj 21 vingrinājuma stacijā. Šaušanas attālumi bija dažādi — no 8 līdz 35 metriem. Arī šaušanas laiks bija noteikts atšķirīgs, atbilstošs mērķu grūtības pakāpei — 10 līdz 20 sekundes. Mērķi bija dažāda izmēra, konfigurācijas, krāsas, kustīgi, statiski un īslaicīgi redzami. Punktus skaitīja pēc trāpījumiem.

Par gaisa atbalsta kontrolieru darbu un apmācību

Līga Lakuča

Foto — Gatis Dieziņš.

No 2017. gada 3. līdz 13. aprīlim NBS Sauszemes spēku kājnieku brigādes Gaisa atbalsta kontroles vienība organizēja ikgadējo kvalifikācijas paaugstināšanas kursu esošajiem gaisa atbalsta kontrolieriem un šī amata kandidātiem. Šajā teorētiskajā kursā piedalījās Latvijas, Lietuvas, Igaunijas un Polijas gaisa atbalsta kontrolieri un šo valstu gaisa atbalsta kontroles vienību karavīri.

Sarunā piedalās:

majors Armands Rutkis, SzS KBde Kaujas atbalsta bataljona Gaisa atbalsta kontroles vienības komandieris,

ASV Nacionālās gvardes GS majors Bartlijs Vards (*Ward, Bartley J Maj*), 127. eskadriļas drošības virsnieks, galvenais virsseržants Riks Boijers (*MSgt Rick Boyer*), Mičiganas Nacionālās gvardes GS gaisa atbalsta kontrolieris, majors Andrē Sprovs (*Maj Andre Sprauve*), bezpilota lidaparāta MQ-9 pilots.

— Kā Latvijā tika uzsākta gaisa atbalsta kontrolieru programmas izveide, un kas līdz šim ir padarīts?

Maj. A. Rutkis: — Darbs pie Latvijas gaisa atbalsta kontrolieru apmācības tika uzsākts 2008. gadā, kad NBS karavīri kopā ar Mičiganas pavalsts Operacionālās sadarbības padomnieku vienību tika gatavoti dalībai starptautiskajā operācijā Afganistānā. Kopš 2008. gada mūsu vienības karavīri Mičiganas pavalstī ir piedalījušies Jūras spēku speciālās karadarbības kursā (*Naval strike and Air Warfare Center*), lai apgūtu vajadzīgās zināšanas un kursa noslēgumā saņemtu gaisa atbalsta kontrolieru kvalifikāciju un sertifikātus. 2010. gadā tika izveidots NBS Sauszemes spēku Kaujas atbalsta bataljons, un kopš tā laika mums ir pašiem sava kaujas spējīga Gaisa atbalsta kontroles vienība. Aizvadīto gadu laikā esam piedalījušies dažādu līmeņu starptautiskajās militārajās mācībās un operācijās, kur guvām nenovērtējamu pieredzi un zināšanas, kā arī apliecinājām sevi no labākās puses, pārstāvēt Latviju. Mēs strādājam pie zināšanu un pieredzes paplašināšanas bataljona un brigādes līmenī. Galveno uzmanību pievēršam savstarpējās sadarbības pilnveidošanai, strādājot ar daudz nacionāliem spēkiem. Latvijā gaisa atbalsta kontrolieriem nav iespējams pilnvērtīgi uzturēt savas spējas, jo nav aviācijas, kas spētu nodrošināt mūsu apmācībai nepieciešamo atbalstu. Tāpēc kvalifikācijas un profesionalitātes uzturēšanai un pilnveidošanai ir jāpiesaista gaisakuģu platformas Latvijā vai jādodas uz ASV vai NATO dalībvalstīm Eiropā.

— **Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā tiek organizēts ikgadējs šo speciālistu apmācības un sertifikācijas kurss.**

Maj. A. Rutkis: — Jā, šis apmācību kurss notiek reizi gadā un ir obligāts mūsu gaisa atbalsta kontrolieru kvalifikācijas uzturēšanai. Kurša laikā vienu nedēļu notiek teorētiskās apmācības, kas ietver gaisa atbalsta kontrolierim nepieciešamās teorētiskās zināšanas, tam seko tests, kurā pareizi jāatbild vismaz uz 80% jautājumu. Divas dienas tiek veltītas praktiskajām mācībām. Šis kurss ir paredzēts arī jau pieredzējušiem gaisa atbalsta kontrolieriem, jo, kā mēdz teikt, atkārtošana ir zināšanu māte. Kurša laikā tiek atkārtoti visi tie temati un prasības, kas jāzina mūsu ikdienas darbā. Šobrīd tiek apgūts brigādes līmeņa gaisa atbalsta kontroles vienības plānošanas process.

Maj. B. Vards: — Šajā kursā tiek mācītas tās zināšanas, kas ir nepieciešamas, lai kara-

vīrs kļūtu par gaisa atbalsta kontrolieri. Tātad ir noteikti uzdevumi, kurus šiem kursantiem nāksies paveikt — daļa no tiem ir paveicami klasē mācību nodarbību laikā, citus ir iespējams paveikt praktisko mācību laikā. Šis ir gaisa atbalsta kontro-

lieru akadēmisko zināšanu atkārtošanas mācības, līdzīgi kā man — militāram pilotam — katru gadu ir jānokārto pārbaudes lidojums. Gaisa atbalsta kontrolieriem ikgadējās teorētisko zināšanu pārbaudes aptver visu, sākot ar pamatdoktrīnu un pamatteoriju, līdz to praktiskai lietošanai. Tas nozīmē, ka viņiem ir jāapgūst jaunās spējas, jaunās metodes, jaunās kaujas procedūras, lai pēc tam šīs jaunapgūtās zināšanas praktiski izmantotu mācību kursa laikā. Un šīs zināšanas, kā arī prasme tās izmantot nodrošina gaisa atbalsta kontrolieru panākumus, spējot pierādīt viņu savietojamību visā pasaulē. Šeit organizētais kurss ir uzskatāms par Baltijas valstu gaisa atbalsta kontrolieru mācību kursu, un tas apliecina, ka Latvijas gaisa atbalsta kontrolieru programma patiešām ir vadībā. Mēs, šī kursa instruktori no ASV, esam tikai konsultanti, lai jums palīdzētu. Es esmu sadarbības virsnieks instruktoru. Savukārt mūsu gaisa atbalsta kontrolieru sagatavošanas instruktori strādā ar jūsu Gaisa atbalsta kontroles vienības karavīriem

un sniedz savas zināšanas un konsultācijas saistībā ar mūsu Latvijas partneru organizēto apmācību. Jūsu Gaisa atbalsta kontroles vienības karavīri majora Armanda Rutka vadībā ir lielisks paraugs — viņi piedāvā Latvijā apgūt tās pašas zināšanas, kuras mēs piedāvājam apgūt ASV. Šeit mēs redzam lielisku piemēru kopīgai NATO vai daudznacionālai apmācībai.

— **Tātad, jūsu prāt, Latvijas Gaisa atbalsta kontroles vienības karavīri ir tik spēcīgi, ka nākotnē varētu strādāt par konsultantiem citās valstīs?**

Maj. B. Vards: — Noteikti, jo jūsējie šobrīd šajā jomā ir liderpozīcijās.

— **Kā jūs redzat ASV un Latvijas sadarbību šajā jomā nākotnē?**

Maj. B. Vards: — Es esmu pilots, un man bieži nākas būt gan Latvijā, gan ASV. Es arī turpmāk atbildēšu par Latvijas gaisa atbalsta kontrolieru praktisko apmācību organizēšanu ASV. Latvijā gaisa atbalsta kontrolieri iegūst sev nepieciešamās teorētiskās zināšanas mācību klasē, lai pēc tam dotos pie mums uz ASV un varētu jau praksē izmantot iegūtās zināšanas — organizētu lidmašīnu kontroli nepieciešamā apjomā, pieredzētu noteikta skaita aviācijas bumbu nomešanu un ložu izšaušanu, respektīvi, izpildītu dažādas šīs profesijas speciālistam paredzētās prasības, kas ietilpst gaisa atbalsta kontrolieru svarīgāko uzdevumu sarakstā. Protams, bez praktiskās apmācības ļoti būtiski ir piedalīties kaujas atbalsta mācībās, piemēram, «Summer Shield». Drīzumā notiks mācības «Saber Strike», kas nodrošina iespēju karavīriem trenēties starptautiskā vidē, kur jūsu gaisa atbalsta kontrolieri nodrošinās vienības ar tuvā gaisa atbalstu.

Gsvrž. R. Boijers: — Viens no ieguvumiem šajā sadarbībā no mūsu, amerikāņu, viedokļa ir tas, ka arī mūsu gaisa atbalsta kontrolieriem ir dota iespēja strādāt kopīgi ar Latvijas gaisa atbalsta kontrolieriem, it īpaši tad, kad jūsējie atrodas mācībās ASV. Mūsu gados jaunākiem karavīriem tādejādi ir iespējams uzzināt, kā šīs lietas tiek organizētas NATO vidē. Tas ir abpusējs ieguvums — mēs palīdzam

jūsu speciālistiem šeit, Latvijā, savukārt jūsu gaisa atbalsta kontrolieri spēj palīdzēt ASV gaisa atbalsta kontrolieriem dažādos jautājumos, daloties savās zināšanās un pieredzē ar to, ko viņi ir pieredzējuši dažādās operācijās vai arī mācību laikā poligonos.

— **Kas, jūsu prāt, ir visgrūtākais gaisa atbalsta kontrolieru profesijā?**

Maj. A. Rutkis: — Pirmkārt, svarīga ir atbilstoša personāla atlase. Tātad mums ir vajadzīgi šajā jomā jau pieredzējuši karavīri ar teicamām individuālajām iemaņām manevru vienībā. Otrkārt, mums ir jāspēj piesaistīt attiecīgos karavīrus, kam būtu interese apgūt šo specialitāti, lai viņi varētu kļūt par labiem gaisa atbalsta kontrolieriem. Lai karavīrs varētu dienēt mūsu vienībā, viņam ir jābūt labai angļu valodas prasmei, teicamai fiziskai sagatavotībai, spējai strādāt, apgūt un analizēt liela apjoma informāciju salīdzinoši īsā laikā, kā arī būt elastīgam un ātri reaģēt un pieņemt lēmumus dažādās nestandarta un stresa situācijās. Un tikai tad mēs varam uzsākt viņu profesionālo apmācību. Protams, atšķirīgs apmācības process un karjeras plānošana ir instruktoriem un virsniekiem. Nākotnē ir plānots šo specialitāti uzturēt uz instruktoru bāzes. Mums ir jābūt pietiekami elastīgiem, lai spētu sekmīgi veikt savus dienesta pienākumus un gūt panākumus. Tāpēc arī tiek organizētas šādas mācības, un mēs pievēršam nopietnu uzmanību kvalitātei gan mācību kursa teorētisko nodarbību laikā mācību klasēs, gan arī praktiskajās lauka nodarbībās poligonos, arī tad, kad piedalāmies dažādās operācijās. Tātad jāspēj pielāgoties dažādām izmaiņām, apgūt plašas zināšanas par visu — plānošanu un izpildi, aprikojumu, ekipējumu un dažādām iekārtām. It īpaši mūsdienās, kad visas tehnoloģijas un procedūras strauji mainās, mums ir jāseko visam līdzī, tātad daudz laika jāiegulda zināšanu papildināšanā. Vienam cilvēkam praktiski nav iespējams to visu pārzināt, tāpēc vienībā ir nepieciešams sadalīt atbildības jomas, lai katrs būtu eksperts savā jomā, un, to visu saliekot kopā, būs rezultāts.

Maj. B. Vards: — Es vēlētos atgriezties pie pieminētās mūsu darbošanās kopā — vasaras beigās Mičiganas Nacionālā gvarde organizē kārtējās mācības «Northern Strike», kurās piedalīsies arī karavīri no Latvijas. Un jūsu karavīru pienesums šajās mācībās būs viņu nesen Vācijā gūtā pieredze ASV Eiropas spēku

«Sākums 8. un 9. lpp.

vadītājās starptautiskajās militārajās mācībās «Allied Spirit». Viņi varēja kopā strādāt ar mūsu armijas karavīriem un jūras kājniekiem arī mācībās «Summer Shield». Savukārt mācībās «Northern Strike» šī sadarbība noris arī ar ASV Gaisa spēkiem. Mēs ieradīsimies Latvijā un sniegsim savu atbalstu mācībās «Saber Strike», savukārt jūsu gaisa atbalsta kontrolieri sniegs mums savu atbalstu mācībās «Northern Strike» — šī sadarbība noris abos virzienos. Jūsu gaisa atbalsta kontrolieri var sniegt mūsu jauna-jiem gaisa atbalsta kontrolieriem citādāku perspektīvu, respektīvi, viņi spēj parādīt tiem atšķirīgus doto uzdevumu risinājumus, tāpēc mēs cenšamies nodrošināt, ka «Northern Strike» mācībās, līdzdarbojoties ar jūsu gaisa atbalsta kontrolieriem, būtu iespējas piedalīties dažādiem ASV Bruņoto spēku karavīriem no visas Amerikas, kas patiešām ir ļoti svarīgi. Atgriežoties pie sākotnējā jautājuma — sarežģītākais gaisa atbalsta kontrolieru profesijā un apmācībā ir tas, ka katru gadu jums ir jāapgūst kaut kas pavisam jauns, kas nav salīdzināms ar mobilā viedtālruna operētājsistēmas kārtējo atjauninājumu — tās ir pavisam jaunas iekārtas, un arī šo jauno iekārtu darbības veids ir pilnīgi atšķirīgs. Tajā pašā laikā jums vienmēr ir jābūt gataviem, ka tiks mainīta līdzšinējā apmācību vieta.

Maj. A. Rutkis: — Mūsu speciālistu dalība starptautiskajās operācijās parasti ilgst trīs līdz sešus mēnešus. Piemēram, operāciju rajonā Afganistānā karavīrs gūst operacionālo pieredzi. Tomēr pēc atgriešanās vienībā atklājas, ka daudzas teorētiskās un praktiskās lietas ir mainījušās. Svarīga ir savstarpēja informācijas un pieredzes nodošana — pēctecība.

— Ir dzirdēts arī viedoklis, ka nākotnē gaisa atbalsta kontrolieru nozīme mainīsies, jo ir taču bezpilota lidaparāti. Kādas ir jūsu domas?

Maj. A. Sprovs: — Manuprāt, apzīmējums «bezpilota lidaparāts» nav gluži pareizs, jo šāda lidaparāta darbību nodrošina daudzi cilvēki, tāpat kā pilotējamām lidmašīnām, piemēram, A-10 vai citām, kuru kontrolē tiek iesaistīti arī jūsu gaisa atbalsta kontrolieri. Ir jānodrošina šo lidaparātu darbs, to mijiedarbība ar gaisa

atbalsta kontrolieriem, kā arī tiešā saziņa ar citiem lidaparātiem.

Gsvrž. R. Boijers: — Manuprāt, gaisa atbalsta kontrolieri vienmēr būs vajadzīgi dekonfliktācijas organizēšanai starp dažādiem lidaparātiem, netiešās uguns atbaltam un manevra elementiem, jo tiklīdz gaisā būs vairāki lidaparāti, kas būs iesaistīti kaujā vai vienkārši lidos debesīs, var notikt dažādi nelaimes gadījumi, ja neviens nekontrolēs šo lidaparātu lidojumu. Un gaisa atbalsta kontrolieru galvenais uzdevums ir šādu negadījumu novēršana.

— Tā patiesībā ir milzīga atbildība...

Maj. A. Rutkis: — Protams. Lai gan formāli tā ir attiecīgā vienības komandiera atbildība, bet gaisa atbalsta kontrolieris sniedz padomu un iesaka, kā rīkoties. Tas arī ir mūsu galvenais uzdevums, atbalstīt manevra vienības komandieri viņa nodomu un uzdevumu izpildē. Ikviens, kurš ir iesaistīts šajā procesā, ir līdzatbildīgs, tomēr vairākumā gadījumu, kad viss ir detalizēti integrēts, gaisa atbalsta kontrolierim ir jāspēj uzņemties lielāko atbildību.

— No militārpersonām reizēm esmu dzirdējis viedokli, ka gaisa atbalsta kontrolieri ir kaut kas vairāk par parastiem karavīriem. Vai jūs piekristat šādam vērtējumam?

Maj. A. Rutkis: — Es gan to vairāk saistu ar augstajām prasībām, ko mēs izvīzām personāla atlasē, apmācības procesā un kvalifikācijas uzturēšanā. Mums ir jābūt zinošiem, pieredzes bagātiem un spējīgiem veikt uzdevumus, kā arī pieņemt lēmumus jebkurā sarežģītā situācijā, jo katra kļūda vai nepareizi pieņemts lēmums var radīt letālas sekas un izraisīt starptautisku rezonansi.

Maj. B. Vards: — Es esmu ASV Gaisa spēku pilots, kurš ir piekomandēts armijai kā gaisa spēku sadarbības virsnieks, un, manuprāt, gaisa atbalsta kontrolieris ir specializēts sauszemes manevru karavīrs. Viņi varētu dienēt arī kādā citā bruņoto spēku veidu vienībā — tam nav nozīmes. Svarīgas ir tās zināšanas un tikai gaisa atbalsta kontrolieriem raksturīgās prasmes, ko viņi spēj nodrošināt kaujā. Arī man reizēm nav saprotams, kā viņi spēj manevrēt līdz ar armiju, prot prasmīgi izmantot iekārtas un aprikojumu, lai spētu paziņot vajadzīgās ziņas ne tikai lidmašīnām, bet arī citiem karavīriem uz zemes.

Maj. A. Rutkis: — Latvijas gaisa atbalsta kontroles programmai pavisam noteikti nebūtu tādu panākumu un tā nebūtu tik veiksmīga bez Mičiganas Nacionālās gvardes

kolēgu sniegtā atbalsta kopš 2008. gada. Gaisa atbalsta kontrolieru programmas izveidošanā un attīstībā daudz darījis vienības pirmais komandieris un esošais šīs programmas menedžeris pulkvežleitnants Edmunds Svenčs, kā arī vienības otrais komandieris majors Dans Jansons. Protams, pateicības vārdus un novērtējumu ir pelnījuši tie karavīri, kuri ir dienējuši un joprojām dien mūsu vienībā, jo bez viņu ieguldījuma, atdevs un viņu ģimenes atbalsta nebūtu sasniegts viss iepriekš minētais.

— Vēlētos atgriezties pie iepriekšējā jautājuma par bezpilota lidaparātiem...

Maj. B. Vards: — Šāds lidaparāts nav paredzēts lidošanai cilvēkam, tomēr tā lidošanas laikā nepārtraukti vairāki cilvēki to novēro un ar to sadarbojas. Saziņa ar šādu lidaparātu notiek tieši tāpat, kā to darām mēs — gaisa atbalsta kontrolieri. Atšķirība ir vienīgi tāda — mana rācija atrodas pietiekami tuvu — to sauc par redzamības līniju, lai spētu sarunāties, piemēram, ar lidmašīnas ekipāžu, bet bezpilota lidaparāts var doties ārpus šīs redzamības līnijas, un tad sakari ar to tiek uzturēti caur satelītiem. Sakaru izmantošana ir praktiski identiska.

Maj. A. Sprovs: — Bezpilota lidaparāti piedāvā pastāvīgu, unikālu kaujas lauka perspektīvu, jo to konstrukcija ļauj tiem stundām atrasties gaisā. Un to lidojumu var kontrolēt vairāki piloti. Tajā pašā laikā šāda lidaparāta sensors vienmēr ir aktīvs. Tāpēc arī šādi lidaparāti tiek izmantoti, jo parastajiem, pilotējamajiem lidaparātiem ir zināms laika ierobežojums, cik ilgi tie var atrasties gaisā — vienu, divas, trīs stundas. Pēc tam pilotējamam lidaparātam ir jānolaižas, un ar to šie lidaparāti atšķiras.

Bezpilota lidaparāti ir vēl viena papildu iespēja, ko vienības komandieris uz zemes var piesaistīt, izmantojot gaisa atbalsta kontrolierus.

— Tātad, jūsaprāt, arī nākotnē mēs neiztiksim bez karavīru iesaistes šādās operācijās un bezpilota lidaparāti neko šajā jomā nespēs mainīt?

Maj. A. Sprovs: — Es nedomāju, ka būtu sagaidāmas kādas izmaiņas. ■

STARPTAUTISKĀS MĀCĪBAS «SUMMER SHIELD XIV»

No šā gada 17. līdz 30. aprīlim Ādažu poligonā un līdzās esošajās teritorijās norisinājās starptautiskās mācības «Summer Shield XIV», lai trenētu kaujas atbalsta un kaujas nodrošinājuma spēju integrēšanu bataljona un brigādes līmeņa aizsardzības operācijās.

Gadskārtējās mācībās piedalījās vairāk nekā 1800 karavīru no Latvijas, ASV, Bulgārijas, Igaunijas, Kanādas, Lietuvas, Lielbritānijas, Luksemburgas, Rumānijas, Slovākijas un Vācijas, nodrošinot karavīriem iespēju trenēties starptautiskā vidē.

Šogad mācībās «Summer Shield XIV» tika trenētas plaša spektra kaujas atbalsta

spējas — artilērijas, pretgaisa aizsardzības, izlūkošanas, aizsardzības pret masu iznīcināšanas ieročiem, kaujas inženieru un konstrukcijas inženieru un prettanku spējas. Mācībās prasmes uzlaboja arī apvienotā uguns atbalsta priekšējie novērotāji un gaisa atbalsta kontrolieri, kā arī Medicīnas rota un transportēšanas apakšvienības.

Mācību noslēguma ceremonijā, uzrunājot karavīrus, Sauszemes spēku kājnieku brigādes komandieris pulkvedis I. A. Lejiņš sacīja:

«Tās nav tikai valstis, ko mēs šeit redzam, tās ir militārās spējas, kuras tiek apvienotas. Parasti mācībās «Summer Shield» mēs redzam

kājnieku vienību manevrus. Šogad mācības bija īpašas ar to, ka trenējām kaujas atbalsta un kaujas nodrošinājuma spējas kājnieku vienību atbalstam. Alianse ir spēcīga, jo mums ir šī iespēja mācīties vienam no otra un pilnveidoties. Vienmēr ir ko mācīties gan no Latvijas, gan Luksemburgas, Vācijas, ASV, Bulgārijas, Rumānijas, Slovākijas, Lietuvas, Igaunijas, Kanādas, Lielbritānijas un citu valstu karavīriem.

Mācības ir noritējušas sekmīgi. Mēs redzējām labu sadarbību, un mēs runājam viens ar otru, nevis viens par otru.»

Sagatavots pēc portāla sargs.lv materiāliem.

LATVIJAS DROŠĪBAS UN AIZSARDZĪBAS KLASTERIS STIPRINĀS KONKURĒTSPĒJU

Elīna Egle,

Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācijas valdes priekšsēdētāja.

Foto — Gatis Dieziņš.

Šogad Aizsardzības ministrijas un «DAIF Latvija» organizētajās «Industrijas dienās 2017» uzņēmumu, universitāšu un aizsardzības sektora pārstāvji tika plašāk iepazīstināti ar Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācijas («DAIF Latvija») Latvijas Drošības un aizsardzības klastera (DAK) stratēģiju, mērķiem un specializāciju. Šo stratēģiju «DAIF Latvija» īsteno ar ES fondu atbalstu projekta «Latvijas Drošības un aizsardzības klastera izveide» ietvaros.

Klasteris rada jaunas partnerības

Klastera būtība ir apvienot Latvijas mazos un vidējos uzņēmumus, kas strādā drošības un aizsardzības sektoros, to eksportspējas un konkurētspējas stiprināšanai. Latvijas un ārvalstu zinātniskie partneri, drošības un aizsardzības organizācijas un lielie uzņēmumi ar interesi lūkojas uz Latvijas uzņēmumiem un meklē sadarbības iespējas, ņemot vērā aizsardzības spēju stiprināšanas plānus un kopējo finansējuma pieaugumu ne tikai Latvijā, bet arī daudzās citās reģiona valstīs. Zinātniekiem nepieciešams praktisks skatījums uz veiktajiem pētījumiem, bet lieliem uzņēmumiem nepieciešami partneri integrācijai vietējā tirgū. Savukārt starptautiskās organizācijas tieši pārrobežu sadarbībā saredz inovācijas un ilgtspējas potenciālu.

DAK dalībnieki plāno sadarboties ar klastera zinātniskajiem partneriem — Rīgas Tehnisko universitāti, Latvijas Universitāti, Rīgas Stradiņa universitāti un Transporta un sakaru institūtu, lai strādātu pie jaunu produktu izstrādes iespēju analīzes.

Pusmiljons eiro tirgus izpētei un reklāmai

Aizsardzības un drošības sektoros strādājošie uzņēmumi DAK ietvaros nostiprinās savu kompetenci un atpazīstamību, nodrošinot ne tikai pašmāju aizsardzības un iekšlietu nozares pieprasījumu, bet arī koncentrējoties uz reģioniem, kuros šobrīd ir ievērojams un pieaugošs pieprasījums drošības

un aizsardzības nozarēs. Jau šobrīd «DAIF Latvija» ietvaros uzņēmumi ir iekļāvušies starptautiskā nozares konsultāciju un izpētes sistēmā un izzina jaunas iespējas Eiropas un NATO aizsardzības piegāžu ķēdēs, piedaloties Eiropas Aizsardzības aģentūras un NATO industrijas padomnieku grupās.

Izmaiņas starptautiskajā vidē un ģeopolitiskajā situācijā ir radījušas virkni priekšnosacījumu, lai NATO sabiedroto un Eiropas Savienības dalībvalstu vidū aizsardzības un drošības industrijai tiktu pievērsta nopietna uzmanība un, protams, arī investīcijas. Apņemšanos stiprināt saikni ar industriju un modernizēt aizsardzības spējas apliecina virkne lēmumu, kas nostiprināti pēdējo NATO samitu un Eiropas politikas plānošanas dokumentos. Piemēram, atšķirībā no iepriekšējiem ES fondu plānošanas periodiem duālo produktu (civilām un militārām vajadzībām) attīstībai DAK mērķa tirgos ir pieejams atbalsta finansējums un dalībvalstis veido grantus atbilstoši aizsardzības spēju nostiprināšanai.

Latvijas aizsardzības industrija var

Latvijas inženieru radošums un rūpniecības industriālās tradīcijas aizsardzības jomā ir gadsimtu senas. Joprojām varam lepoties ar sasniegumiem mašīnbūvē, kuģubūvē, sakaros, aviācijā. Mūsdienās lielos uzņēmumus ir aizstājuši mazāki, bet specializēti uzņēmumi. Mainoties tehnoloģijām un karadarbības formām, Latvijā radušās jaunas nozares, kas papildina drošības

produktu klāstu ar elektronikas produktiem un komponentu materiāliem, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pakalpojumiem. Uzņēmumi ir pārvarējuši gan politisko režīmu maiņas, gan ekonomikas krīzes un šobrīd, apvienojot zināšanas un pieredzi, piedāvā unikālus, kvalitatīvus un viedus produktus un pakalpojumus. Jāatzīmē, ka pašlaik labvēlīgu augšņi rada arī Aizsardzības ministrijas un Nacionālo bruņoto spēku izpratne par nepieciešamību atbalstīt vietējo ražošanu, kas nozīmētu gan piegādes ķēdes drošību, gan ekonomisko drošību nākotnē. Industrijas pārstāvji un zinātnieki atzīmē, ka visbiežāk būtisks ir tieši praktisks profesionāļu padoms, kas palīdz izprast un novērtēt pētījumu, produktu un pakalpojumu potenciālu un izmantojamību armijā vai drošības struktūrās.

Kā vēsta «RAND Europe» 2015. gada pētījums par Latvijas drošības un aizsardzības industrijas spēju novērtējumu, Latvijas drošības un aizsardzības industrija strādājošie sevi apliecina virknē nozīmīgu sektoru. Latvijas uzņēmumi piedāvā integrētās platformas — bezpilota lidaparātus un transporta līdzekļus, kuģus, loģistikas un IKT risinājumus, satelīttehnoloģijas u.c.

Nākotnē nepieciešams veikt vēl nozīmīgākas investīcijas jaunu produktu izstrādē un arī reklamēt šos produktus starptautiskos tirgos. Latvijas produktu konkurētspēja un eksports sniegs atbalstu nākotnes aizsardzības spēju attīstībai, ienesot papildu resursus valsts budžetā nodokļu veidā.

Specializācija digitālās prasmēs un viedos materiālos

DAK dalībnieki ir definējuši stratēģiju, lai kāpinātu Latvijas drošības un aizsardzības industrijas uzņēmumu un zinātnisko institūciju konkurētspēju un nostiprinātu to reputāciju starptautiskos tirgos. DAK mīcija — būt nozares virzītājspēkam, sekmējot Latvijas drošības un aizsardzības industrijas uzņēmumu un zinātnisko institūciju sadarbību augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu radīšanai un eksportēšanai.

Ierobežotie resursi motivē DAK fokusēties, paredzot specializāciju IKT sistēmu izstrādē un integrācijā duālās lietojamības produktos, identificējot nišas produktus, kā arī izstrādājot un izmantojot viedos un

kompozītmateriālus, kas sekmē arī sadarbību inženiertehnisko spēju un cilvēkresursu attīstībā. Šobrīd DAK projekta ietvaros uzņēmumi var iegūt līdz pat 85% ES fondu finansējumu produktu atpazīstamības veicināšanai un virzīšanai tirgū.

Atvērti sadarbībai

DAK darbs strukturējas domnīcās, tās grupējot trīs pamata tēmās — eksports, inovācija un produktivitāte. Eksporta domnīca norisināsies jau 24. maijā, akcentējot iepirkumu procedūru aktualitātes Latvijā, ASV un ANO. Inovāciju domnīca norisināsies 31. maijā, kur DAK specializācijas jomās varēsīm iepazīties ar Latvijas zinātnieku veikumu un rast partnerību produktu attīstībai. Produktivitātes domnīca, kas notiks 7. jūnijā, savukārt fokusēsies uz pieejamo atbalstu Eiropas aizsardzības aģentūrā un NATO, t.sk. valdības kvalitātes atzīšanas sistēmas lietojumu.

Plānotas arī vairāku industrijas smagsvaru — ārvalstu uzņēmumu pārstāvju vizītes Latvijā, lai veidotu jaunas partnerības un veicinātu abpusēji izdevīgu produktu noietu. Ar DAK dalībniekiem un partneriem tiek saskaņots aktivitāšu kalendārs un virkne pasākumu DAK dalībnieku produktu reklamēšanai ārzemēs. Piemēram, pirmā iepazīšanās vizīte — aizsardzības nozares iepirkumu sistēmas, kibernetikas u.c. nozaru uzņēmumu sadarbības potenciāla izpēte plānota Igaunijā 26. maijā.

DAK ir atvērts ikvienam uzņēmumam un pētniecības iestādēm, kas vēlas

Industrijas spēja	Sektors	Latvijā
Integrētās platformas		
Gaisa platformas		
Bezpilota lidaparāti	Gaiss	X
Sauszemes platformas		
Bezpilota sauszemes transporta līdzekļi	Zeme	X
Jūras platformas		
Nelieli kaujas kuģi (piem., korvetes)	Jūra	X
Ātrās reaģēšanas / patruļkuģi	Jūra	X
Loģistikas atbalsts un apgādes kuģi (piem., tankkuģi)	Jūra	X
Kosmoss		
Satelit tehnoloģijas	C4ISTAR	X
Integrētās sistēmu sistēmas		
Vadības un kontroles sistēmas	C4ISTAR	X
Komunikāciju sistēmas	i	X
Kibernetikas un tīklu drošības sistēmas	C4ISTAR	X
Apakšsistēmas un aprīkojums		
Cits aviācijas aprīkojums vai detaļas	Gaiss	X

C4ISTAR — Command, Control, Communications, Computers, Information/Intelligence, Surveillance, Targeting Acquisition and Reconnaissance.

nostiprināt savas pozīcijas drošības un aizsardzības sektora apgādē. Pašlaik DAK dalībnieki ir daudznozaru uzņēmumi: «Agile & Co», «Apply», «Baltijas gumijas fabrika», «Belss», «Bomis Ltd», «C2», «Combi logistics», «Datakom», «Envirotech», «FN Serviss», «GeoStar», «KleinTech Services», «DATI Group», LSH, «Metāla alianse», «Metrum», RECRO,

«SQUALIO Cloud Consulting», «Tilde», «Vējstikli», «Ventars», «Watex».

DAK dalībnieki saņems atbalstu un ES fondu līdzfinansējumu iepirkumu monitoringa un tirgu izpētes pakalpojumiem, mārketinga materiālu izstrādei, atpazīstamības veicināšanas pasākumu organizēšanai un jaunu produktu izstrādes analīzei. ☒

Liepāja NAV iedomājama bez ARMIJAS

Diāna Selecka,

virsseržante.

Foto — Gatis Dieziņš un Līga Neimane.

Šogad Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas dienā, 4. maijā, turpinot pirms pieciem gadiem iesāktu tradīciju, Nacionālo bruņoto spēku dienas pasākumi notika Liepājā. Šī diena jau svinēta Rēzeknē, Kuldīgā, Valmierā, Jelgavā un Krāslavā, un kopš 2013. gada Nacionālo bruņoto spēku dienas pasākumi norit ar devīzi «4. maijs — Brīvības svētki».

Liepājā Brīvības svētku pasākumi sākās ar dievkalpojumu Svētās Trīsvienības katedrālē, bet turpinājās ar Latvijas un ārvalstu bruņoto spēku, Valsts robežsardzes, Valsts

polīcijas, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta un Jaunsardzes vienību, kā arī tehnikas parādi, kuru ar interesi vēroja pāri par 1500 skatītāju.

Parādē piedalījās vairāk nekā 500 karavīru, zemessargu, robežsargu, policistu, ugunsdzēsēju glābēju un jaunsargu. Parādes priekšgalā Latvijas armijas karogu nesa Jūras spēku flotiles karavīri. Tālāk ierindā soļoja Jūras spēku flotiles, Štāba bataljona, Gaisa spēku aviācijas bāzes, Mācību vadības pavēlniecības un Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas, Sauszemes spēku kājnieku brigādes, ASV, Vācijas un Kanādas vienības, Zemessardzes 4. brigādes 44. kājnieku bataljona, 45. nodrošinājuma bataljona, 46. kājnieku bataljona, 51. kājnieku bataljona, 52. kājnieku bataljona, Valsts robežsardzes, Valsts policijas, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Civilās aizsardzības koledžas un Jaunsardzes vienības.

Parādē piedalījās arī vairāk nekā 40 Nacionālo bruņoto spēku, Valsts policijas, Valsts robežsardzes un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tehnikas vienību. Tehnikas parādi ievadīja Valsts robežsardzes, Latvijas un ASV bruņoto spēku helikopteru pārlidojums virs parādes norises vietas.

Parādi komandēja Jūras spēku flotiles komandieris flotiles admirālis Ingus Vizulis, bet

pieņēma valsts bruņoto spēku augstākais vadonis Valsts prezidents Raimonds Vējonis, aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis un Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālmajors Leonīds Kalniņš.

Uzrunājot parādes dalībniekus un skatītājus, Valsts prezidents Raimonds Vējonis atgādināja, ka mums jāsargā dzimtā valsts:

«Latvija mums ir uzticēta. Mēs to kā dāvanu saņēmām no iepriekšējām paaudzēm, lai nodotu tālāk bērniem un bērnubērniem. Iestāsimies par Latviju ar savām domām, vārdiem un darbiem! Ikviens darbs, ko atbildīgi un godprātīgi veicam; ikviena ģimene, kas gādā par savas mājas pavadu un audzina bērnus; ikviens zemes pleķītis, ko iekopjam Latgalē, Vidzemē, Kurzemē un Zemgalē, — tie ir mūsu darbi Latvijai.

Ļaudis mums līdzās ir Latvija. Mēs visi esam Latvija. Mēs veidojam Latviju. Neviens cits to mūsu vietā nedarīs.

Šajā militārajā parādē mēs apliecinām, ka esam gatavi Latviju aizstāvēt arī ar ieročiem rokās, ja tas būtu nepieciešams. Plecu pie pleca mēs stāvam sardzē par Latviju kopā ar mūsu draugiem un sabiedrotajiem.

Pateicos ikvienam karavīram, zemessargam, robežsargam, policistam un ugunsdzēsējam. Paldies, ka jūs ik dienas gādājat par mieru un drošību. Mēs pateicamies arī NATO

valstu karavīriem par atbalstu mūsu valsts drošības stiprināšanā.

Raugoties uz jums, jaunsargi, esmu drošs par Latvijas nākotni. Jūs esat apņēmušies neželot savus spēkus, lai veidotu labāku Latviju.»

Militārā parāde ir viens no visplašāk apmeklējamiem pasākumiem gan 18. novembrī Rīgā, gan gadu no gada 4. maijā kādā citā Latvijas pilsētā, uzrunājot klātesošos, sacīja aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis.

«Šogad parāde atkal notiek Kurzemē — mūsu Jūras spēku citadelē Liepājā. Tādēļ šis ir īstais mirklis, lai teiktu paldies Artim Pabrikam kā bijušajam aizsardzības ministram par šīs skaistās tradīcijas iedibināšanu Latvijas novados un Valsts prezidentam Raimondam Vējonim par tās turpināšanu un popularizēšanu, vadot aizsardzības nozari.»

Nacionālo bruņoto spēku dienas turpinājumā visi interesenti tika aicināti apskatīt militārā ekipējuma, bruņojuma un tehnikas izstādi, kā arī dažādus paraugdemonstrējumus laukumā pie koncertzāles «Lielais dzintars» un Liepājas promenādē. Paraugdemonstrējumus ievadīja Nacionālo bruņoto spēku orķestra un Godasardzes rotas defilē programmas. Klātesošajiem bija iespēja vērot Valsts robežsardzes vienības kinologu sniegumu ar dienesta suņiem. Rekrutēšanas un atlases centra pārstāvji iepazīstināja sapulcējušos ar dienesta iespējām bruņotajos spēkos un studiju iespējām Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā. Zemessardzes stendā tika sniegta informācija par iespējām veltīt savu brīvo laiku valsts aizsardzībai, kļūstot par zemessargu, bet Jaunsardzes un informācijas centra stendā jaunieši no 10 līdz 18 gadiem varēja uzzināt, kā kļūt par jaunsargu.

Pirmo reizi 4. maija parādes vēsturē interesentiem bija iespēja apskatīt Jūras spēku flotiles un Valsts robežsardzes kuģus. Tirdzniecības kanālā 4. maijā apskatei atvērti bija arī NATO kuģi, kas no 3. līdz 6. maijam Liepājā uzturējās NATO 1. pastāvīgās jūras pretmīnu grupas (SNMCMG1) sastāvā, kas ir daļa no paaugstinātas gatavības NATO reaģēšanas spēkiem.

4. maija pasākumos otro gadu pēc kārtas piedalījās Latvijā izvietotā NATO spēku integrācijas vienība (NSIV), kurā šobrīd ir pārstāvēti karavīri no 12 NATO dalībvalstīm. NSIV dalība NBS organizētajos 4. maija Brīvības svētku pasākumos ir kļuvusi jau par tradīciju. Tā ir iespēja informēt par vienību, tās uzdevumiem, kā arī atgādināt, ka NSIV ir daļa no NATO īstenotajām drošības stiprināšanas aktivitātēm Latvijā. Pieredze liecina, ka iedzīvotājiem ir interese par NATO un tās lomu Latvijas aizsardzībā, taču visai maz apmeklētāju bija dzirdējuši par šādas

vienības esamību. Interesenti varēja aprunāties un nofotografēties kopā ar vienības pārstāvjiem. Bērniem īpašu sajūsmu sagādāja NSIV sarūpētie baloni ar vienības logo un Latvijas simboliku.

«4. maija pasākumi reģionos ir lieliska iniciatīva un tradīcija, kas reģionu iedzīvotājos stiprina svētku un vienotības izjūtu un patriotismu, ļauj klātienē tuvāk iepazīt NBS ekipējumu un būt lepnēm par saviem karavīriem,» sacīja vienības komandieris pulkvedis Ēriks Naglis. «NSIV ir pastāvīga NATO vienība Latvijā, un ar savu klātbūtni šajos svētkos mēs izrādām cieņu Latvijai un tās iedzīvotājiem. Viesošānās Latvijas reģionos ļauj iepazīstināt ārvalstu kolēģus un viņu ģimenes ar Latviju, tās vēsturi un tradīcijām. Piedaloties Latvijai svarīgos un nozīmīgos svētkos un atceres dienās, mēs atgādinām par NATO spēku klātbūtni Latvijā, tādējādi parādot, ka NATO ir gatava aizsargāt Latviju un tās iedzīvotājus, ja tāda nepieciešamība rastos. Šo gatavību apliecina arī NATO kuģu ikgadējās vizītes Latvijā un to dalība neatkarības svētkos. Šoreiz Liepājā viesojās četri NATO kuģi, kuri ietilpst paaugstinātas gatavības NATO reaģēšanas spēku sastāvā. Paralēli dalībai svētkos, NSIV šī bija arī darba diena, jo sadarbībā ar Jūras spēkiem štābs sniedza atbalstu NATO kuģu vizītes koordinēšanā Liepājā. Šie bija lieliski izdevušies svētki. Paldies kurzemniekiem un Liepājai par viesmīlību un brīnišķo svētku gaisotni. Uz tikšanos nākamgad Madonā!»

Liepājas pilsētas domes priekšsēdētājs Uldis Sesks uzsvēra, ka Liepājai uzņemt savā pilsētā Latvijas neatkarības atjaunošanai veltīto Nacionālo bruņoto spēku parādi ir liels gods. «Liepāja visos laikos ir cieši saistīta ar bruņotajiem spēkiem, gan būdama reiz kā slēgta militārā pilsēta, gan pirmās neatkarības laikā, kad te atradās mūsu armijas lepnums — zemūdenes «Ronis» un «Spīdola». Arī šodien, kad Liepāja ir viens no mūsu armijas nozīmīgākajiem atbalsta punktiem,

te izvietotas militārās vienības, te notiek starptautiskas mācības un tiek uzņemti mūsu sabiedroto spēki no NATO un citām valstīm. Liepāja bez armijas nav iedomājama, un es ceru, ka arī bez Liepājas armija nav iedomājama.»

Parādes komandieris Ingus Vizulis atzina, ka emocijas ir lieliskas. «Pacilāts garastāvoklis, viss izdevies, kā plānots. Šādos pasākumos daudz kas atkarīgs arī no sākumiem, bet viss bija labi. Pateicoties lieliskajam laikam — saule, vējš — un cilvēku aktivitātei, viss ir lieliski. Nebiju iedomājies, ka būs tik daudz cilvēku.»

Aptaujātie liepājnieki bija vienprātīgi, ka parāde Liepājā ir ļoti nozīmīgs notikums, kas nākamreiz varbūt būs pēc daudziem gadiem, tāpēc to nevar palaist garām.

Iespējams, tālākie parādes skatītāji bija Zilupes jaunsargi, kas sava instruktora Valērija Meškova vadībā bija mērojuši vairāk nekā 500 kilometru, lai būtu Liepājā šai nozīmīgajā dienā. «Zilupi šeit pārstāv 20 jaunsargi, pārējie jaunieši stāda ozolus pie Austras zīmes Latvijas un Krievijas robežas tuvumā. Varu apgalvot, ka Zilupes jaunsargi šodien apskauj Latviju, jo mēs esam abos tālākajos Latvijas punktos. Emocijas ir vienreizējas, jaunieši ir ļoti priecīgi par šo iespēju piedalīties Brīvības svētkos Liepājā. Pērn mēs bijām Brīvības svētku pasākumos Krāslavā, katru gadu braucam uz parādi Rīgā, šogad mēs pārstāvēsim Jaunsardzi 18. novembra parādē. Esam lepmi, ka aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis mūs pamanīja, pienāca klāt un paspieda katram jaunsargam roku. Nofotografējamies arī kopā ar Valsts prezidentu!»

Latvijas simtgades laikā 2018. gadā Nacionālo bruņoto spēku diena notiks Madonā, — pasniedzot Latvijas karogu Madonas novada domes priekšsēdētājam Andrejam Čelapīteram, atgādināja aizsardzības ministrs. Bet vēl pēc gada — 2019. gadā — 4. maija svētki tiks organizēti Zemgalē — Jēkabpilī. ■

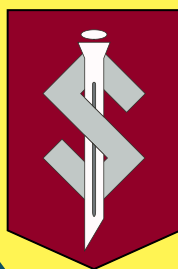

Par parādes muzikālo noformējumu rūpējās Nacionālo bruņoto spēku orķestris diriģenta pulkvežleitnanta Daiņa Vuškāna vadībā.

SEKO JAUNSARDZES SOCIĀLAJIEM TĪKLIEM UN

UZZINI PIRMAIS PAR NOTIKUMIEM JAUNSARDZĒ!

MĀJAS LAPA

 www.jic.gov.lv

JAUNSARDZES SOCIĀLIE TĪKLI

 <https://www.facebook.com/Jaunsardze>

 <http://www.draugiem.lv/jaunsardze/>

 <https://twitter.com/Jaunsardze>

PIEDALIES!

Jaunsarg, veido ziņas pats!

**Dalies ar video, foto un stāstiem,
pastāsti, kas notiek Tavā vienībā!**

GODASARDZE NEPAMET SAVUS POSTEŅUS JAU CETURTDALĢGADSIMTU

NBS Štāba bataljons dibināts 1919. gada 10. decembrī. Laika gaitā Štāba bataljonam ir bijuši vairāki nosaukumi, un no rotas lieluma tas attīstījies līdz bataljona līmenim.

Pašos pirmsākumos Štāba bataljons pildīja apsardzes funkcijas pie Latvijas valstij nozīmīgiem objektiem, kā arī tika norikota godasardze augstu ārvalstu pārstāvju vizīšu laikā un sūtņu akreditēšanas gadījumos.

Godasardze pie Brīvības pieminekļa atrodas kopš tā atklāšanas 1935. gada 18. novembrī līdz 1940. gada 21. jūlijam, kad pulksten 14.00 tās dienas garnizona sardžu pārraugs saņēma īsu pavēli no Rīgas pilsētas komandanta: «Noņem godasardzi pie Brīvības pieminekļa!» Tā bija pēdējā reize, kad godasardze atradās savos posteņos pie Brīvības pieminekļa līdz tās atjaunošanai 1992. gada novembrī. Tajā laikā godasardze savus pienākumus pildīja ar 1917. gada parauga angļu karabinēm «Enfield».

1992. gada 31. janvārī ar Aizsardzības ministrijas pavēli atjaunoja Aizsardzības spēku Štāba bataljonu, kura uzdevumi palika nemainīgi, un 1992. gada 20. aprīlī toreizējais aizsardzības ministrs Tālavis Jundzis izdeva pavēli «Par Godasardzes

rotas izveidošanu 1992. gada 1. maijā un godasardzes atjaunošanu pie Brīvības pieminekļa». Pirmie Godasardzes rotas karavīri savos posteņos pie Brīvības pieminekļa nostājās 1992. gada 11. novembrī.

1992. gadā godasardze pienākumus pildīja ar triecienšautenēm AKM, kuras drīz tika nomainītas pret SKS karabinēm, bet 2002. gada 11. novembrī godasardze savus pienākumus sāk pildīt ar ASV dāvinātajām triecienšautenēm M-16A1.

2002. gada 11. novembrī pēc Valsts prezidentes Vairas Viķes-Freibergas ierosinājuma par vēsturiskās pirmskara tradīcijas atjaunošanu svinīgi tiek atjaunota godasardze pie Rīgas pils.

Lai nezaudētu vēsturiskās Latvijas armijas tradīcijas, 1999. gada 17. novembrī tiek atjaunots Štāba bataljona vēsturiskais parādes formas tērps, kas ir maksimāli pietuvināts tam, kāds tas bija pirmskara laikā.

1994. gadā, pirms ASV prezidenta vizītes Latvijā, bruņucepures, ar kurām godasardze pildīja savus pienākumus, nomainīja pret augstajām cepurēm.

Svinīgās godasardzes maiņas ceremonijas pie Brīvības pieminekļa notiek komunistiskā genocīda upuru piemiņas dienās 25. martā un 14. jūnijā, savukārt Lāčplēša dienā, 11. novembrī, pie Brīvības pieminekļa

un Rīgas pils, kā arī pēc NBS komandiera pavēles vai NBS Apvienotā štāba priekšnieka rīkojuma.

Godasardzes rotas pienākumi miera laikā — veikt godasardzi pie Brīvības pieminekļa un Rīgas pils; reprezentēt Latvijas Republiku un Nacionālos bruņotos spēkus, sagaidot un pavadot ārvalstu delegācijas Rīgas lidostā, pie Brīvības pieminekļa un O. Kalpaka

pieminekļa, Rīgas Brāļu kapos un ārvalstu sūtņu akreditācijas ceremonijās Rīgas pili, kā arī piedalīties citās militārajās ceremonijās un rituālos. Godasardzes instruktori apmāca rotas personālsastāvu ceremoniālos pasākumos un lauka kaujas iemaņās.

Kam vēl ir dota šāda iespēja?!

Pirms 25 gadiem 1. maijā tika dibināta Godasardzes rota. Godasardzes rotas karavīru uzdevumus izzinājām un pārņēmām kā vēsturisku tradīciju, savukārt karavīru apģērba detaļas un solis gadu gaitā ir mainīts. Pirmsākumos Latvijas karavīriem galvā bija ķiveres un šolots tika vizuāli izteiksmīgajā, stingrajā prūšu solī. Tomēr abas šīs iezīmes radīja nevajadzīgas, konfliktus raisošas asociācijas, lai arī atbilda vēsturiskiem faktiem. Līdzīgu iemeslu dēļ vairākas Eiropas valstis, tai skaitā Vācija, atteikušās šolot prūšu solī.

Dienests godasardzē ir daudz jauniešu sapnis, bet tas nebūt nav viegls. Godasardzes karavīram jāpilda divi pienākumi. Vispirms profesionāli jānodrošina godasardzes uzdevumi, gan pie Brīvības pieminekļa, gan pie Rīgas pils, gan dažādu ārvalstu delegāciju vizīšu laikā, gan atceres pasākumos, dažkārt arī izvadot dienesta kolēģus pēdējā gaitā. Lai to profesionāli veiktu, nepieciešama vairāku mēnešu ikdienas apmācība un treniņi. Godasardzes procedūrām jānorit raiti, skaisti un atmiņā paliekoši. Tomēr šo puīšu pirmais un svarīgākais pienākums ir būt karavīriem, trenēties, mācīties un gatavoties, lai aizstāvētu savu valsti. Iemācīties apvienot abus darbus — tas prasa ne mazumu laika, izturības un elastības. Mūsu puīšiem šīs spējas ir ļoti izkoptas un attīstītas, un, izpildot šo nebūt ne vienkāršo dienestu, viņi jūtas lepnī par piederību Godasardzes rotai.

Karavīri Latvijas Godasardzes rotā dien vidēji trīs gadus. Kad ar uzkrātajām zināšanām un pieredzi viņi dodas tālāk militārās karjeras gaitās, jūtu lepnumu, jo šie puīši ir ieguvums ikvienai vienībai, kur turpinās viņu dienests.

Nepārspilējot es tomēr dažkārt atgādinu — goda sarga dienests ir īpašs. Savā karavīra darbā Godasardzes rotas karavīri ir privileģētāki par visiem citiem, jo, piemēram, stāvēt sardzē pie Brīvības pieminekļa, viņi sargā šīs valsts godājamāko simbolu. Kam vēl ir dota šāda iespēja?!

Karavīra un Godasardzes rotas karavīra uzdevumi cauri gadiem ir nemainīgi. Mūsu katra pienākums ir nemitīgi pilnveidoties, trenēties, lai tas, ko darām, tiktu veikts ļoti profesionāli. Katrā dienesta pozīcijā vienmēr mainīsies karavīri un komandieri, bet mūsu kopīgais darbs ir turēt dienesta profesionālo latiņu maksimāli augstu!

Saprotot, cik viss dzīvē ir savstarpēji saistīts, gribētu Godasardzes rotas karavīriem jubilejā novēlēt, lai vienmēr līdzās ir veiksmē — dienestā un personīgajā dzīvē!

Paldies karavīriem par dienestu!
Mums ir gods to turpināt kopā!

**NBS Štāba bataljona komandieris
pulkvežleitnants Egils Kupčs**

Godasardzes rotas karavīri tiek gatavoti kā kājnieki, jo krīzes situācijā karavīriem ir pavisam citi uzdevumi. Godasardzes rotas karavīri, tāpat kā citu vienību karavīri, regulāri piedalās starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās. Godasardzes rotas karavīri papildus saviem tiešajiem pienākumiem piedalās un sniedz atbalstu dažādu iestādējumu un filmu masu skatos, kā arī sadarbojas ar skolām un citām civilajām iestādēm, reprezentējot Nacionālos bruņotos spēkus un Štāba bataljonu.

Godasardzes rituāli pie Brīvības pieminekļa un Rīgas pils notiek pēc iepriekš izstrādātas un apstiprinātas instrukcijas. Pēc šīm instrukcijām, kas ietver gan teorētisko, gan shematisko informāciju, vadās apmācību instruktori, apmācot jaunos karavīrus, kā arī uzturot iemaņas karavīriem, kuri jau atrodas dienestā. Karavīri, kuri uzsāk dienestu Godasardzes rotā, tiek apmācīti vismaz trīs mēnešus, kuru laikā apgūst visas rituālu niānses — šoļu garumu, augstumu, tempu un skaitu, lai varētu stāties posteņos un pilnvērtīgi pildīt savus pienākumus.

Godasardzes karavīri posteņos pie Brīvības pieminekļa un pie Rīgas pils atrodas katru dienu no plkst. 10.00 līdz 16.00 un pienākumus pilda trīs maiņās, mainoties vienu reizi stundā.

Godasardzes rotas karavīri, atrodoties ārvalstu komandējumos, ievēroja ārvalstu karavīru paraugdemonstrējumus ar ieročiem. Radās vēlme izveidot savu defilē programmu. Papildus ikdienas apmācībai viņi sadarbībā ar armijas deju kopas «Bramaņi» vadītāju Taigu Ludboržu šo ideju īstenoja. Pirmo reizi defilē priekšnesums tika demonstrēts 2008. gada pavasarī Rundāles pilī, Cēsu garnizona ballē, bet plašākai publikai

ši paša gada Latvijas Neatkarības atjaunošanas gadadienas svinībās 4. maijā pie Brīvības pieminekļa. Godasardzes rotas karavīriem regulāri notiek apmācības, lai pilnveidotu iemaņas defilē programmas demonstrēšanā un vairākas reizes gadā īpašos pasākumos demonstrētu šo militāro deju ar ieročiem, kas ilgst aptuveni piecas minūtes.

Sagatavojis **dižkareivis Artis Zadvinskis**.

Foto — Gatis Dieziņš, Raitis Puriņš.

Gods būt līdzās uzdevumos!

Džoanna Eglīte

Foto — Gatis Dieziņš.

Latvijas Godasardzes rotas karavīri ir tie, pēc kuriem ārvalstu viesi spriež par Latvijas armiju. Viņu pārliecība, stāja, detaļu perfekcija, solis paliek atmiņā kopā ar simboliskām vietām un brīžiem.

«Šie karavīri ir vajadzīgi un svarīgi,» uzsver Godasardzes rotas komandieris kapteinis Jānis Viškurs.

Un tomēr savu 25 gadu jubileju Godasardzes rota sagaida pārmaiņu zīmē. Godasardzes rotas komandieris kapteinis Jānis Viškurs dienestu sācis pirms desmit gadiem. Toreiz līdzīgi kā citās Eiropas valstīs godasardzes karavīra tiešais un galvenais uzdevums bija nodrošināt visas uzticētās ceremonijas atbilstoši reglamentam. Lai nezaudētu vispārējās karavīra iemaņas, puiši piedalījās vienīgi atsevišķās mācībās.

«Pašreiz mani karavīri aptuveni 60% laikā pavada lauka mācībās, poligonā, treniņos, un tikai 40% varam atvēlēt godasardzes pienākumu pildīšanai. Mainoties ģeopolitiskajam līdzsvaram, ir mainījies arī Godasardzes rotas karavīru primārais uzdevums,

proti, viņiem ir jābūt labi sagatavotiem karavīriem,» saka kapteinis Jānis Viškurs.

Saskaņā ar reglamentu Godasardzes rotā dien tikai puiši. Lai apgūtu godasardzes karavīra zināšanas, ikdienas mācībās pāiet vismaz trīs līdz seši mēneši. Specifisko iemaņu uzturēšanai labā līmeni jāiegulda nemītīgs darbs.

Uzdevumu un pienākumu apjoms rotā ir audzis, bet dienājo karavīru skaits sarucis. Kapteiņa Jāņa Viškura pārraudzībā ir gandrīz 150 karavīri, un puse no viņiem pastāvīgi ir dažādosursos un mācībās vai arī ir piekomandēti citām vienībām. Rotas uzdevumu izpildē iesaistāmo karavīru skaits ir nedaudz pāri 50, bet liela mēroga valsts pasākumu nodrošināšanai vajadzīgi 80, tāpēc rotas komandierim jābūt labām organizatora iemaņām, lai nodrošinātu visu nepieciešamo vajadzīgajā līmenī, vietā un laikā.

«Nu jau tā ir gluži ikdienišķa parādība, ka Godasardzes rotas karavīrs, tikko ieradies no mācībām poligonā, skrien nomazgāties, noskūties, pārģērbties, lai paspētu uz ceremoniālu pasākumu, kur mums jāpiedalās.

Lielaos pasākumos, karavīri pēc katra ceremonijas posma, steidzas uz nākamo vietu, kur ir jābūt un jānodrošina godasardzes pienākumi,» atklāj kapteinis Jānis Viškurs.

Kapteinis Jānis Viškurs apzinās, ka militāru draudu apstākļos karavīri primāri tiek norīkoti dienestam citās, stratēģiski svarīgākās vienībās. Tomēr viņa atbildība un rūpes ir par Godasardzes rotu, un, jūtot lepnumu par darbu, kas tiek veikts, viņš novēl Godasardzes rotai piedzīvot laiku, kad tā darbosies pilnā karavīru sastāvā.

Attiecībā ar saviem karavīriem kapteinis Jānis Viškurs kā būtisku stūrakmeni min savstarpēju cieņu un cilvēcību. Viņš ir pārliecināts, ka esošajos apstākļos citādi nevar.

«Mums ir kopīgs mērķis, kopīgs dienests, kopīgi apstākļi, kuri jāņem vērā. Ja to dara ar savstarpēju izpratni, var sasniegt vairāk, pat ja jārēķinās ar ļoti pieticīgiem resursiem,» ar pārliecību uzsver kapteinis Jānis Viškurs. «Es bieži savējiem saku un ticu, ka būs pamats to atkārtot arī turpmāk, — man ir gods plecu pie pleca būt ar jums līdzās uzdevumos!»

27. maijā notiks izlaidums Amerikas Savienoto Valstu Militārajā akadēmijā (USMA) Vestpointā. Akadēmiju absolvēs arī Miķelis Skudra no Latvijas. Viņš savu leitnanta pakāpi saņems Latvijā 16. jūnijā — kopā ar Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas šī gada absolventiem. Studijas Vestpointā ilga gandrīz četrus gadus.

USMA piedāvā neskaitāmas bakalaura programmas — gan dažādas humanitārās zinātnes (svešvalodas, filozofija, psiholoģija u.c.), gan arī eksaktās zinātnes (fizika, ķīmija, inženierija). M. Skudra studēja būvinženieriju (Civil Engineering).

Kā uzsver Miķelis Skudra, USMA piedāvā dažādas studiju programmas, lai sagatavotu vispusīgi izglītus virsniekus, kuri vēlāk, karjeras laikā kopā strādājot, spētu piedāvāt jaunas perspektīvas dažādu problēmu risināšanā. Akadēmijas mērķis ir audzināt kadetes interesi par tālāku zināšanu padziļināšanu, lai katrs absolvents kļūtu par «studentu uz mūžu» un nekad neapstātos sava prāta spēju attīstīšanā. Papildus akadēmiskajiem pienākumiem katram kadetam ir «militārais amats» kadetu brigādē. Šis ir vispraktiskākais veids, kā apgūt personāla vadību un organizēšanas prasmes, kā arī attīstīt savas līdera spējas.»

ASV helikopters «Chinook» atvērts apskatei.

ATVĒRTO DURVJU DIENA NACIONĀLAJĀ AIZSARDZĪBAS AKADEMIJĀ

28. aprīlī Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija (NAA) rīkoja tradicionālo atvērto durvju dienu, kurā ikviens interesents varēja iegūt informāciju par studiju iespējām mūsu valstī vienīgajā augstākās militārās izglītības mācību iestādē un iepazīt Latvijas bruņoto spēku virsnieka profesiju. Virsnieki un kadeti informēja par izglītības iespējām aizsardzības akadēmijā, studiju programmām un kadetu dzīvi.

Pasākumu apmeklēja vairāk nekā 250 jaunieši, 10 potenciālie akadēmijas kadeti aizpildīja anketas studijām NAA, vēl 101 jaunieši piedalījās aptaujā, izrādot interesi par militāro karjeru nākotnē. Visi pasākuma apmeklētāji aktīvi piedalījās atvērto durvju dienas pasākumos.

«Mazākie, kas pie mums ieradās, bija bērnu darza audzēkņi, četras skolēnu grupas pārstāvēja 4. klases. Tāpat bija daudz vidusskolas skolēnu,» žurnālam «Tēvijas Sargs» pastāstīja NAA speciāliste dižkareivē Evija Bokša. «Jaunieši atzina, ka kopumā atvērto

durvju diena ir ļoti interesanta, gan ievadlekcijas par akadēmiju, gan paraugdemonstrējumi, gan iespēja pārbaudīt savus spēkus militarizētajā stafetē, kurā piedalījās astoņas komandas. Kā ierasts, ļoti iecienīta bija karavīru putra, kas gatavota lauka virtuvē. Šoreiz pavāri no Štāba bataljona piedāvāja plovu.

Pirmo reizi pasākumā bija apskatāmi ASV helikopteri «UH-60 BlackHawk» un «Chinook», kas atrodas Latvijā operācijas «Atlantic Resolve» ietvaros.»

Šogad bruņotie spēki profesionālajām studijām Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā uzņems 120 kadetus, kas kļūs par savas valsts armijas virsniekiem. Kandidātu dokumentu pieņemšana studijām Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā jau ir sākusies un notiks līdz pat 31. jūlijam. Pēc akadēmijas absolvēšanas visiem virsniekiem ir nodrošināta dienesta vieta Nacionālo bruņoto spēku vienībās.

Sagatavojusi virsseržante Diāna Selecka.

Foto — Normunds Mežņiņš.

BEZPILOTA SAUSZEMES TRANSPORTLIDZEKĻU ATTĪSTĪBAS TENDENCES NĀKOTNES KARADARBĪBAS KONTEKSTĀ

Zdzislavs Sliva,

Dr., atv. pulkvedis².

Informācijas laikmetā, ko dēvē arī par digitālo ēru, progresīvās tehnoloģijas ir radījušas būtisku ietekmi uz visām sociālās dzīves jomām, jo tās nepārtraukti demonstrē jaunas iespējas, ļaujot attīstīt jebkuru cilvēka aktivitāšu jomu. To evolucionārais raksturs ir nebeidzams jaunu risinājumu piedāvājumu klāsts, kas veicina to ieviešanu, lai varētu izmantot radušās iespējas. Jauni tehnoloģiskie atklājumi ļoti drīz tiek ieviesti militāros lietojumos, šādi kļūstot par mūsdienu militāro operāciju neatņemamu daļu ar ievērojamu potenciālu mainīt nākotnes kaujaslauku. Iemesli drīzāk ir pragmatiski, jo ir skaidrs, ka izpratne par progresīvajām ieroču sistēmām un aprīkojumu apvienojumā ar vadības iemaņām ļaus pārspēt ienaidniekus, veicot jebkura veida karadarbību. Sacensība šajā jomā notiek nepārtraukti, un tajā piedalās valstiskas un nevalstiskas organizācijas. To varētu salīdzināt ar konvencionālo bruņošanās sacensību, kas ir pārcelta jaunās sfērās, tostarp kosmosā un kibertelpā.

Mūsdienu konflikti no aukstā kara konvencionālās divpusējās cīņas ir attīstījušies līdz asimetriskiem konfliktiem, kam ir nepieciešami jauni konceptuāli risinājumi. Nākotnē modernais kaujaslauks kļūs daudz dinamiskāks, tas būs nelineārs, vienības būs vairāk izkliedētas, ieroču sistēmas būs daudz letālākas un lielas armijas ekonomisku apsvērumu un draudu novērtējuma dēļ tiks samazinātas. Nepieciešamība pieņemt ātrus un būtiskus lēmumus dinamiskā kaujaslaukā pamatosies uz nepārtrauktu informācijas plūsmu ar mērķi pārsteigt ienaidnieku, tādējādi kļūstot par uzvaras atslēgu. Tas ir attiecināms uz lēmumu pieņemšanas procesu, misiju vadības prasībām un fizisko jomu, kas ļaus veikt operācijas reāllaikā, ņemot vērā visus operatīvos faktorus, tas ir, laiku, telpu un spēkus. Cīņa ar asimetriskajiem ienaidniekiem būs vēl izaicinošāka, jo daudzos gadījumos bija problēmas identificēt, kas ir ienaidnieks, vai atšķirt kaujiniekus un teroristus no civilpersonām. Kaujas situācijas mainās ik sekundi, tādēļ reakcijas laiks ir īpaši svarīgs. Taču rietumvalstu demokrātiskās sabiedrības vienlaikus pieprasīja savām valdībām uzlabot drošību gan pret konvencionālajiem, gan pret nekonvencionālajiem ienaidniekiem, tostarp savu karavīru un civiliedzīvotāju zaudējumu samazināšanu. Šajā kontekstā ar daudzsološiem rezultātiem

karavīru atbalstam tiek izstrādāti bezpilota transportlīdzekļi, cik vien tie ir gatavi darbībai jebkurā apvidū un jebkuros laika apstākļos, lai sasniegtu mērķi ātrāk par cilvēkiem. Turklāt bezpilota platformas zaudēšana rada lēmumu pieņēmējiem un sabiedrībai daudz mazākas sekas; piemēram, ja šādi transportlīdzekļi tiks sagrābti, tie neradīs šokējošu atspoguļojumu medijos, teroristi tos nevarēs spīdzināt vai saņemt gūstā, līdz ar to tiks ierobežota mediju ietekme uz iedzīvotājiem. Tas jo īpaši attiecas uz ASV un citām demokrātiskajām valstīm situācijās, kad neviens vīrs nedrīkst būt pamests un ienaidnieks nerespektē starptautiskās normas. Globālais karš ar terorismu ir viens no faktoriem, kas veicināja turpmāku bezpilota sauszemes transportlīdzekļu (UGV) izstrādi, iekļaujot pētījumus par to lietošanu neapdzīvotās vietās, lai mazinātu risku karavīriem.

UGVlietojums

Nesenie konvencionālie un asimetriskie konflikti liecināja, ka bezpilota transportlīdzekļu izmantošana dažādiem uzdevumiem, atbalstot nekaitīgas operācijas, kļūst arvien izplatītāka un efektīvāka. Pieredze un lietojumi radīja jaunus risinājumus un idejas, atklājot netradicionālus bezapkalpes iespēju izmantošanas virzienus. Vadošās šajā jomā ir Amerikas Savienotās Valstis, kas investē līdzekļus izstrādes projektos un pilnībā izprot, ka tas nodrošinās to globālā militārā spēka dominējošo lomu. Tas ir tikai dabiski, ka ASV kauju pieredzi analizē arī citas valstis, kas apzinās ar automatizāciju saistītās iespējas kaujaslaukā. Šī sacensība pēdējos gados ir kļuvusi ļoti intensīva visās kaujas dimensijās. Rezultātā šobrīd mums ir jāreķinās ar mērķlīdzīgu intelektuālām un robotiem, kas ir spēcīgāki par cilvēkiem un var nokļūt vietās, kur cilvēki nespēj uzturēties (piemēram, uz Marsa). Atsevišķos gadījumos tie ir arī gudrāki par cilvēkiem (piemēram, šaha spēlē). Mūs vairs nav iespējams pārsteigt ar to, ka mašīna pārspēj cilvēku jaunās jomās.³

Ronalds Arkins (*Ronald Arkin*) savā izpētes darbā ASV bruņotajiem spēkiem norāda, ka «roboti noteiktos apstākļos karadarbības vešanai ir ne tikai labāki par karavīriem, bet arī kaujas laukā daudz humānāki par cilvēkiem».⁴ Savukārt Ralfs Peterss (*Ralph Peters*) saskata sauszemes robotu lomu, veicot karadarbību pilsētā priekšposteņā, izvēlētu zonu apsargāšanā, un iesaka «robotizētās sistēmas virzīt dziļāk apdzīvotās vietās, kam sekotu bruņoti pārtveršanas «kustīgie cietokšņi» vai atsevišķu

transportlīdzekļu kombinācijas, kas ienaidnieka zonās nodrošina uguni un atbrūšanas spēkus».⁵ Pilsētvidē ir īpaši svarīga UGV darbība, jo tā ir sarežģīta, tajā ir mainīgas virsmas, kāpnes, šauras ejas, tā ir sarežģīta arī cilvēku dēļ, jo ir grūti atpazīt, kurš ir ienaidnieks un kurš tāds nav. Asimetriski konflikti pilsētvidē ir pierādījuši būtisku trūkumu, jo joprojām nav iespējams pilnībā atšķirt ienaidniekus no atbalstītājiem, tādējādi pat var tikt atklāta uguns uz sabiedrotajiem.

Attālināti vadāmu sauszemes militāra lietojuma sistēmu izmēģinājumi tika veikti Pirmajā pasaules karā. Kā piemēru var minēt eksperimentālu attālināti vadāmu amerikāņu minitanku «*Wickersham Land Torpedo*». Otrā pasaules kara priekšvakarā tika ieviests attālināti vadāms tanku iznīcinātājs «*Goliath*», arī krievu bezvadu attālināti vadāmais «*Teletank*». Šādi izstrādājumi jaunu tehnoloģisko atklājumu rezultātā pēc kara sāka attīstīties daudz straujāk. Jaunākās izstrādes tika īpaši veltītas bezpilota lidaparātiem (UAV), kas no atbalsta misijām tika pārcelti uz kaujas misijām; šis revolūcijas simbols ir bezpilota lidaparāts «*Predator*». Viena no prasībām bija nepieciešamība ierobežot karavīru zaudējumus. Tie būs jāaizstāj ar bezpilota sistēmām, kas tiks aprīkotas ar mākslīgo intelektu, tādu aprīkojumu un bruņojumu, kas ļauj veikt uzdevumus sarežģītā apvidū, piesārņotā vidē un grūtos laikapstākļos. Normens Fridmans (*Norman Friedman*) to saista ar tendenci koncentrēt cilvēkus un fokusēt viņus uz tādiem aspektiem, kas ir īpaši svarīgi un kur nevar izmantot ierīces.⁶ Automatizācijas mērķis ir ierobežot dzīvā spēka zaudējumus, jo tā mācības ir ļoti dārgas un zaudējumi ir iespaidīgi, piemēram, mediju radītā efekta dēļ. Turklāt bezpilota sistēmas var izpildīt vairāk uzdevumu, nekā spēj karavīri, tādēļ to skaitu iespējams samazināt. UGV tiek aprīkoti ar dažādiem sensoriem un operētājsistēmām, kas palīdz ātrāk reaģēt uz draudiem un ar augstu precizitāti lietot ieroci. UGV unikālās īpašības ļauj tos izmantot kā militārā spēka pastiprinātājus. Militāra lietojuma tehnoloģiju izstrādē vadošā valsts ir ASV, kas, pamatojoties uz pārbaudītām bezpilota sistēmu koncepcijām, savas sistēmas pielāgo lietošanai nākotnes konvencionālajos un asimetriskajos konfliktos. Pēc Ronalds Arkina domām, galvenie motivējošie faktori⁷ ir šādi:

- spēka daudzkarāšana — konkrētajai misijai vajadzīgs mazāks karavīru skaits; viens karavīrs var paveikt darbu, kam agrāk bija nepieciešami vairāki karavīri;

- kaujas telpas paplašināšana — cīņa var notikt plašās teritorijās, kas agrāk nebija iespējams ar mazākiem resursiem un mazāku personālsastāvu;

- karaspēka darbības zonas paplašināšana: karavīram ir iespējams redzēt daudz tālāk un efektīvi uzbrukt ļoti tālu izvietotiem mērķiem;

- zaudējumu samazinājums — pašas bīstamākās kaujas zonās iespējams aizstāt cilvēkus un veikt karavīriem pārāk bīstamas misijas.

Šobrīd viena no pazīstamākajām izpētes organizācijām ir Amerikas Savienotajās Valstīs bāzētā Aizsardzības progresīvo projektu aģentūra (*DARPA*), kas veic izpētes darbus vairāk nekā 15 gadus, būtiski investējot progresīvās nacionālās drošības tehnoloģijās.⁸ Aģentūra ir ļoti veiksmīgi izstrādājusi novatoriskus risinājumus un cieši sadarbojas ar akadēmiskajiem un valsts partneriem, kas investē līdzekļus (2015. finanšu gadā tie sasniedza 2,9 miljardus ASV dolāru) daudzsoļos un gaidītos projektos. Saskaņā ar *DARPA* 2015. gadā sniegto ziņojumu galvenās interešu zonas ir šādas: komplekso militāro sistēmu pārskatīšana, informācijas sprādziena apgūšana, «montāžas» bioloģijas kā tehnoloģijas sagatavošana, tehnoloģisko robežu paplašināšana.⁹ Veicinot ātrāku progresīvo militāro iespēju izstrādi un ieviešanu mūsdienu mainīgajā vidē, *DARPA* strādā, lai bruņojuma sistēmas būtu daudz modulārākas un vieglāk uzlabojamas; lai nodrošinātu pārākumu gaisā, jūrā, uz sauszemes, kosmosā un kibertelpā; uzlabotu pozicionēšanu, navigāciju un laika patēriņu (*PNT*) neatkarīgi no globālās pozicionēšanas sistēmas, kas bāzējas uz satelītiem; lai pastiprinātu aizsardzību pret terorismu.¹⁰

Jaunās tehnoloģijas ir papildinājums sabiedrotajiem spēkiem cīņai ar konvencionālajiem un asimetriskajiem ienaidniekiem, jo gan pašreizējie, gan nākotnes ienaidnieki arvien vairāk uzticas ļoti sarežģītām tehnoloģijām. Tas ir svarīgi sauszemes spēkiem, jo tie pēdējā laikā tika pakļauti tiešiem uzbrukumiem dažādos apvidos, tostarp arī pilsētvidē. Jaunās iespējas, ko piedāvā bezpilota platformas, ir svarīgi risinājumi, kas glābj karavīru dzīvības un veic triecienus, izmantojot jaunāko informāciju un atbalstu no sauszemes, jūras un gaisa sistēmām.

ASV nav vienīgā valsts, kas izstrādā bezpilota sistēmas, jo tās atzīst arī citas valstis un ekstrēmistu organizācijas. Krievija nesen aktivizējās un savu bruņoto spēku modernizācijā attīsta novatoriskas programmas, atzīstot, ka atrodas ārpus šīs jomas. Izanalizējot ASV bezpilota transportlīdzekļu lietojumu gaisa telpā Irākā, Pakistānā un Afganistānā, Maskava nolēma paveikt daudz vairāk. Jau 2008. gada karā Gruzijas spēki izmantoja Izraēlā izgatavotus dronus, kas pierādīja rūpīgi izstrādātu risinājumu trūkumu Krievijā. Tas ir mēģinājums atgūt

labāku pozīciju tirgū, kurā vēl pirms 20 gadiem Maskava bija neapstrīdams līderis: 20. gs. 80. gados Maskava saviem spēkiem saražoja 950 *Tu-143* izlūkošanas bezpilota lidaparātus.¹¹ Jauno bezpilota platformu koncepciju izstrādi veic izpētes institūti, un tās izmanto testos un treniņos. Krievijas aizsardzības ministra Sergeja Šoigu plāns līdz 2020. gadam iztērēt 320 miljardus rubļu (aptuveni 8,8 miljardus dolāru) programmā, kas apgādās Krievijas bruņotos spēkus ar bezpilota lidaparātiem, liek pievērst uzmanību bezpilota sauszemes transportlīdzekļiem.¹² Līdzīgi arī Ķīna apzinās nepieciešamību investēt bezpilota un automātiskajās sistēmās, kas sniegtu atbalstu militārajām un nemilitārajām operācijām. Arī šajā gadījumā tas ir saistīts ar moderno pieredzi nozarē un jaunajām iespējām, ko piedāvā valsts dinamiski augošais izpētes un tehnoloģiju sektors. Šeit ir arī citi iemesli, ko skaidro Pols Springers (*Paul Springer*)¹³, kurš uzskata, ka Tautas atbrīvošanas armija plāno iesaukt pietiekamu skaitu izglītotu militārā dienesta kandidātu. Viens no iespējamiem risinājumiem ir cilvēku aizstāšana dažās jomās ar jaunām tehnoloģiski izstrādātām sistēmām. Izpētei un izstrādei paredzētie plānotie līdzekļi 396,3 miljardu dolāru apmērā 2016. gadā Ķīnu ierindo pasaules izpētes un izstrādes investoru saraksta otrajā vietā; tas, salīdzinot ar 2016. gadu, ir pieaugums par 6,3%.¹⁴ Tas ir arī spēcīgs atbalsts militārajai industrijai un iespēja iekarot starptautiskos tirgus un pārdot produktus ārpus Ķīnas, jo Ķīnai, iekļaujot ieroču tirdzniecību, ir daudz apakšuzņēmēju un partneru attīstības valstīs. Tajā ir iekļauta sistēmu izstrāde ar «*stealth*» īpašībām.¹⁵ Saskaņā ar ASV ziņojumu Kongresam, «daži novērtējumi liecina, ka Ķīna no 2014. līdz 2023. gadam plāno saražot vairāk nekā 41 800 sauszemes un jūras bezpilota sistēmu ar kopējo vērtību aptuveni 10,5 miljardi dolāru, kas jau ir iekļautas militārajās mācībās».¹⁶

UGV attīstība turpināsies, jo šie transportlīdzekļi tiek uzskatīti par efektīvu atbalstu jebkurai operācijai jebkura veida vidē. Sākotnējā uzmanība, kas bija pievērsta lidaparātiem, ir pārgājusi uz citām sniedzamības zonām. To veicina militāro lielvaru bruņoto spēku interese, kam ir nepieciešamas jaunas un pārsvaru nodrošinošas iespējas. Cits veicinošs impulss ir saistīts ar komerciālām iespējām, jo šīs platformas tirgus ir augošs — tas iedrošina investorus. Kā piemēru var minēt Izraēlas uzņēmuma «*Israel Aerospace Industries*», kas ir viens no dažādu sauszemes sistēmu, tostarp bezpilota sauszemes transportlīdzekļu ražotājiem, komerciālos panākumus¹⁷. Izraēla ir viena no vadošajām valstīm tehnoloģiski attīstītu bezpilota sistēmu izstrādē, un eksports ir būtiska komerciālās peļņas daļa. Citiem vārdiem, UGV attīstība pamatojas uz daudziem veicamajiem uzdevumiem, piemēram, izlūkošanu, spēka

aizsardzību, apvidus uzraudzību, kauju veikšanu utt. To izmantošana ietekmēs nākotnes bruņotos spēkus un tiesībsargājošos dienestus, jo pieaugošā autonomija un uzticamība mainīs kaujaslauku. Izaicinājums ir tas, ka izpētes un izstrādes sektoram ir nepieciešamas ievērojamas investīcijas cilvēkos un infrastruktūrā, un ir skaidrs, ka tikai attīstītajām valstīm ir iespējas veikt investīcijas sarežģītās drošības sistēmās. Tas veicinās konkurenci un radīs atšķirību attiecībā uz valstīm, kas cīnās ar iesaicīgām nacionālās ekonomikas grūtībām, nodrošinot pārākumu pār tām.

¹ Raksts pārpublicēts no grāmatas «*Digital Infantry Battlefield Solution. Introduction to Ground Robotics.*» DIBS projekts, 1.daļa, kas ir izstrādāta, sadarbojoties «*Milrem*» ar Igaunijas Nacionālo aizsardzības koledžu, Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju, Latvijas Ārpolitikas institūtu, Rīgas Tehnisko universitāti un Tartu universitāti, 2016.

² Autors Zdzislavs Sliva (Zdzislaw Slwi) ir sarakstījis šo rakstu tikai kā privātpersona.

³ Ronald Arkin, «*Ethical Robots in Warfare*», *IEEE Technology and Society Magazine* (summer 2009): 30. *Ibid.*, 30.

⁴ *Ibid.*

⁵ Ralph Peters, *Fighting for the Future: Will America Triumph?* (Mechanicsburg: Stackpole Books 2001), 97-98.

⁶ Norman Friedman, *Unmanned Combat Air Systems*, (Annapolis, Naval Institute Press 2010), 46.

⁷ Skatīt arī: Ronald Arkin, *Governing Lethal Behavior in Autonomous Robots*, (Boca Raton, Chapman & HALL/CRC, 2009), xii.

⁸ Sīka informācija par *DARPA* un tās galvenajām izpētes jomām ir pieejama aģentūras vietnē <http://www.darpa.mil/about-us/mission> (aplūkots 2016. gada 27. septembrī).

⁹ *Breakthrough Technologies for National Security*, (Arlington, *DARPA* 26 March 2015), 4-9.

¹⁰ *DARPA Shares Its Vision for the Future*, *DARPA*, <http://www.darpa.mil/news-events/2015-03-26-2> (aplūkots 2016. gada 27. septembrī).

¹¹ UAV — bezpilota lidaparāts. Dmitry Litovkin, «*Russia to bring first unmanned combat aircraft into service by 2020*», *Russia Beyond the Headlines*, 2014. gada 22. jūnijs, http://rbth.co.uk/defence/2014/06/22/russia_to_bring_first_unmanned_combat_aircraft_into_service_by_2020_37609.html, (aplūkots 2016. gada 27. septembrī).

¹² *Ibid.*

¹³ Paul Springer, *Military Robots and Drones: A Reference Handbook*, (Santa Barbara, ABC-CLIO 2013), 87.

¹⁴ *The 2016 Global R&D Funding Forecast*, (New York, Industrial Research Institute 2016), 22.

¹⁵ Franz-Stefan Gady, «*Will Beijing Deploy 42,000 Drones to Secure the South China Sea?*» *the Diplomat* May 12, 2015, <http://thediplomat.com/2015/05/will-beijing-deploy-42000-drones-to-secure-the-south-china-sea/> (aplūkots 2016. gada 27. septembrī).

¹⁶ Office of the Secretary of Defense, *Annual Report to Congress: Military and Security Developments Involving the People's Republic of China* 2015, April 7, 2016, (36) Washington, Government Printing Office.

¹⁷ Skatīt: «*Land Systems*», *the Israel Aerospace Industries Website*, http://www.iai.co.il/2013/16118-en/Business_Areas_Land.aspx (aplūkots 2016. gada 28. septembrī).

Turpinājums sekos.

Pirmie jaunsargi JAU MAJORI

Diāna Selecka,

virsseržante.

Foto — Gatis Dieziņš.

Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas 27. gadadienai veltītajā parādē 4. maijā Liepājā lepnī soļoja arī divas Jaunsardzes vienības — no Saldus un Liepājas. Liepājnieku ierindas priekšgalā — štāba virsseržants Varis Jansons, kurš parādēs piedalījies vairākkārt. Tik lielā parādē jaunsargi soļoja pirmo reizi, tāpēc bija liels satraukums, sākumā arī izbilis, bet beigās visiem uz lūpām smaids un gandarījums par paveikto.

Par Liepājas jaunsargiem, patriotismu vēju pilsētā — saruna ar pieredzes bagātākajiem Liepājas jaunsargu instruktoriem Vari Jansonu un Pēteri Rudzinski.

Štāba virsseržants Varis Jansons, kas ar Liepājas jaunsargiem strādā kopš 2003. gada, militārās gaitas uzsācis 1991. gadā Zemessardzes 44. kājnieku bataljonā. Varis Zemessardzē iestājies, ejot tēva pēdās, kurš 44. kājnieku bataljonā bijis rotas komandieris. Vēlāk Zemessardzē iestājies arī viņa brālis, un kādu laiku kā feldšere dienējusi Vara māte. Pirmais amats Varim bijis operatīvais dežurants. No 1999. gada Varis Jansons trīs gadus bija Studentu bataljona rotas komandieris. Kad bataljonu reorganizēja, Varim piedāvāja jaunsargu instruktoru amatu. Nu jau 15 gadus viņš strādā ar jaunsargiem, un šobrīd viņa paspārnē ir 92 jaunsargi.

Jau bērnībā jāizjūt gandarījums, pārvarot grūtības

«Šie 15 gadi, ko esmu veltījis jauniešu audzināšanai, ir bijuši ļoti darbīgi,» par savu pieredzi stāsta jaunsargu instruktors Varis Jansons. «Sākumā mums gandrīz nekā nebija, šobrīd ir jūtams progress, tiek piešķirti ievērojami līdzekļi Jaunsardzes attīstībai. Jaunsargiem tiek piešķirtas formas. Palēnam viss uzlabojas. Uz Jaunsardzi nāk vairāk bērnu, iespējams, tāpēc, ka tagad mūsu bāzes vietas ir pie skolām. Viņi ikdienā vēro, kā notiek mūsu aktivitātes, un rodas interese. Ļoti pozitīvi ir tas, ka šobrīd Jaunsardzē uzņem bērnus no 10 gadu vecuma. Šajā vecumā bērniem acis spīd, jo viss Jaunsardzē notiekošais viņiem ir kaut kas jauns un ļoti interesants. Vecākiem bērniem jau ir izveidojies savs interešu loks. Ja kādam pēkšņi paziņo, ka jāiet uz Jaunsardzi, ka tur būs disciplīna un daudz fiziskās slodzes, iespējams, viņš uzreiz pateiks, ka viņam to nevajag. Ar katru gadu samazinās ieinteresēto bērnu vecums. Agrāk gatavi iet pārgājienos un fiziski norūdities bija pusaudži, tagad jāuzrunā sākumskolēni, lai izmantotu bērnu dabisko ziņkāri un gatavību darboties. Un tomēr daudzi izvēlas apmeklēt

jaunsargu nodarbības, kur ir gan fiziskā slodze, gan jāapgūst prasmes un zināšanas, kuras skolā nemāca, gan jāievēro disciplīna, ko daži varbūt nav ne mājās, ne skolā darījuši. Prieks, ja arī tādi nāk. Ja bērnībā nav izjūsts gandarījums, kas rodas, pārvarot grūtības, vēlāk to ir grūti apgūt.»

Vēja rūdijums

«Apmācību programma visā valstī jaunsargiem ir vienāda, bet Liepājā mēs esam vairāk rūdināti vējos. Galvenais iemesls, kāpēc jaunieši nāk uz Jaunsardzi, ir patriotisms, kurš ir gan Liepājā, gan Rēzeknē, gan Daugavpilī, gan Rīgā. Citi vēlas saturīgi pavadīt brīvo laiku un iemācīties ko jaunu. Daži nāk tāpēc, ka vēlas nākotnē kļūt par karavīriem, robežsargiem un policistiem. Un pēc Jaunsardzes viņus visās spēka struktūrās labprāt ņem pretī, jo viņi ir labi apmācīti. Daļa nāk pārbaudīt savus spēkus. Nepeld pa strauzmei, kur vieglāk, bet nāk un izmēģina. Ir tādi, kurus atved pie rokas vecāki vai pedagogi, daļa no viņiem ir grūti audzināmi pusaudži, kurus atved, lai kaut nedaudz mēģinātu disciplinēt. Lielākā daļa no viņiem nenoturas, jo dalība Jaunsardzē ir brīvprātīga. Ja jauniets izdomās iemeslu aizmukt, viņš to darīs, un vēlāk mammai pateiks, ka viņš ir bijis nodarbībā.»

Jaunsargu instruktora amats nav parasts darbs. Tam ir jābūt dzīvesveidam, tad arī būs rezultāti un gandarījums par paveikto. Turklāt ir ļoti pozitīvi, ja hobijs tiek apvienots ar darbu, ja uz darbu vari iet ar prieku. Un īsto gandarījumu sagādā galarezultāts. Vairāki no maniem bijušajiem jaunsargiem tagad ir karavīri, citi — zemessargi. Es viņus atceros kā pavisam mazus puisiņus, no kuriem ir izauguši kārtīgi cilvēki. Arī mana

Liepāja ir daudznacionāla pilsēta. Arī daļa mūsu jaunsargu pēc tautības nav latvieši, bet viņi runā latviski un ir īsteni Latvijas patrioti!

vecākā meita Agnese uzreiz pēc Jaunsardzes iestājās Zemessardzē. Viņa jau no 10 gadiem nāca man līdzi uz nodarbībām, bet mazā meita Gabriēla nāk līdzi jau no piecu gadu vecuma, apmeklējot visus pasākumus. Gaida, kad viņai apritēs 10 gadi un viņa varēs stāties Jaunsardzē. Uzskatu, ka patriotismam ir jāsākas ģimenē. Turklāt Liepāja ir daudznacionāla pilsēta. Arī daļa mūsu jaunsargu pēc tautības nav latvieši, bet viņi runā latviski un ir īsteni Latvijas patrioti!»

Liepājas jaunsargu instruktors štāba virsseržants Pēteris Rudzinskis armijas gaitas uzsācis 38 gadu vecumā, ar jaunsargiem strādā kopš 1993. gada. 55 gadu vecumā viņš ieguvis pedagoga diplomu.

Pedagoga diploms 55 gadu vecumā

«Kādreiz man armijas lietas nepavisam nepatika. Es biju dienējis padomju armijā, un toreiz jau neviens nejautāja, vai gribu dienēt vai ne. Pēc dienesta es strādāju Talsu pārvietojamajā mehanizētajā kolonnā par elektriķi. 38 gadu vecumā gāju kārtot iestājpārbaudījumus, lai tiktu dienēt Zemessardzes Speciālo uzdevumu vienībā. Tas nebija viegli, jo man bija krietni vairāk gadu nekā pārējiem pretendentiem. Taču man palīdzēja tas, ka biju aktīvi nodarbojies ar sportu, saglabājis labu fizisko formu. Es tiku uzņemts Zemessardzē, un tas man ļoti patika. Biju Liepājas 44. kājnieku bataljona Speciālo uzdevumu vienības zemessargs — sākumā kaujinieks, vēlāk izlūkvada komandieris. Jau no paša sākuma bataljonā darbojos ar jauniešiem, bet, kad izveidoja Jaunsardzes centru, sāku tur strādāt.

Sākumā nebija viegli, jo es nemācēju strādāt ar bērniem. Man bija pieredze tikai darbā ar pieaugušajiem. Iespējams, ka tas bija labi, jo es biju stingrs. Bērniem patiesībā patik disciplīna. 52 gadu vecumā es sāku mācīties pedagogiskajā augstskolā, bet izrādījās, ka visas tās gudrības, ko man tur mācīja, biju jau izpratis pats. Man nepatīk vieglie varianti, man patīk iet cauri grūtībām.»

Bijušie jaunsargi dien gandrīz visās NBS vienībās

«Gan man, gan jaunsargiem ir palikušas jaukas atmiņas par pirmajām nometnēm,

kurās jaunsargi snaiperi trenējās šaut dažādos laika apstākļos, piemēram, miglā, dienas vidū, kad saule spīd acīs, vakara puskrēslā, arī ar dažādiem snaipera uzdevumiem, maskēšanos. Bērniem patika! Ļoti pozitīvas atsauksmes bija no nometnes viesiem — Zemessardzes 44. kājnieku bataljona komandiera un virsniekiem, kuri brīnījās, ka jaunsargi tik labi šauj! Jāatzīst, ka 44. kājnieku bataljons mums ir ļoti daudz palīdzējis, arī atdodot norakstītās mazo izmēru formas. Arī pats esmu daudz darījis, lai nodarbības būtu daudzpusīgākas. Esmu pielāgojis vairākas sporta zāles jaunsargu vajadzībām, lai viņi varētu nodarboties ar tuvciņu.

Vislielākais prieks man ir par tiem puikām un meitenēm, kas ir bijuši mani jaunsargi un tagad ir kļuvuši par staltiem karavīriem. Mana dienesta pakāpe ir štāba virsseržants, bet mani pirmie jaunsargi jau ir majori. Manējie ir gandrīz visās NBS vienībās. Viņi dien Ādažos, daudzi ir Jūras spēkos. Kad aizejam ar jaunsargiem ekskursijā uz kuģi, mani sveicina bijušie jaunsargi. Viņi stāsta par savu dienestu uz kuģa maniem tagadējiem jaunsargiem. Daži ir beiguši ūdenslidēju skolu, citi tagad dien Gaisa spēku aviācijas bāzē, arī Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienestā. Kad mums ir jaunsargu nometnes, viņi labprāt piedalās, stāsta par savu karjeru un pašreizējo vienību.»

Jaunsardzē apgūst dzīvei noderīgas lietas

«Jaunsardzē apvieno jauniešus, nodrošinot viņiem lietderīgu brīvā laika pavadīšanu, mācot dzīvei noderīgas lietas un sagatavojot dienestam armijā un citās spēka struktūrās. Es jau jaunsargiem stāstu, ka manā laikā tādas organizācijas nebija. Agrāk, pirmskara Latvijā, bija citas organizācijas, arī skauti un gaidas. Mans tēvabralis bija skautu instruktors, un viņu par to izsūtīja uz Sibīriju. Man no viņa vēl skautu svilpīte palikusi.

Vislielākais prieks man ir par tiem puikām un meitenēm, kas ir bijuši mani jaunsargi un tagad ir kļuvuši par staltiem karavīriem.

Pie manis nāk skolēni no visām pilsētas skolām. Liepājā mēs esam četri instruktori. Mums ir daži īpaši aktīvi jaunsargi, kas apmeklējot nodarbības gan pie manis, gan pie mana kolēģa Vara Jansona. Mūsu pasniegšanas metodes atšķiras, un tā jaunsargs var iegūt dažādas zināšanas un pieredzi.»

JAUNSARGI sakopj LIKTEŅDĀRZU

Taivo Trams

Foto — Gatis Dieziņš.

Kad nokūst pēdējie sniegi, ļaudis mostas vēlme sakārtot tuvāku un tālāku apkārtni. Aprīlis tradicionāli ir talku mēnesis, kad lieli un mazi ar atkritumu maisiem rokās rosās ceļmalās, apstādījumos un mežos, lai savāktu to, ko aizvadītā gada laikā «sarūpējuši» mazāk civilizētie līdzpilvēki. Tiesa, pēdējos gados arvien biežāk izskan doma, ka šāda veida talkas izpratne ir novecojusi un pareizāk būtu šo laiku skatīt kā iespēju radīt kaut ko jaunu vai pilnveidot esošo, nevis vienkārši savākt drazas. Šī ideja iemiesojās dzīvē arī talkā Likteņdārzā, kur aktīvi darbojas aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis un Pļaviņu un Kokneses jaunsargi.

Mazāk runu, vairāk darbu

Atklājot talkošanu, R. Bergmanis uzsvēra, ka šajā dienā talcniekiem nevajadzētu tik daudz runāt un domāt par darāmo darbu, bet gan par vietu, kur atrodami. «Likteņdārzs ir ļoti nozīmīga vieta, īpaši laikā, kad tuvojas Latvijas simtgade. Talkošana tajā mūs iedvesmo simtgades svinībām, aicina atcerēties, kā tapa mūsu valsts. Šajā vietā ir iekodēts gan mūsu tautas, gan valsts liktenis,» uzsvēra aizsardzības ministrs. «Šodien vajag mazāk runu, bet vairāk darbu — tieši tas pašlaik valstij ir visnepieciešamākais. Darīsim katrs savu darbu un nesūkstīsimies ne par laika apstākļiem, ne kādām citām nebūšanām.»

Ministrs izteica gandarījumu, ka, par spīti aukstajai dienai, Likteņdārzā ir sapulcējies visai liels skaits talcnieku — jaunsargi, zemessargi un apkārtnes iedzīvotāji.

Talkas gaitā katram tās dalībniekam tika iedalīts savs darba lauks un uzdevums — par to parūpējās Likteņdārza tehniskais direktors Jānis Bergmanis. Daļa vietējo talcnieku ar minerālmēsliem bagātināja dārza apstādījumus, citi sakopa pievedceļu un tuvāko apkārtni, lasot pēc greiderēšanas palikušos akmeņus, nolūzušos zarus un izmētātos atkritumus, vēl citi grāba lapas pie tuvīnā meža. Savukārt Likteņdārza vienā galā, ko no ceļa uz Kokneses pilsdrupām šķir neliels ūdens šaurums, R. Bergmanis kopā ar jaunsargiem veidoja un grantēja jaunu celiņu, kas perspektīvā vedīs līdz tiltiņam, kurš savienos Likteņdārzu ar krastu pilsdrupu pusē, — tā izveidi esot apsolījis «Latvijas finieris».

Priecīgs nomainīt pildspalvu pret lāpstu

Sarunā ar «Tēvijas Sargu» aizsardzības ministrs R. Bergmanis atzina, ka ir ļoti priecīgs par iespēju talkas dienā izveidot kaut ko jaunu un noderīgu. «Tas laiks, kad bija tikai jātīra un jālasa atkritumi, ir pagājis, un tagad talkā ir jāveido kaut kas jauns un vērtīgs. Vēl jo vairāk tik nozīmīgā vietā kā Likteņdārzs, kur jau ir iepīti tik daudzu cilvēku dzīvesstāsti un vēl daudzu jo daudzu piemiņa tiks iemūžināta. Tā būs ļoti skaista dāvana Latvijai tās simtgadē, un es ļoti ceru, ka arī ar mūsu pūlēm izdosies kādu daļu šī brīnišķīgā dārza sagatavot lielajiem svētkiem un viesu sagaidīšanai no tuvākas un tālākas apkārtnes.»

Ministrs bija arī ļoti iepriecināts par iespēju pastrādāt fizisku darbu. «Es tiešām esmu priecīgs, ka beidzot varu turēt rokā nevis pildspalvu, bet lāpstu. Tā laikam ir ministra amata garoza — neatliek laika parūpēties par savu fizisko formu, jo sanāk ļoti ilgas stundas strādāt, bet fiziskās aktivitātes tikpat kā nav. Tādēļ ar prieku baudu tos brīžus, kad man ir kāda brīva diena, kurā varu fiziski pastrādāt.»

Talciniekiem R. Bergmanis novēlēja saglabāt sirdi vēlmi darīt labus darbus. «Ne vienmēr tam jābūt milzīgam un nozīmīgam darbam. Vajadzīgi arī tādi it kā sīkumi — atnest kaimiņiem no veikala produktus vai medikamentus no aptiekas. Īstenībā tas ir liels un būtisks uzdevums — parūpēties par apkārtējiem cilvēkiem un nenoslēgties savā viensētā. Manuprāt, mēs visi Latvijā varētu dzīvot daudz lielākā kopībā un ikviens varētu darīt labas lietas ne jau tikai talkas laikā.»

Strādājot kopā ar spēkavīru

Lai gan pūš negants vējš un ik pa brīdim uzsnieg arī slapjš sniegs, Likteņdārzā satiktie jaunsargi, kas atbraukuši no Kokneses un Pļaviņām, ir jautri un enerģiski. Viņuprāt, vislielākais šīs dienas ieguvums ir iespēja paveikt kaut ko taustāmu un citiem cilvēkiem noderīgu. Pļaviņu novada ģimnāzijas 9. klases skolnieks Matīss Ķirsis teic: «Atbraucām ap 20 cilvēku no jaunsargu vienības. Pa visiem kopā kaut ko labu šodien būsim padarījuši.» Pašā sākumā gan šķitis, ka labāk būtu palicis mājās un vēl kādu stundu pagulējis, bet, atlicis nedaudz pastrādāt, lai pašsajūta uzlabotos. Un, lai gan Raimonds Bergmanis ir ne tikai aizsardzības ministrs, bet arī labi zināms spēkavīrs, strādāt kopā ar viņu nemaz neesot grūti, atzīst Matīss.

«Jauniešiem droši vien brīvdienās varēja būt citi plāni un daudz iespēju izklaidēties. Tomēr es domāju, ka šī diena arī viņiem paliks labā atmiņā. Šie jaunie cilvēki jau ir izrādījuši savu attieksmi, iesaistoties Jaunsardzes kustībā un tādā veidā skaidri apliecinot vēlmi rūpēties par savu valsti un strādāt tās labklājības vārdā,» sacīja ministrs.

Pēc talkas — uz fiziskās sagatavotības testiem

Pļaviņu jaunsargus uz Likteņdārzu ir atvedis viņu instruktors Zemessardzes 55. kājnieku bataljona virsleitnants Imants Kravalis. Viņš stāsta, ka uz talku braukt gribējuši daudzi, jo iespēja fiziski pastrādāt un izkustēties ir tās lietas, kas jaunsargiem īpaši patīkot. Tā kā pēc talkas visi dosies uz vispārējās fiziskās sagatavotības nometni, šādu iespēju šoreiz būs atliku likām.

Kitija Smirnova un Marta Buševica no Pļaviņu 510. jaunsargu vienības atzīst, ka noskaņojums, neskatoties uz nelāgo laiku, ir ļoti darbīgs. Uz jautājumu, vai pēc talkas paredzētajā nometnē fiziskās sagatavotības pārbaudēs vēl būs spēks testiem, meitenes atteic: «Nogurušas droši vien būsim, bet gan jau visu pievārēsim. Mēs taču esam jaunsargi!» Meitenes ir apmierinātas ar padarīto, jo, kā viņas saka, tā ir vide, kurā mēs dzīvojam, mēs to darām arī pašas sev.

Likteņdārzā Pļaviņu jaunsargi talko pirmo reizi, iepriekš viņi vairākkārt ir piedalījušies talkās savā novadā. «Braucot uz šejieni, atklājās, ka daži jaunsargi Likteņdārzā būs pirmo reizi. It kā dzīvojam tikai 20 km no šejienes, bet, re, gadās, ka tālākas vietas apmeklējam, bet tepat blakus iegriezti laiks ne vienmēr sanāk,» stāsta instruktors.

Runājot par jaunsargu motivāciju braukt uz talku, I. Kravalis teic, ka mūsdienu jaunatne savās domās un izteicienos ir diezgan tieša. «Viņi tā arī saka — varam sakopt un sakārtot jebko, bet mūs kaitina, ja jākopj vietas, ko cilvēki apzināti piecūkojuši un pārvērtuši par izgāztuvēm. Viņi arī tādiem aizrādīs, lai nemēslo. Mēs bieži trenējamies mežā un redzam, kas tur darās. Bet pagaidām citu variantu nav — ir jākopj, citādi ieaugsim atkritumos.»

Mums visiem vairāk jādomā par valsts aizsardzību

Diāna Selecka,

virsseržante.

Foto — Gatis Dieziņš.

Zemessardzes (ZS) 44. kājnieku bataljons tika dibināts 1991. gada 25. septembrī. Reorganizācijas laikā 2002. gada 1. septembrī tam pievienoja 47. kājnieku bataljonu. Vienības atbildības teritorijā ietilpst Liepājas pilsēta un astoņi novadi — Aizputes, Durbes, Grobiņas, Nicas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas un Vaiņodes novads. Bataljona devīze — «Mans zelts ir mana tauta, mans gods ir viņas gods». Zemessardzes 44. kājnieku bataljona pamatuzdevums ir attīstīt jaunās un uzlabot esošās bataljona kaujas spējas un iemaņas, pilnveidot komandvadības sistēmu, lai nodrošinātu valsts teritorijas aizsardzību, un būt gataviem piedalīties starptautiskajās operācijās. Bataljons miera laikā arī nodrošina pilsoņu iesaisti bruņoto spēku struktūrās. Bataljona komandieris ir pulkvežleitnants Vilmārs Vecvagaris.

Par kājnieku bataljonu, kurā dien vairāk par 350 zemessargiem, stāsta komandiera pienākumu izpildītājs majors Rinats Ažēns.

Liepājas zemessargi aktīvi piedalās mācībās

Aizvadītajā gadā bataljona karavīri un zemessargi piedalījās Zemessardzes 4. brigādes mācībās «Zobens», Speciālo uzdevumu vienības mācībās «Flaming Sword» un citās Zemessardzes mācībās. 2017. gads mācību ziņā ir vēl intensīvāks, turpināsim dalību «Zobena» mācību ciklā, starptautiskajās mācībās «Summer Shield», «Northern Strike» un «Saber Strike», NBS mācībās «Baltic Zenith» un ZS mācībās. Piedalāties arī Lietuvas Nacionālās gvardes (KASP) 3. novada mācībās.

Sākts mērķtiecīgs rekrutēšanas darbs

2016. gadā uzņēmām 56 zemessargus, šogad četros mēnešos — jau 34. Mūsu rezultāti ir uzlabojušies, jo esam rekrutēšanas darbu sadalījuši vairākos posmos. Daudz mācāmies no kolēģiem — no Lietuvas Nacionālās gvardes, pārņemot viņu lieliskās iestrādes. Pirmais posms rekrutēšanas darbā ir situācijas apzināšana, lai izprastu potenciālos avotus, kur varam atrast nākamos zemessargus un karavīrus. Tās nav tikai mācību iestādes, bet arī dažādas valsts iestādes, nevalstiskās organizācijas, uzņēmumi. Pēc tam notiek sagatavošanās posms, kurā izveidojam un iepērkam dažādus reprezentācijas materiālus. Lai rekrutēšana būtu veiksmīga, sagatavošanās posmā ir jāiegulda līdzekļi. Nevar vienkārši braukt un runāt, ir jāpiedāvā vizuālie un citi materiāli, jāsniedz informācija plašsaziņas līdzekļiem, interneta portāliem, atspoguļojot Zemessardzes dalību pasākumos un veidojot pozitīvu tēlu kopumā par Zemessardzi, kā arī akcentējot zemessarga lomu kopējā valsts aizsardzības sistēmā. Situācijas apzināšanā svarīgi saprast, kādā virzienā mēs strādājam. Šogad mūsu potenciālie rekrutējamie ir vismaz 17 gadus veci jaunieši, kā arī pārējie valsts pilsoņi, kuri atbilst likumā noteiktam vecuma cenzam.

Kad esam apzinājuši situāciju un sagatavojušies, varam organizēt rekrutēšanas pasākumus. Turklāt pareizai rekrutēšanai mums ir vajadzīgs komunikācijas plāns, un šajā ziņā mums ļoti lielu atbalstu sniedz Liepājas pilsētas dome. Kad tas tiks pabeigts, sapratisim, kādā virzienā darboties, pie kā vērsties, kādu informāciju izplatīt. Tas, ko mēs visu laiku esam darījuši, tiek sistematizēts un zinātniski pamatots. Līdz šim reizēm process bija haotisks, tāpēc nebija rezultātu. Jauniešu resurss jau arī nav bezgalīgs. Liepājā ir Iekšlietu ministrijas padotības iestāžu — Valsts policijas, VUGD, Ieslodzījuma vietu pārvaldes, Valsts robežsardzes — struktūras, un arī tās vēlas iesaistīt jauniešus. Iespējams, armija nodrošinās jauniešiem labākas karjeras izredzes un atalgojumu, bet, ja viņam piedāvās doties dienēt uz Ādažiem, viņš var izvēlēties IeM struktūras, lai paliktu dzimtajā pilsētā.

Mēs plānojam sagatavot un apmācīt zemessargu grupu katrā novadā, lai iesaistītu mūsu pasākumos. No zemessargiem jau ir jūtama ļoti liela interese, jo zemessargs jūtas novērtēts. Ir svarīgi, lai par Zemessardzi stāstītu konkrētā pagasta vai novada zemessargs, lai viņš runā ar potenciālo zemessargu savā valodā, tad ticamības moments būs daudz

lielāks. Lietuvas kolēģiem katrā novadā ir rekrutēšanas grupa 20 cilvēku sastāvā, un viņiem šāds plāns strādā ļoti labi.

Katrs indivīds var iesaistīties valsts aizsardzībā

Viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc cilvēki stājas Zemessardzē, ir patriotisms. Saistībā ar izveidojušos situāciju Ukrainā un Sīrijā cilvēki sāk domāt un analizēt notiekošo, izvērtēt iespējas, kā līdzdarboties valsts aizsardzībā. Nav svarīgi, kas cilvēks ir pēc profesijas, jo katram varam atrast vietu un paredzēt uzdevumus aizsardzības sistēmā. Daudzi nāk uz Zemessardzi, lai pārbau-

ditu sevi, savas spējas. Reizēm jaunieši vēl nezina, kas viņš vēlas būt — ugunsdzēsējs, policists vai karavīrs, taču viņam ir skaidrs, ka tās noteikti būs spēka struktūras. Zemessardzē viņš var pārliecināties, vai vēlas būt karavīrs. Var pavadīt darba nedēļu birojā un pie mums nākt uz apmācību, dienesta uzdevumu izpildi nedēļas nogalē. Mums ir cilvēki ar dažādām spējām un izglītību. Mūsu zemessargi, kas ir uzņēmēji, uzrunā savus darbiniekus un aicina viņus stāties Zemessardzē. Zemessargs Mārtiņš Ceriņš ir Priekules novada uzņēmēju kluba «UK-5» valdes priekšsēdētājs. Viņš ir gatavs uzrunāt citus novada uzņēmējus, tādā veidā mēs iegūsim vēl papildu resursus.

Sadarbības pamatā ir saruna, nevis monologs

Svarīgākie mūsu bataljona sadarbības partneri ir IeM Valsts policijas Liepājas iecirknis, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta 1. daļa un Valsts robežsardzes Ventspils pārvalde. Uzdevumi ir dažādi — pazudušu cilvēku meklēšana, sabiedriskās kārtības uzturēšana valsts nozīmes pasākumos, robežkontroles pagaidu atjaunošana uz valsts iekšējām robežām, atbalsts plūdu novēršanas pasākumos. Sadarbojamies ar Jaunsardzes 1. novada Aizputes, Grobiņas, Vaiņodes, Priekules novada un Liepājas pilsētas jaunsargu vienībām, sniedzam atbalstu dažādu pasākumu organizēšanā un nodrošināšanā, jo daudzi jaunsargi nāk stāties Zemessardzē. Jauniešiem Zemessardzē ir arī kā atspēriena punkts, lai saprastu, vai viņi vēlas veidot militāro karjeru. Plānojam arī aktīvāk sadarboties ar Liepājas pilsētas un novadu vidusskolām, organizējot atvērto durvju dienas.

Mums ir izveidojusies lieliska sadarbība ar Liepājas pilsētas domi un novadu pašvaldībām. Esam sapratuši, ka nevaram no tām tikai prasīt, mums jābūt palīdzīgiem, kur tas ir mūsu spēkos. Ar sadarbības partneriem ir jātiekas un jārunā, pa telefonu tādas lietas nav kārtojamas. Pamats visam ir saruna, nevis monologs, jānotiek informācijas apmaiņai.

Veterāni pasākumos stāsta par vēsturi

Kopš 2011. gada 30. aprīļa darbojas bataljona zemessargu veterānu apvienība ar 70 veterāniem. Tās priekšnieks štāba virsseržants **Arvīds Golts**, kurš Zemessardzē dien no paša sākuma, stāsta: «Kad tika izveidota Zemessardze, mums nekā nebija, ne formu, ne saka-ru, ne iespēju normāli organizēt mācības, nebija pat krēslu. Sākums bija ļoti grūts, bet arī interesants. Domāju, ka liepājnieku patriotismu lielā mēra ietekmēja tas, ka Liepāja savulaik bija daļēji slēgta militāra pilsēta.

Bataljona veterāni aktīvi piedalās pasākumos, bijām parādē, piedalāmies zvēresta ceremonijās. Redzu, ka jaunieši labprāt stājas Zemessardzē, viņi ir patriotiski noskaņoti. Iepriecina, ka mūsu iesāktie darbi tiek turpināti.»

Mācības kļuvušas interesantākas

Štāba apsardzes rotas zemessardze **Baiba Remeša** Zemessardzē dien jau piecus gadus, pirms tam divus gadus bija Jaunsardzē. «Domāju arī par profesionālo militāro dienestu, tikai jāpagaida, kamēr mans bērns, kuram šobrīd ir astoņi mēneši, nedaudz paaugsies. Esmu augusi laukos, daudz bērnu ģimenē, nekas man nav par grūtu. Esmu izlūks, šogad mācības norit daudz aktīvāk un ir kļuvušas krietni interesantākas. Arī komunikācija ir uzlabojusies, informāciju saņemam daudz ātrāk un kvalitatīvāk. Ļoti interesanti piedalīties mācībās ar sabiedroto iesaisti — kad amerikāņi bija atbraukuši pirms dažiem gadiem, viņi stāstīja par sevi, par ekipējumu, par to, kā notiek mācības ASV.»

Zemessargu patriotisms

Apsardzes vada vecākais zemessargs **Aldis Embreks**, kas Zemessardzē dien kopš 1998. gada, sarunā ar «Tēvijas Sargu» pēc 4. maija parādes atzīst, ka zemessargu patriotisms ir saistīts arī ar notikumiem kaimiņvalstīs. Viņam Zemessardzē patīk disciplīna, iespēja apgūt svarīgas un interesantas lietas. «Zemessargu apgāde ar ekipējumu katru gadu uzlabojas, manuprāt, arī tas vairo zemessargu aktivitāti piedalīties mācībās.»

Sniegt artavu valsts aizsardzībā

44 gadus vecais uzņēmējs **Aldis Jaunbrūns** deva zvērestu 4. maijā, uzreiz pēc Neatkarības atjaunošanas dienas parādes. «Vēlos sniegt savu artavu valsts aizsardzībā, jo nau-da, kuru es kā uzņēmējs varu nopelnīt, dzīvē nav pats galvenais. Zemessargu vidū satiku daudzus zināmus cilvēkus un sapratu, ka esmu īstajā vietā. Mana ģimene atbalsta manu izvēli. Mums visiem vairāk jādomā par valsts aizsardzību.»

Otrā pasaules kara beigas

un piemiņa Latvijā un Eiropā

Uldis Neiburgs,

Dr. hist., Latvijas Okupācijas muzeja pētnieks.

Foto — No Latvijas Okupācijas muzeja krājuma.

1945. gada 8. maijs ir diena, kad līdz ar nacionālsociālistiskās Vācijas sakāvi Eiropā beidzās Otrais pasaules karš un iestājās miers. Tika sagrauts viens no nežēlīgākajiem totalitārajiem režīmiem 20. gadsimta Eiropā un izbeigts karš, kas prasīja vairāk nekā 50 miljonu karavīru un civiliedzīvotāju, t. sk. sešu miljonu holokausta upuru, dzīvības. Kara beigas nacistu okupētās Rietumeiropas iedzīvotājiem nozīmēja brīvības atgriešanos, bet Austrumeiropa nonāca komunistiskās totalitārās sistēmas varā. Drīz vien arī izrādījās, ka Otrā pasaules kara beigas bija sākums jaunai pretstāvei — t. s. aukstajam karam bijušo sabiedroto — PSRS un rietumvalstu — starpā. Baltijas valstīm Otrā pasaules kara beigas nenozīmēja atbrīvošanu un uzvaru pār «absolūto ļaunumu», bet gan neatkarības zaudēšanu un viena ļaunuma nomaiņu ar otru ļaunumu. Latvija, Lietuva un Igaunija bija vienīgās Eiropas valstis, kuru suverenitāte pēc Otrā pasaules kara tā arī netika atjaunota.

Otrā pasaules kara beigas Eiropā

1945. gada 7. maijā plkst. 2.41 ASV Bruņoto spēku virspavēlnieka ģenerāļa Dvaita Eizenhauera štābā Reimsā, Ziemeļfrancijā, tika parakstīta vienošanās par nacionālsociālistiskās Vācijas karaspēka beznosacījumu padošanos visās frontēs. Vienošanās paredzēja, ka Vācijas vispārējā kapitulācija stājas spēkā plkst. 23.01 pēc Viduseiropas (Berlīnes) jeb 01.01 pēc Maskavas laika. Lai ka zonu starpība iezīmēja kara beigu datuma atšķirības Rietumeiropā (8. maijs) un PSRS (9. maijs). No uzvarētāju puses Vācijas bezierunu kapitulācijas aktu parakstīja ASV ģenerālleitnants Valters Bedels Smits, Francijas

ģenerālis Fransuā Sevezs un PSRS militārās misijas Francijā vadītājs ģenerālis Ivans Susloparovs, bet karā sakauto Vāciju pārstāvēja Vērmahta operatīvā štāba priekšnieks ģenerālis Alfrēds Jodls. Tomēr izrādījās, ka I. Susloparovs sarunu gaitā no Maskavas vēl nebija saņēmis pieprasītās pilnvaras parakstīt kapitulāciju, kas ar novēlošanos tika noraidīta, tāpēc kapitulācijas akts tika parakstīts ar piebildi, ka šis dokuments neizslēdz iespēju, ka nākotnē varētu tikt parakstīts kāds «pilnīgāks» akts, ja to pieprasīs kāda no sabiedroto valdībām. Neapmierināts, ka padošanās akts ir parakstīts Rietumu sabiedroto, nevis padomju virspavēlniecības štābā, Padomju Savienības vadītājs Josifs Staļins panāca, ka šo vienošanos pasludināja par «iepriekšēju kapitulācijas aktu». Lai gan ziņa par kapitulācijas aktu Reimsā jau bija kļuvusi publiski zināma, tomēr pēc Padomju Savienības prasības Vācijas vispārējo kapitulāciju nākamās dienas vakarā plkst. 22.43 vēlreiz ratificēja PSRS maršala Georgija Žukova štābā Karlshorstā Berlīnē.

Vācijas armijas kapitulācija Kurzēmē

Vācijas vispārējā kapitulācija izbeidza karadarbību arī Kurzēmē — PSRS vienīgajā vēl neiekarotajā Latvijas teritorijā. Kurzemes fronte izveidojās 1944. gada oktobrī, kad Sarkanā armija izlauzās līdz Klaipēdai un sasniedza Rīgu, pārtraucot vācu karaspēka sauszemes sakarus ar Vāciju. Armiju grupā «Ziemeļi» (no 1945. gada 15. janvāra — «Kurzeme» (*Kurland*)) ietilpa 16. un 18. armija ar 32 divīzijām un 500 000 (vēlāk — 300 000) karavīru, bet padomju puses rīcībā bija 1. un 2. Baltijas frontes karaspēks, kas raidīja cīņās 80 līdz 100 divīzijas ar vairāk nekā 450 000 karavīru. Josifa Staļina un Sarkanās armijas virspavēlniecības kara mērķi 1944. gada rudenī paredzēja «Padomju Savienības teritorijas iztīrīšanu no iebrucējiem, t. sk. ienaidnieka Baltijas karaspēka

Laikraksta «The Stars and Stripes» speciālizlaidums par Otrā pasaules kara beigām Eiropā. 1945. gada 8. maijs.

nogriešanu no Austrumprūsijas, tā sašķelšanu ar sekojošu iznīcināšanu». Vācijas armijas augstākā virspavēlniecība un armiju grupas «Ziemeļi» vadība ieņēma operatīvu taktisku nostāju un nepārtraukti pieprasīja karaspēka atvilkšanu no Kurzemes un iesaistīšanu tiešā Vācijas teritorijas aizstāvēšanā, bet pats Ādolfs Hitlers sekoja stratēģiskiem apsvērumiem un vadījās pēc principa «ofensīva vai bojāeja». Lielvācijas vadonis cerēja gūt panākumus Ardēnu ofensīvā Rietumu frontē 1944. gada decembrī un vēlējās Kurzemi izmantot kā militāru placdarmu jaunam uzbrukumam pret PSRS. Arī SS reihsfīrera Heinriha Himlera nākotnes plānos Kurzemei bija paredzēta īpaša nozīme, ja izdotos panākt separāta miera noslēgšanu starp Vāciju un Rietumu sabiedrotajiem.

Sākotnēji padomju 1. un 2. Baltijas frontei bija dots uzdevums iznīcināt armiju grupu «Ziemeļi». Galvenie uzbrukuma virzieni 1. Baltijas frontei bija Liepāja, bet 2. Baltijas frontei — Saldus. Šīs operācijas cieta pilnīgu neveiksmi, tāpēc Sarkanās armijas virspavēlniecība nolēma atvilkt no Kurzemes lielu skaitu karaspēka vienību un turpmāk īstenot uzbrukuma operācijas ar mērķi nepieļaut pretinieka spēku evakuāciju uz Vāciju. 1945. gada sākumā, neskatoties uz Sarkanās armijas aktīvo darbību, Vācija no Kurzemes evakuēja vairāk nekā desmit (t. sk. divas tanku) divīzijas. 16. februārī padomju 2. Baltijas fronte atsāka aktīvas uzbrukuma operācijas. Nepārtraukta karadarbība notika līdz 1945. gada aprīļa sākumam, kad abas karojošās puses turpināja gatavoties nākamajām kaujām,

tomēr līdz ar Vācijas vispārējo kapitulāciju mēnesi vēlāk aktīva karadarbība Kurzēmē vairs neatsākās. Kurzemes sešu lielkauju laikā krita ap 30 000—40 000 vācu un vairāk nekā 90 000 padomju karavīru. 1945. gada 7. maija agrā rītā PSRS Sarkanās armijas Ļeņingradas un 2. Baltijas frontes komandieris maršals Leonīds Govorovs parakstīja ultimātu ar prasību 24 stundu laikā nodot ieročus, ko nosūtīja vācu armiju grupas «Kurzeme» vadībai. Nākamajā rītā vācu puse atbildēja, ka pieņem kapitulāciju, jo jau zināja par Vācijas karaspēka kapitulācijas aktu Reimsā. Radiosarunu laikā abas puses vienojās no tās pašas dienas plkst. 14.00 ievērot pamieru. 8. maija pēcpusdienā Saldus novada Ezeres pagasta Ezermāļos armiju grupas «Kurzeme» pārstāvis ģenerālmajors Oto Rauzers parakstīja kapitulācijas noteikumus. Tie noteica miera iestāšanos plkst. 24.00 pēc vietējā laika.

Jau konkrētu Vācijas karaspēka vienību kapitulācija norisinājās, saskaņojot to ar atbilstošajiem Sarkanās armijas komandieriem. Frontes iecirkņi starp Tukumu un Saldus novietotās vācu 16. armijā ietilpstošās divīzijas jau no 6./7. maija nakts atradās atkāpšanās kustībā Ventspils virzienā un par 20—30 kilometriem bija atrāvušās no pretinieka, bet vācu 18. armijas vienības Liepājas, Vainodes un Priekules apkārtnē atradās frontālās pozīcijās iepretim Sarkanās armijas daļām. Kā noskaidrojis Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas Drošības un stratēģiskās pētniecības centra pētnieks Valdis Kuzmins, kara beigas Kurzēmē bija neraksturīgas Otrā pasaules kara kontekstā. Abas karojošās puses visos līmeņos saglabāja korektu attieksmi viena pret otru. Atšķirībā no nežēlības pilnajām kaujām Berlīnē, Breslavā, Vīnē un Dancigā virsnieki un karieviņi Kurzēmē ar samērā reti izņēmumiem (īpaši nežēlīgi padomju puse izturējās pret gūstā kritušajiem vīriešiem) cits pret citu attiecās civilizēti. Nereti augstākie komandieri pie kartēm kopīgi apsprieda kara plānus un izlūkošanas ziņas. Saskaņā ar vienošanos par kapitulācijas norisi vācieši ierindā kolonnā pa četri nolika ieročus un pēc tam savu komandieru vadībā devās uz karagūstekņu nometnēm. No vāciešu puses pretimnākšana mierīgai kapitulācijai bija liela, jo viņi bija sapratuši, ka tāpat neizdosies nokļūt Vācijā, un arī padomju pusei prieks par kara beigām izrādījās lielāks, nekā vēlme tūlīt atbēgties.

Kara beigas dažādi sagaidīja arī abās frontes pusēs — Vācijas un PSRS bruņoto spēku rindās — iesaistītie latviešu karavīri. Plānu muižas apkārtnē 130. latviešu strēlnieku korpusa uzbrukuma sektorā padomju

gūstā padēvās 24. vācu kājnieku divīzija, kas organizēti un mierīgi izpildīja tai dotās kapitulācijas pavēles. Likteņa ironija, bet tās komandieris bija vācbaltietis, bijušais Latvijas armijas pulkvedis-leitnants (tobrīd — Vācijas armijas ģenerālmajors) Haralds Šulcs, kurš 1939. gada novembrī bija repatriējies no Latvijas, bet pēc Otrā pasaules kara desmit garus gadus bija spiests pavadīt padomju gūstā nometnēs. Lielākā daļa 19. latviešu divīzijas karavīru, izmantojot sava komandiera SS grupenfīrera un ieroču SS ģenerāļa Bruno Štrekenbaha formālo pavēli par divīzijas izformēšanu, nevis kapitulāciju, izklīda. Daudzi no viņiem iegāja mežā un vai nu pa mazākiem lauku ceļiem nakts aizsegā centās nokļūt dzimtajās mājās, vai arī bija gatavi turpināt cīņu. Vairāki ar kauju nopelniem bagāti 19. divīzijas virsnieki (kapteinis Pēteris Čevers, virsleitnants Miervaldis Ziedainis, leitnants Kārlis Mūsiņš un citi) kļuva par nacionālo partizānu vienību komandieriem.

Kurzemes civiliedzīvotājiem 1945. gada 8. maijs atnesa gan prieku par kara beigām, gan bažas un nedrošību par turpmāko likteni. Kā vēlāk atcerējās tobrīd tikai 11 gadu vecais Jānis Milzarājs, neviens par kapitulāciju neko iepriekš nav zinājis. «Vācu armijas daļas no Pūres muižas jau bija pazudušas. Pēkšņi parādījās Sarkanās armijas karaspēks. Pūres muižā sarkanarmieši uzlauza visas durvis, gan administrācijas telpām, gan laboratorijām un dzīvokļiem. Uzlauza arī visus kopējā telpā novietotos produktu skapišus, pa grīdu izbārstot tur atrastos militus, putraimus un citu pārtiku. [...] Viskopjos 8. maijā iestājās klusums. Frontes artilērijas troksnis vairs nebija dzirdams. Kādu laiku nekas īpašs nenotika. Tad sākās laupīšanas. To neveica kādi atsevišķi kļaiņojoši sarkanarmieši, bet organizētā veidā nodaļa ar virsnieku priekšgalā. Mājās ienāca sarkanarmiešu grupa, un virsnieks paziņoja, ka jāveic kratīšana. Esot kaut kur mežos partizāni. Bez šaubām, mežā viņi neiegāja. Viss tika pārmeklēts. Ko viņi īsti meklēja, mums netika teikts. Tika atņemti visi pulksteņi. Kad mūsu tante Emīlija negribēja ar labu no savējā šķirties, viņai pie deniņiem pielika pistoles stobru, un viņa pārdomāja. Meklēja arī «vodku», bet tās mums nebija. Viens sarkanarmietis gan iedzēra etiķi, domādams, ka tas ir vīns. [...] Kad māte teica, ka iepriekšējās kratīšanas laikā visi pulksteņi jau ir atņemti, virsnieks paziņoja, ka viņu tie vairs neinteresē. To sacīdams, viņš pavilkā uz augšu savas karavīra formas tērpa blūzes piedurkni un parādīja uz rokas pulksteņus, sarīdnotus vienu pie otra līdz pat elkonim. Kādu dienu mūsu tante Emīlija kājām atgriezās no

Pūres. Viņa pārnāca piekauta, sasista, vienos zilumos un ar saplēstām drēbēm. Atpakaļceļā viņa bija satikusi divus sarkanarmiešus, kas mēģināja viņu izvarot. [...] Atšķirībā no vācu armijas uzturēšanās laikā Pūres muižas parka apstādījumi bija pilni ar atkritumiem. Visur mētājās tukšas amerikāņu konservu bundžas un kara tehnikas paliekas. Sarkanā armija pārtika galvenokārt no amerikāņu gaļas konserviem, piena pulvera un citas amerikāņu pārtikas. Ja bija par ko, šo pārtiku varēja no viņiem arī neoficiāli iegādāties. Lielā daudzumā bija arī šauteņu un automātu patronas, kā vācu, tā padomju, artilērijas pulvera paketes (saucām par makaroniem) un cita kaujas munīcija un sprāgstvielas. [...] Sarkanās armijas karavīri ar rokas granātām Abavā spridzināja zivis. Kā stāstīja pieaugušie, divi sarkanarmieši spridzinot, esot gājuši bojā. Tos apglabāja Pūres muižas baronu dzimtas kapos, uzstādot pieminekli kareivjiem, kas krituši varoņa nāvē cīņā pret vācu fašistiem. Vācu armija Pūri pameta bez kaujas, tāpēc sarkanarmieši varoņa nāvē tur krist nevarēja.»

Vācijas armiju grupas «Kurland» nodotie ieroči pēc kapitulācijas Kurzēmē. 1945. gada maijs.

Uzvaras svētki PSRS un Krievijā

Nacistiskās Vācijas kapitulācija Padomju Savienībā tika sagaidīta ar lielām gavilēm. Kā vēlāk savās atmiņās rakstīja PSRS maršals G. Žukovs, speciāli šim notikumam bijis sarīkots bankets ar visu uzvarētājvalstu armiju pārstāvju piedalīšanos. «Svētku vakariņas beidzās no rīta ar dziesmām un dejām. Ārpus konkurences dejoja padomju ģenerāļi. Es arī nenoturējos, atcerējos jaunību, nodejoju «Russkuju». Vēl no rīta Berlīnē un tās piepilsētās dārdēja kanonāde, karavīri šāva gaisā, svinot uzvaru, tomēr pilsētā bija bīstami pārvietoties, jo mīnu, lādiņu un ložu šķembas krita lejup. Bet šīs briesmas atšķīrās no tām, ar kurām mēs dzīvojam ilgos kara gadus.»

Pirmā Uzvaras parāde Sarkanajā laukumā Maskavā norisinājās 1945. gada 24. jūnijā, bet jau nākamā gada beigās Staļins pasludināja,

► Turpinājums 32. lpp.

ka 9. maijs vairs nebūs brīvdiena. Viņš bija noprūpējies, ka varētu pieaugt bijušo frontinieku politiskā ietekme, tāpēc izcēla ar Otrā pasaules karu nesaistītus datumus: 1. maiju — Starptautiskos darba svētkus — un 7. novembri — t.s. Lielās Oktobra revolūcijas jeb boļševiku apvērsuma 1917. gadā Krievijā gadadienu. Pēc Staļina nāves 1953. gadā un Padomju Savienības Komunistiskās partijas (PSKP) 20. kongresa 1956. gadā, kas iezīmējās ar staļinisma noziegumu nosodījumu, jaunajam PSRS liderim Ņikitam Hruščovam t.s. atkušņa laikā arī nebija izdevīgi izcelt 9. maiju, jo tas saistījās ar Staļina varas laiku. Tikai ar t.s. Lielā Tēvijas kara uzvaras 20. gadadienu 1965. gadā PSKP Centrālās komitejas ģenerālsēkretārs Leonīds Brežņevs kā kara dalībnieks šos svētkus padarīja par svarīgu padomju valsts tradīciju. Pēc PSRS sabrukuma 1991. gadā Uzvaras svētki uz kādu laiku zaudēja savu nozīmi.

Turpmākajos gados Krievijā šo svētku atzīmēšana īpaši tiek akcentēta prezidenta Vladimira Putina valdīšanas laikā no 2000. gada, ieviešot arī jaunas tradīcijas — t.s. Georga lentišu nēsāšanu un «Nemirstīgo pulka» gājieni. Pazīstamā krievu sociologa Borisa Dubina vērtējumā mūsdienu Krievijas politikā dominējošā Otrā pasaules kara heroizācija kā krievu nācijas vēsturiskās esības un triumfa apliecinājums un kara nesto zaudējumu aizmiršana demonstrē atmiņas aizstāšanu ar «pieminekli». Tas nozīmē, ka Otrā pasaules kara traumatiskā norise Krievijā nav pārdzīvota un tas nav pārtapis vēstures pieredzē, kas nekad vairs neļautu sabiedrībai attīstīties tajā gultnē, kura to reiz virzīja uz karu. Atšķirībā no nacionālsociālistiskā režīma absolūta nosodījuma Vācijā mūsdienu Krievijā nav izteiktas nožēlas par totalitārā komunistiskā režīma noziegumiem gan pret savas, gan citu zemju iedzīvotājiem. Tās vietā izvēlēta Padomju Savienības kā varenas lielvalsts, pasaules progresa virzītājspēka un Otrā pasaules kara uzvarētājas cildināšana. Pēc Krievijas agresijas Ukrainā Uzvaras parādi Maskavā, kurā dominē Krievijas militārās varenības demonstrēšana un nekritiska attieksme pret Otrā pasaules kara vēsturi, vairs neapmeklē daudzus pasaules valstu līderi. Pēdējā laikā jaunas šī kara atceres tradīcijas ir izveidojušās vairākās citās postpadomju valstīs (Baltkrievijā, Kazahstānā u. c.), kas atteikušās no t. s. Georga lentišu lietošanas. Ukrainā, kur oficiāli atzīmē gan 8., gan 9. maiju, tā uzsverot ne tikai uzvaru pār nacismu, bet arī sērojot par Otrā pasaules kara upuriem, par piemiņas zīmi ir izvēlēta sarkana magone, kas Eiropā jau ir

Vācu karagūstekņu kolonna gājienā cauri Rīgas centram. 1945. gada maijs.

pazīstama kā Pirmajā pasaules karā kritušo karavīru atceres simbols.

Otrā pasaules kara atcere Eiropā un Latvijā

8. maijs ir svarīga diena daudzām Eiropas un pasaules valstīm, kas šajā datumā atzīmē Otrā pasaules kara beigu gadadienu Eiropā. Ar šī kara vēsturi saistās arī citi svarīgi datumi, kas ir vairāku Eiropas valstu atmiņu politikas neatņemama sastāvdaļa. Francijā katru gadu piemin Otrās frontes atklāšanu Normandijā 1944. gada 6. jūnijā un Parīzes atbrīvošanu 25. augustā. Polijā 1. augustā plaši atzīmē Varšavas sacelšanās gadadienu (1944). Starptautiskā holokausta upuru piemiņas diena ir 28. janvāris — Aušvicas koncentrācijas nometnes atbrīvošana (1945). ASV īpaši svarīgs ir 2. septembris — Japānas sagrāve un Otrā pasaules kara beigas pasaulē (1945).

Pēc Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas Latvijas Republikas Augstākā padome 1990. gada 3. oktobrī pieņēma likumu «Par svētku un atceres dienām», ar kuru noteica 9. maiju par Otrā pasaules kara upuru piemiņas dienu. Latvijas Republikas Saeima 1995. gadā veica grozījumus likumā un pasludināja 8. maiju par Nacisma sagrāves un Otrā pasaules kara upuru piemiņas dienu. Par ilggadēju tradīciju šajā datumā ir kļuvusi svinīgā ziedu nolikšana pie Mūžīgās uguns Brāļu kapos Rīgā ar Latvijas Valsts prezidenta piedalīšanos. Pēdējos gados Latvijas Republikas

PSRS Sarkanās armijas karavīrs sarunā ar civiliedzīvotājiem Liepājā. 1945. gada maijs.

Ministru prezidenta un ārvalstu diplomātiskā korpusa pārstāvju klātbūtnē svinīgs piemiņas brīdis notiek arī Salaspils memoriālā. Pēc Valsts prezidenta Andra Bērziņa iniciatīvas vienot pretējā pusē karojošos karavīrus (2012), svinīgā ceremonijā 8. maijā Brāļu kapos Rīgā piedalās bijušie sarkanarmieši un leģionāri, bet Latvijas Republikas Saeimā tiek sagatavots likums «Par Otrā pasaules kara dalībnieka statusu». Vienlaikus lielai daļai Latvijas krievvalodīgo iedzīvotāju joprojām tuva ir Padomju Savienībā un mūsdienu Krievijā populārā tradīcija t.s. Uzvaras svētkus atzīmēt 9. maijā. Īpaši populāra 9. maija atzīmēšana ir Uzvaras laukumā Rīgā, Pārdaugavā, taču līdzīgi pasākumi notiek arī Daugavpilī, Rēzeknē un citur. Tajos tiek akcentēts PSRS Sarkanās armijas ieguldījums nacistiskās Vācijas sakāvē, bet noklusēta pašas Padomju Savienības līdzdalība Otrā pasaules kara izraisīšanā, tās agresīvā politika 1939.—1941. gadā, t. sk. iebrukums Somijā, Polijā un Rumānijā, Baltijas valstu okupācija un aneksija, pēckara Austrumeiropas sovjetizācija un citi komunistiskā režīma noziegumi.

Latvijas valsts oficiālā pozīcija un attieksme pret Otrā pasaules kara vēsturi spilgti ir izteikta Valsts prezidentes Vairas Viķes-Freibergas šī kara atceres 60. gadadienai (2005) veltītajā paziņojumā: «Latvija kopā ar pārējo Eiropu jūsmo par nacistu Vācijas un tās fašistiskā režīma sakāvi 1945. gada maijā. Taču atšķirībā no Rietumeiropas nīstās nacistu Vācijas impērijas krišana nenoveda pie manas dzimtenes atbrīvošanas. Tā vietā trīs Baltijas valstis — Latvija, Igaunija un Lietuva — tika pakļautas citas ārzemju impērijas, Padomju Savienības, nežēlīgai okupācijai. [...] Tikai Latvijas pievienošanās Eiropas Savienībai (2004) bija notikums, kas patiesi iezīmē Otrā pasaules kara beigas manai dzimtenei. Tas iezīmē mākslīgi uzspiesto ietekmes sfēru galu. Tas iezīmē manas dzimtenes atgriešanos paplašinātajā Eiropas brīvo un demokrātisko valstu ģimenē.» ■

*Pulkvedis
A. Bubinduss savā
darba kabinetā Kur-
zemes divīzijas štābā.
1930. gads.*

*Pulkvedis
Andrejs Bubinduss.
1934. gads.*

12. Bauskas kājnieku pulka komandieris pulkvedis A. Bubinduss parādes laikā. Ap 1934. gadu.

ĢENERĀLIS ĀNDREJS BUBINDUSS

Ģenerālis Bubinduss dzimis 1891. gada 12. augustā Kuldīgā, lauksaimnieka ģimenē. Viņš jau agrā jaunībā sācis karavīra gaitas. 1908. gadā pēc Kuldīgas pilsētas skolas beigšanas 17 gadu vecumā A. Bubinduss iestājās cariskās Krievijas armijas 65. leibgardes pulkā. Viņš bija tik labi apguvis militārās zināšanas, ka 1909. gadā varēja iestāties Odesas kājnieku junkurskolā, kuru beidza 1912. gadā kā podporučīks. Dienesta pakāpes mainās viena aiz otras. 1915. gadā sasniegta poručīka dienesta pakāpe, dienot 335. kājnieku pulkā, bet, 1916. gadā viņš jau ir štābkapteinis, komandē rotu un piedalās Pirmajā pasaules karā. Kaujās tika ievainots un kontuzēts. No 1917. gada maija — pulka saimniecības priekšnieks. No 1918. gada februāra līdz aprīlim — 4. musulmaņu strēlnieku divīzijas 15. pulka komandieris. Tā paša gada aprīlī atvaļinājās, bet augustā jau iestājās 26. Šadrinskas kalnu strēlnieku pulkā kā bataljona komandieris, vēlāk bija pulka saimniecības priekšnieks.

Revolūcijas vētras Bubindusu aizveda uz tālo Sibīriju, kur viņš piedalījās Kolčaka

armijas rindās štābkapteiņa dienesta pakāpē. 1919. gada 10. oktobrī iestājās 1. Latvijas (Troickas) strēlnieku bataljonā (no 1920. gada oktobra — 1. Latvijas strēlnieku pulks), kur bija bataljona komandieris. A. Bubinduss bija arī simta komandieris kapteiņa dienesta pakāpē.

Latvijā A. Bubinduss atgriezās 1920. gada novembrī. No 1921. gada bija 1. Latvijas strēlnieku pulka saimniecības priekšnieks. 1922. gadā viņam bija pulkvežleitnanta zīmotnes, pēc diviem gadiem — jau pulkveža zīmotnes, bet 1940. gada 30. jūlijā tika saņemtas ģenerāļa zīmotnes.

A. Bubinduss aktīvi darbojies Latvijas armijas veidošanā. No 1922. gada bijis Jātnieku pulka saimniecības priekšnieks, bet no 1924. gada šī pulka komandiera palīgs, divizona komandieris. No 1926. gada — 11. Dobeles kājnieku pulka bataljona komandieris, vienlaikus beidzis arī Virsnieku kursus. No 1927. gada novembra līdz 1930. gada jūlijam bija Virsnieku kursu priekšnieks. Jauns izaicinājums A. Bubindusam nāca 1930. gadā, kad viņu iecēla

par Kurzemes divīzijas štāba priekšnieku. 1934. gadā — par 12. Bauskas kājnieku pulka komandieri. No 1935. gada viņu iecēl par Zemgales divīzijas štāba priekšnieku, bet no 1939. gada oktobra — par Vidzemes divīzijas štāba priekšnieku. Nepagāja ne mēnesis, kad viņš kļuva par 8. Daugavpils kājnieku pulka komandieri. Pulku A. Bubinduss komandēja līdz 1940. gada 30. jūlijam, kad viņu iecēla par Vidzemes divīzijas komandiera palīgu, bet no 2. augusta viņš jau pildīja Augstākās kara skolas priekšnieka pienākumus.

1940. gada septembrī ģenerālis Andrejs Bubinduss tika atvaļināts. Apcietināts un deportēts kopā ar ģimeni 1941. gada 14. jūnijā. 1942. gada aprīlī viņam piespriests nāvessods, kas izpildīts 1942. gada 18. maijā Solikamskas labošanas darbu nometnē.

Ģenerālis Andrejs Bubinduss apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa 3. šķiru, Viestura ordeņa 2. šķiru, Latvijas aizsargu Nopelni krustu un vairākiem cariskās Krievijas ordeniem.

Sagatavojis Gunārs Kušķis.

Foto — no Latvijas Kara muzeja krājuma.

BALTBAT PROJEKTS TIKS PADZIĻINĀTS

Ši gada 19. aprīli, tiekoties Rīgā, trīs Baltijas valstu bruņoto spēku komandieri pieņēma lēmumu turpināt un padziļināt sadarbību trīspusējā miera uzturēšanas vienībā **BALTBAT**, kas pastāvīgi bāzējas Latvijas teritorijā. Pēc tikšanās Igaunijas Aizsardzības spēku komandieris ģenerālis Riho Terrass uzsvēra, ka trim kaimiņu republikām nākotnē būs vairāk jāpadziļina sadarbība kopējā kājnieku bataljona sastāvā, lai stiprinātu nacionālo un Baltijas reģiona

drošību kopumā. Turklāt **BALTBAT** bija būtiska nozīme, veicinot trīs Baltijas kaimiņvalstu uzņemšanu **NATO** sastāvā. «Tagad mums ir iespēja ne tikai stiprināt savu aizsardzību, bet arī dot ieguldījumu **NATO** kolektīvās drošības stiprināšanā, tajā skaitā pildot kaujas dežūras **NATO** reaģēšanas spēku — **NATO Response Force (NRF)** — sastāvā,» teica R. Terrass. Trīs valstu bruņoto spēku komandieri apsprieda arī jautājumus, kas saistīti ar aktuālām reformām militārajās augstskolās un **NATO** spēku klātbūtnes paplašināšanu Baltijas valstīs.

BALTBAT mācības.

Projekts **BALTBAT** aizsākās 1994. gadā, bet pati vienība tika izveidota 2007. gadā ar mērķi uzlabot trīs Baltijas valstu savstarpējo sadarbību, kā arī veidot kopēju ietvaru sadarbībai **NRF** sastāvā. Trīspusējā vienība 23 gadu laikā ir pārvarējusi virkni izaicinājumu komandvadības, doktrinālās integrācijas, taktikas un apmācību, loģistikas un personāla nodrošinājuma jomā. Tagad Baltijas valstīm ir nostiprinājusies uz ciešāku sadarbību vērsta vīzija cīņā pret pastāvošajiem draudiem, tajā skaitā īstenojot trīspusējus aizsardzības projektus un aktīvi iesaistoties **NATO** kolektīvās drošības stiprināšanā.

Baltijas valstis drošības jomā veiksmīgi sadarbojas ne tikai **BALTNET** ietvaros, bet vēl trīs lielos projektos — **BALTRON** (*The Joint Baltic Naval Squadron*), **BALTNET** (*Baltic Air Surveillance Network*) un **BALTDEFCOL** (*Baltic Defence College*). Šie un citi trīspusējie projekti veicina Baltijas valstu aizsardzības politikas integrāciju un aizsardzības spēju stiprināšanu, sniedzot arī ieguldījumu **NATO** aizsardzības politikas īstenošanā Austrumu flangā. Īstenojot dažādus uzdevumus kā vienots veselums, trīs Baltijas valstu bruņotie spēki uzlabo spēku savstarpējo savietojamību un veicina pieredzes apmaiņu turpmākai aizsardzības spēju stiprināšanai.

IZVĒLAS PAŠGĀJĒJHAUBICES CAESAR

Dānijas Aizsardzības ministrija paziņojusi par plāniem pirkt 155 mm kalibra pašgājējhaubices **CAESAR**, ko ražo franču apvienība «**Nexter Systems**». Konkursa pēdējā kārtā **CAESAR** izkonkurēja Izraēlas ražotās haubices **ATMOS**. Paredzēts, ka 15 jaunās haubices **CAESAR** (riteņu šasija: 8x8 «**Tatra T815**») nomainīs amerikāņu ražojuma haubices **M109A3DK**. Līgumā iekļauta iespēja iegādāties vēl sešas **CAESAR**.

Dānija kļūs par pirmo pasūtītāju jaunajai **CAESAR** modifikācijai ar automātisko lielgabala pārlādēšanas sistēmu. Kaujas komplektā ir 30 šāviņi. Dānijas pasūtītās haubices masa ir 32 tonnas, jo tai ir bruņu kabīne. Zīmīgi, ka pašgājējhaubices **CAESAR** ir guvušas ekspertu atzinību gan Eiropā, gan ārpus tās. Francija jau pasūtījusi 141 šādu haubici, Saūda Arābija — 136, Indonēzija — 55.

Armijas modernizācijas programmā Dānija gatavojas par 107 miljoniem eiro iegādāties automatizētos minmetējus «**Cardom 10**» (120 mm kalibrs), kas uzmontēti uz riteņu bruņutransportieriem «**MOWAG Piranha V**». No Austrālijas kompānijas «**Eslait**» plānots pasūtīt 15 jaunās minmetēju sistēmas, paredzot iespēju iegādāties vēl sešas.

Dānija arī nolēmusi iegādāties līdz 500 militāros un līdz 400 (galīgais tehnikas skaits vēl tiks noteikts) civilās nozīmes kravas automobiļus «**Scania**», kuru piegādes noteiktas līdz 2019. gadam.

CAESAR

KOPĪGI AR SOMIJU PASŪTĪS PAŠGĀJĒJHAUBICES

Igaunijas Aizsardzības ministrija paziņojusi par plāniem pievienoties Somijai 155 mm kalibra pašgājējhaubiču «**K9 Thunder**» iegādes projektā. Šo bruņojumu plānots iegādāties no Dienvidkorejas kompānijas «**Hanwha Techwin**», un piegādes paredzētas 2021. gadā. Jāatzīmē, ka Igaunija kopīgi ar Somiju ir pasūtījusi arī vidējā darbības rādiusa pretgaisa aizsardzības sistēmas.

Kā uzsvēris aizsardzības ministrs Marguss Tsahkna, šis bruņojums būtiski uzlabos Aizsardzības spēku artilērijas kaujas spējas un sauszemes vienību manevra rādītājus. «**K9 Thunder**» darbības rādiuss ir līdz 40 km. Igaunija plāno pasūtīt vismaz 12 haubices, iekļaujot līgumā pozīcijas par apkopi, apmācību un materiāltehnisko nodrošinājumu. Pēc M. Tsahknas teiktā, pērkot artilērijas ieročus, Tallina reaģē uz Krievijas pieaugošajiem draudiem Austrumeiropā, kā arī Maskavas intervenci Ukrainā un Krimas aneksiju.

Šogad Igaunijā operacionālās spējas sasniedzis jaunizveidotais aizsardzības investīciju centrs — **The Center for Defence Investment (ECDI)**, kas nodrošina centralizētas iegādes un efektīvāk īsteno iepirkumu procedūras. **ECDI** direktors Rauno Sirks paskaidrojis, ka izvēle par labu «**K9 Thunder**» iegādei notika galvenokārt tāpēc, ka relatīvi netālu būs pieejama jauno haubiču tehniskās apkopes bāze. Tās izveide Igaunijai no 2020. gada ļaus palielināt ikgadējo aizsardzības jomas iegāžu summu līdz 200 miljoniem eiro.

«K9 Thunder» šaušanas laikā.

BALTIJAS GAISA TELPAS PATRULĒŠANU PĀRŅEM POLIJA

Šī gada 2. maijā Lietuvas Gaisa spēku Šauļu aviācijas bāzē Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanas misiju no Nīderlandes Gaisa spēkiem uz četriem mēnešiem pārņēma Polijas Gaisa spēku aviācijas kontingents ar iznīcinātājiem «F-16 Fighting Falcon». Gaisa telpas patrulēšanas misijā vienlaikus piedalās arī otrs NATO kontingents, kas bāzējas Igaunijas Gaisa spēku aviācijas bāzē Emari. Pašlaik dežūru no Emari bāzes veic Vācijas Gaisa spēku iznīcinātāji «Eurofighter». Kopš 2004. gada polji jau septīto reizi pildīs šo misiju. Dežūras Polijas iznīcinātāji «MiG-29 Fulcum» jau veikuši 2006., 2008., 2010., 2012. un divas reizes — 2014. gadā. 2013. gadā NATO samītā Čikāgā tika pieņemts lēmums Baltijas gaisa telpas patrulēšanas misiju pagarināt uz nenoteiktu laiku.

Polijas GS «F-16».

REALIZĒ ARMIJAS MODERNIZĀCIJAS PROGRAMMU «SCORPION»

«Jaguar EBRC»

Francijas Aizsardzības ministrija šī gada aprīlī veikusi pirmo pasūtījumu par kaujas mašīnu «Griffon VBMR» (*Véhicule Blindé MutiRôle*) un «Jaguar EBRC» (*Engin Blindé de Reconnaissance et de Combat*) piegādi Bruņotajiem spēkiem.

2014. gadā uzsāktā armijas modernizācijas programma «Scorpion» paredz apgādāt Bruņotos spēkus ar daudzvērtīgu bruņumašīnām «Griffon», kaujas izlūkošanas bruņumašīnām «Jaguar» un vieglajām bruņumašīnām VBMR-L, kā arī veikt tanku «Leclerc» padziļinātu modernizāciju. «Griffon» un «Jaguar» aizstās armijas sastāvā esošās novecojušās bruņumašīnas VAB APC, AMX10RC un «ERC-90 Sagaie».

Kompānijas «Nexter», RTD un «Thales» pirmajā pasūtījuma daļā nodrošinās 319 kaujas mašīnu «Griffon» un 20 «Jaguar» piegādi. Kopumā Francija pasūtīs 1722 kaujas mašīnas «Griffon» un 248 — «Jaguar». Francijas armija pirmās «Griffon» saņems jau 2019. gadā, bet «Jaguar» — 2020. gadā.

Saskaņā ar Francijas AM publiskoto informāciju kaujas izlūkošanas bruņumašīna «Jaguar» ir vissarežģītākā no visiem programmas «Scorpion» elementiem. Uz «Jaguar» platformas būs uzstādīts 40 mm kalibra automātiskais lielgabals «40 CTAS», kas šauj ar teleskopiskajiem šāviņiem. Turklāt «Jaguar» var aprīkot ar prettanku rakešu kompleksu vai distances vadības kaujas moduli ar 7,62 mm (opcionāli pieejami 12,7 mm) kalibra ložmetēji. «Griffon» ir universāla kaujas mašīna, kas tiks ražota piecās modifikācijās, ieskaitot bruņutransportiera un komandpunkta versijas. «Griffon» var uzņemt līdz 10 karavīru apakšvienību (neskaitot apkalpi).

REALIZĒ PAŠGĀJĒJHAUBIČU MODERNIZĀCIJAS PROJEKTU

Šī gada aprīlī Horvātijas Aizsardzības ministrija organizēja no Vācijas Bruņotajiem spēkiem iegādāto 155 mm kalibra haubiču PzH-2000 demonstrācijas pasākumu. Haubicei PzH-2000 ir kaujas modifikācija, otra — personāla apmācībai.

PzH šaušanas laikā.

2014. gadā Horvātijas un Vācijas parakstītais līgums paredz kopumā 12 haubiču PzH-2000 piegādi ierindas vienībām, viena — paredzēta apkalpi apmācībai, vēl trīs — rezerves daļām. Sākotnēji projekta izmaksas bija 41 miljons eiro, taču tagad integrētā līguma summa jau sasniegusi 55 miljonus eiro, ieskaitot izdevumus personāla apmācībai, apkopei, uguns vadības sistēmas modernizācijai, jaunam programmnodrošinājumam un sakaru līdzekļu iegādei atbilstoši Horvātijas militārajiem standartiem. Horvātija veic līguma apmaksu vairākās kārtās līdz 2018. gadam.

Horvātija ir uzsākusi PzH-2000 apkalpi apmācību savlaicīgi, lai haubiču kaujas lietošanu varētu uzsākt tūlīt pēc to saņemšanas. Pirmā kaujas šaušana ir ielānota jau 2017. gada otrajā pusē. Horvātijas Bruņotajiem spēkiem būs jāveic PzH-2000 integrācija ar ierindā esošajiem izlūkošanas līdzekļiem, tajā skaitā tehnisko procedūru un specifikāciju unifikāciju, arī ar bezpilota lidaparātiem. Jaunās haubices aizstās bruņojumā esošās Krievijas ražojuma pašgājējartilērijas iekārtas «2C1 Gvozdika».

MODERNIZĒS HAUBICES «DANA»

Šī gada aprīlī Čehijas valdība apstiprināja 60 miljonu eiro līguma realizāciju sadarbībā ar uzņēmumu «Tantra Trucks», kas nodrošinās 152 mm kalibra pašgājējhaubiču modernizāciju līdz līmenim «Dana MIM».

«Dana vz.77».

Pavisam tiks modernizētas 33 Čehijas Bruņoto spēku sastāvā esošās haubices «Dana vz.77» ar riteņu formulu 8x8.

Modifikācija «Dana MIM» tika prezentēta 2016. gadā. Galvenās atšķirības: uzlabots dzinēja tehniskais resurss un ekoloģiskie parametri, jauna kabīne, labāka ergonomika un apkalpes aizsardzība, labāki temperatūras regulācijas tehniskie risinājumi, uzstādītas 360 grādu videonovērošanas kameras un integrēti vairāki jauni tehniskā stāvokļa automātiskās kontroles devēji. Atsevišķu konkursu ietvaros paredzēts izraudzīties piegādātājus arī jaunai navigācijas un sakaru aparātūrai, kā arī uguns vadības sistēmai.

«Dana vz.77» modernizāciju veiks nesen izveidotais Čehijas un Slovākijas kopuzņēmums «Czechoslovak Group» (CSG) sadarbībā ar uzņēmumu «STV Group». Modernizējamo haubiču munīciju — 152 mm kalibra šāviņus — piegādās slovāku kompānijas «MSM Martin» un «ZVS Nová Dubnica» sadarbībā ar čehu «Explosia». Atkarībā no šāviņu tipa haubices «Dana MIM» šaušanas rādiuss būs no 18,7 līdz 25,5 km diapazonā.

Haubiču parka modernizācijas ietvaros līdz 2022. gadam paredzēts pie ārvalstu piegādātājiem pasūtīt vēl 17 modernas 155 mm kalibra haubices un munīciju ar šaušanas rādiusu līdz 40 km.

Pēc ārvalstu materiāliem sagatavojusi **majora Vizma Kaļčeva.**

Foto — <http://kam.lt/en/news>; <https://theaviationist.com>; www.defencetalk.com; www.tatratrucks.com; <http://www.moddb.com>; <https://i.ytimg.com>; <http://dukecz.deviantart.com>.

Pirmais globālais kibernetiskais uzbrukums

Ši gada 13. maijā sākās «WannaCry» straube izplatīšanās, daudzās valstīs un pat kontinentos caur e-pastu pielikumiem inficējot datorus ar ļaunatūru, kas bloķēja pieeju visiem sistēmās esošajiem failiem. Jau dažu pirmo stundu un dienu laikā «WannaCry» invāzija ieguva tik lielu mērogu («Europol» pirmie dati: ~150 valstis, ~200 000 datorsistēmu), ka informācijas tehnoloģiju (IT) jomas eksperti to klasificējuši kā globālu kibernetiskā uzbrukumu, ar kādu cilvēce saskārusies pirmo reizi vēsturē. Apmaiņā pret failu atbloķēšanu izspiedējvīrusa «radītāji» pieprasīja 300 līdz 600 ASV dolāru atlīdzību, kas bija jāpārskaita virtuālajā valūtā bitmonētās (Bitcoin). Daudzi datorlietotāji ir piekrituši maksāt izpirkumu, un, pēc ekspertu aplēsēm, izspiedējiem jau izdevies savākt vairāk nekā miljardu dolāru visā pasaulē. Kibernetiskais uzbrukums ir skāris gan privāto sektoru, gan valsts iestādes un

informatīvie instrumenti — internets un dažādas Intranet sistēmas, mājaslapas utt., kā arī komunikatīvie instrumenti — e-pasts, izziņas u.c. — kļūst arvien pieejamāki, vienlaikus ģeometriskā progresijā vairojot vektorus iespējamajiem kibernetiskajiem uzbrukumiem. Modernā sabiedrība arvien vairāk izmanto IKT dotās neskaitāmās priekšrocības, taču vienlaikus notiek arī kibernetiskā drošības apzināties, ka zemākais līmenis kibernetiskās drošības nodrošināšanā sākas ar individuālo atbildību par drošu IKT izmantošanu. Tikai tad seko nacionālo valstu, sabiedroto valstu un starptautisko organizāciju atbildības līmenis par drošas un prognozējamās nākotnes saglabāšanu visiem IKT lietotājiem.

Lai arī pagaidām nav zināms izspiedējvīrusa «Wanna-Cry» lietas iznākums atbilstoši

un komunikācijas tehnoloģiju jomā ar minimāliem izdevumiem plaša mēroga kibernetiskos uzbrukumus var veikt gan valstis, gan privāti hakeri bez valstiskas vai kādas organizācijas piederības. Daži eksperti ir nodēvējuši kibernetisku par «jaunās paaudzes aukstā kara platformu» (Cold War 2).

Jau ilgi pirms «WannaCry» precedenta daudzu valstu eksperti puda vienotu viedokli, ka preventīvi nav iespējams atrast pareizus un ilgtermiņa rezultātus katastrofālu kibernetiskā uzbrukuma novēršanai. Katrs kibernetiskais uzbrukums ir atšķirīgs, un katrā gadījumā var būt nepieciešama pavisam cita reakcija un problēmas risinājumi. Līdzšinējā pieredze liecina, ka neviena IKT sistēma visā pasaulē nav un, visticamāk, nekad nebūs pilnībā imūna pret risku tikt uzlauzta un kompromitēta. Draudus vairo fakts, ka mūsdienās lielākā daļa no IKT sistēmu infrastruktūras atrodas privātā sektora īpašumā. Šādos apstākļos visām valstīm ir jābūt izstrādātiem un labi pārbaudītiem rīcības scenārijiem un atbildes soļiem, kā stāties pretī izaicinājumiem un uzbrukumiem kibernetiskajā vidē. Svarīgākais aspekts ir valstu spēja demonstrēt reaģēšanas plānu esamību un pierādīt gatavību šo plānu īstenošanā. Šādu ātrās reaģēšanas plānu esamība ir vēl svarīgāka gadījumos, kad liela mēroga kibernetiskie «iznāk ārpus» digitālās pasaules, fiziskā vidē radot paliekošas negatīvas sekas, piemēram, bloķējot elektrotīklus, apturot dambju darbību vai radot haosu transporta sistēmās utt. Lai valstis varētu mazināt riskus kibernetiskajā vidē, nepieciešams vairāk koordinēt savstarpējos centienus, dalīties pieredzē cīņai pret kibernetiskajiem draudiem. Acīmredzama kļūst arī nepieciešamība pārvarēt šķēršļus ar kibernetiskās drošības saistītās klasificētas informācijas apmaiņai kopējās drošības vārdā.

Jebkurā gadījumā modernā sabiedrība nekad neatteiksies no IKT piedāvātajām priekšrocībām, lai vai kāda mēroga kibernetiskos uzbrukumus mums vēl nāktos piedzīvot. Viens no galvenajiem ilgtermiņa mērķiem cīņā pret 21. gadsimta «sērgu» ir veikt visus iespējamus sagatavošanās pasākumus, lai kibernetiskā uzbrukuma gadījumā spētu pēc iespējas īsākā laikā atgriezties pie visu kritiskās infrastruktūras objektu un sabiedrībai vitāli svarīgu sistēmu funkciju atjaunošanas (resilience), nepieļaujot neprognozējama haosa iestāšanos.

Pēc ārvalstu preses materiāliem sagatavojusi
majore Vizma Kaļčeva.

Kartē parādīta «WannaCry» vīrusa izplatīšanās pirmajās stundās 13. maijā. www.officialhacker.com.

spēka struktūras vairākās valstīs. Oficiālā izmeklēšana šajā lietā notiek ar augstāko prioritātes pakāpi. Tikmēr masu mediji aktīvi apkopo visdažādākos viedokļus, kas izskan no IT ekspertiem, izmeklēšanas un drošības struktūru pārstāvjiem. Patlaban neviens vēl nevar prognozēt, cik ilgi tupināsies «WannaCry» invāzija, kādi būs izmeklēšanas rezultāti un kādas sekas globālais kibernetiskais uzbrukums var radīt politiskajā, ekonomiskajā vai militārajā jomā visā pasaulē.

Jau pirms globālā kibernetiskā uzbrukuma daudzu valstu drošība bija atzīta kā viens no vislielākajiem izaicinājumiem gan privātajā, gan valsts sektorā, ņemot vērā informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) straujo attīstību mūsdienās bezrobežu pasaulē. Modernie

starptautiskajai likumdošanai, šis precedents var izrādīties pirmais daudzu nākamā gada līdzīga mēroga kibernetiskā uzbrukuma plejādē, radot draudus kritiskās infrastruktūras objektiem, valstu ekonomiskajām interesēm vai militārajai drošībai. Daudzi eksperti atzīst, ka pasaulē notikušas kardinālas izmaiņas spēka politikas dinamikā, samazinot militārā spēka (hard power) ietekmi, bet vairojot maigās varas (soft power) ietekmi uz visdažādākajiem procesiem un notikumiem. Savukārt kibernetiskajā vidē kā atsevišķs domēns ir kļuvusi par daļu no maigās varas, kuras ļaunprātīga izmantošana var novest pie daudz katastrofālākām sekām nekā konvencionālie starptautiskie kari. Būtiski atzīt, ka kibernetiskajiem draudiem ir neizmērojama destruktīvā kapacitāte, jo informācijas

RUGĀJU JAUNSARGI UZVAR NOVADA «VĪRU SPĒLĒS»

20. maijā Latgalē, Kūku pagastā notika tradicionālās Jaunsardzes 2. novada nodaļas jaunsargu «Vīru spēles 2017», kuras tiek organizētas sadarbībā ar Krustpils novadu. Spēlēs piedalījās jaunsargi vecumā no 15 līdz 19 gadiem, lai mērotos spēkiem divās disciplīnās — militārās šķēršļu joslas pārvēršanā un jaunsargu patruļā.

17 jaunsargu komandu konkurencē otro un trešo vietu ieguva jaunsargi no Daugavpils (instruktori I. Gaidele-Ivanova un J. Šņukuts), bet pirmie šogad bija Rugāju jaunsargi. «Pārsteidzām paši sevi!» žurnālam «Tēvijas Sargs» atzina komandas kapteinis Egils Lietuvietis. Jaunsargu vienība Rugājās darbojas jau trīs gadus, pirmā instruktore bija Lita Meistare, bet pavisam nesen ar jauniešiem sācis darboties instruktors Jānis Rakstiņš.

2. novada nodaļas vadītāja pienākumu izpildītājs instruktors Juris Gedušs atzina, ka priecājas par uzvarētājiem, jo kausu ieguvuši jaunsargi, kurus vada jaunie instruktori. «Tas ir lielisks stimuls bērniem un pateicība instruktoriem par ieguldīto darbu, ko viņi paveikuši īsā laika posmā.»

Sagatavojusi virsreržante Diāna Selecka.

Foto — Gatis Dieziņš.

ROLANDS ATKOČŪNS

KARMENA

Andalūzijas sapni 2 cēlļenos pēc Prospera Merimē darba motīviem
Pirmizrāde 2017. gada 26. maijā

LOMĀS: Ilze Kuzule-Skrastina, Artūrs Skrastiņš, Kristīne Nevarauska, Artis Robežnieks, Ērika Eglīja, Dainis Grōbe, Lelde Dreimane, Ieva Florence, Anete Krasovska, Pēteris Liepiņš, Aija Dzerve, Gints Grāvelis, Gints Andžans, Mārtiņš Počs, Artūrs Dīcis, Edijs Zalaks, Niklavs Kurpnieks, Mārtiņš Upenieks, Kaspars Zāle, Pēteris Gaudiņš, Akvelīna Livmane, Aldis Silīns

REŽISORS - Rolands Atkočūns
SCENOGRĀFS - Mārtiņš Vilkārsis
KOMPONISTS - Giedrius Puskunigis

KOSTĪMU MĀKSLINIECE - Jolanta Rimkute
KUSTĪBU KONSULTANTE - Inga Raudinga

MUZIKĀLAIS KONSULTANTS - Juris Vaivods
GAISMU MĀKSLINIEKS - Jevgeņijs Vinogradovs

WWW.FACEBOOK.COM/ZURNALSTEVIJASSARGS

WWW.TEVIJASSARGS.LV

WWW.SARGS.LV

